

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 166

**Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve Çorum
Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 85 Milletvekilinin
Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375
Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik
Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2660) ve İçişleri
Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2660 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Katılma Yazıları.....6
- Genel Gerekçesi7
- Madde Gerekçeleri8

• İçişleri Komisyonu Raporu.....19

• Muhalefet Şerhleri.....35

• Teklif Metni.....91

• İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin91

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Veysel Tipioğlu</i>	<i>Yusuf Ahlatcı</i>	<i>Vehbi Koç</i>
Kocaeli	Çorum	Trabzon
<i>Halil Uluay</i>	<i>Latif Selvi</i>	<i>Mustafa Hakan Özer</i>
Kastamonu	Konya	Konya
<i>Meryem Göka</i>	<i>Fatma Serap Ekmekci</i>	<i>Süleyman Şahan</i>
Konya	Kastamonu	Yozgat
<i>İsmail Çağlar Bayırcı</i>	<i>Mehmet Demir</i>	<i>Hüseyin Altınsoy</i>
Kütahya	Kütahya	Aksaray
<i>Ertuğrul Kocacık</i>	<i>Emre Çalışkan</i>	<i>Suna Kepolu Ataman</i>
Sakarya	Nevşehir	Diyarbakır
<i>Ferhat Nasıroğlu</i>	<i>Zeki Korkutata</i>	<i>Arslan Tatar</i>
Batman	Bingöl	Şırnak
<i>Mervan Gül</i>	<i>Faruk Kılıç</i>	<i>Cevahir Asuman Yazmacı</i>
Siirt	Mardin	Şanlıurfa
<i>Ejder Açıkkapı</i>	<i>Resul Kurt</i>	<i>Kayhan Türkmenoğlu</i>
Elâzığ	Adıyaman	Van
<i>Mustafa Alkayış</i>	<i>İshak Şan</i>	<i>Şaban Çopuroğlu</i>
Adıyaman	Adıyaman	Kayseri
<i>Adil Biçer</i>	<i>Ömer Özmen</i>	<i>İbrahim Eyyüpoğlu</i>
Kütahya	Aydın	Şanlıurfa
<i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i>	<i>Yahya Çelik</i>	<i>Cüneyt Yüksel</i>
Elâzığ	İstanbul	İstanbul
<i>Ömer Oruç Bilal Debgici</i>	<i>Cevahir Uzkuurt</i>	<i>Hasan Turan</i>
Kahramanmaraş	Niğde	İstanbul
<i>Abdurrahim Fırat</i>	<i>Celalettin Köse</i>	<i>Mehmet Sait Yaz</i>
Erzurum	Gümüşhane	Diyarbakır
<i>Çiğdem Koncağül</i>	<i>Abdullah Doğru</i>	<i>Mustafa Oğuz</i>
Tekirdağ	Adana	Burdur
<i>Yakup Otgöz</i>	<i>Ercan Öztürk</i>	<i>Ali Kıratlı</i>
Muğla	Düzce	Mersin
<i>Kaan Koç</i>	<i>Seda Sarıbaş</i>	<i>Rukiye Toy</i>
Ardahan	Aydın	Sivas

<i>Erol Keleş</i>	<i>Mehmet Eyup Özkeçeci</i>	<i>İrfan Çelikaslan</i>
Elâzığ	Gaziantep	Gaziantep
<i>Kemal Karahan</i>	<i>Adem Yeşildal</i>	<i>Meliha Akyol</i>
Hatay	Hatay	Yalova
<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Ali Şahin</i>	<i>Derya Bakbak</i>
Ankara	Gaziantep	Gaziantep
<i>Bünyamin Bozgeyik</i>	<i>Şahin Tin</i>	<i>Mehmet Baykan</i>
Gaziantep	Denizli	Konya
<i>Azmi Ekinici</i>	<i>Sunay Karamık</i>	<i>Ersan Aksu</i>
İstanbul	Adana	Samsun
<i>Sayın Bayar Özsoy</i>	<i>Seydi Gülsoy</i>	<i>Şamil Ayrım</i>
Kayseri	Osmaniye	İstanbul
<i>Necmettin Erkan</i>	<i>Fehmi Alpay Özalan</i>	<i>Ali İnci</i>
Kırşehir	İzmir	Sakarya
<i>Rümeysa Kadak</i>	<i>Sadettin Hülal</i>	<i>Orhan Ateş</i>
İstanbul	Kocaeli	Bayburt
<i>Adem Çalkın</i>	<i>Serkan Bayram</i>	<i>Lütfi Bayraktar</i>
Kars	İstanbul	Sakarya
<i>Mustafa Demir</i>	<i>Turan Bedirhanoglu</i>	<i>Mustafa Arslan</i>
İstanbul	Bitlis	Tokat
<i>İbrahim Yurdunuseven</i>	<i>İsmail Erdem</i>	<i>Adem Korkmaz</i>
Afyonkarahisar	İstanbul	Burdur
<i>Osman Sağlam</i>	<i>Murat Cahid Cıngı</i>	<i>Mestan Özcan</i>
Karaman	Kayseri	Tekirdağ
<i>Ayhan Salman</i>	<i>Murat Baybatur</i>	<i>Dursun Atas</i>
Bursa	Manisa	Kayseri

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

04.11.2024 tarih ve 2/2660 esas numaralı Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

04.11.2024

Faruk Aytek

Adana

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dahiliye Memurlara Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini arz ederim.

05/11/2024

Muhammet Müfit Aydın

Bursa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2660 esas numaralı Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

05.11.2024

Yücel Arzen Hacıoğulları

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2660)	
ESAS	İçişleri Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Yurdun iç güvenliğini ve asayişini sağlamak, kamu düzeni ve güvenliğini muhafaza etmek, suç işlenmesini önlemek ve suçlarla mücadele etmek, kaçakçılığı engellemek, nüfus ve vatandaşlık hizmetlerini yürütmek ve karayollarında trafik düzenini sağlamak amacıyla ülkemizde yaşanan toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler göz önüne alınarak İçişleri Bakanlığının görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin hususlarda hukuki düzenleme yapılması ihtiyacı hasıl olmuştur.

Anayasa Mahkemesinin çeşitli dönemlerde vermiş olduğu iptal kararlarıyla bazı düzenlemeler hükümsüz kalmıştır. Bu sebeple, söz konusu alanlarda uygulamaya ilişkin doğacak hukuki boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden, iptal kararları doğrultusunda Teklifte ilgili mevzuatta değişiklikler yapılarak oluşacak hukuki boşluğun doldurulması amaçlanmaktadır.

1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanununda yapılan değişikliklerle kaymakam adaylarında aranacak eğitim şartlarına, başka kurumlarda belirlenen görevlerde geçen sürelerin Mülki İdare Amirliği Sınıfında geçen sürelerden sayılmasına, mülkiye müfettişi olacaklarda aranacak şartlar ile müfettişlerin yetkilerine, mülki idare amirlerinin değerlendirme usullerine ve valilerden genel müdür veya dengi kadrolara atananların özlük haklarına ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır.

3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununun 90 ıncı maddesinde yapılan düzenleme ile Polis Bakım ve Yardım Sandığının amacı ve üyeleri belirlenmekte, emeklilerle ilgili uygulamadaki boşluğun giderilmesi amaçlanmaktadır. Madde ile sandık gelirleri, üyelik aidatları ve sandıktan yapılacak yardımlar düzenlenmektedir.

6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda yapılan düzenlemeyle kayda tabi olmadan yurt dışından getirilen veya ülkemizde üretilen ateşli silah parçalarının birleştirilerek ateşli silah haline getirilmesinin önlenmesi amacıyla ateşli silahlara ait ana veya balistik önemi haiz parçaların her biri, Kanun kapsamına alınmaktadır. Son zamanlarda şiddet olaylarının birçoğunda 6136 sayılı Kanun hükümlerine aykırı ateşli silahların kullanıldığı tespit edildiğinden suçlarla etkin mücadele edilmesi ve suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla kurusıkı tabir edilen silahların özelliklerinde değişiklik yaparak Kanun hükümlerine tabi silah vasfına dönüştürenler hakkında ceza hükmünü içeren fıkra, Kanunun 13 üncü madde metninden çıkarılarak daha fazla cezayı öngören 12 nci madde metnine eklenmektedir. Ayrıca Kanun hükümlerine aykırı olarak ateşli silahlar ile bunlara ait mermi veya parçaların her birinin satılması, bulundurulması ve taşınması suçunun cezaları artırılmaktadır.

AFAD Başkanının, 375 sayılı KHK'nın Ek (II) sayılı cetvelinde; AFAD Başkan Yardımcılarının, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek (I) sayılı cetveli ile 375 sayılı KHK'nın Ek (II) sayılı cetvelinde yerleri düzenlenerek hiyerarşik konumlarına aykırılık teşkil eden durumun ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda ve 4678 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanunda yapılan düzenlemeyle; muvazzaf olarak göreve başlayan astsubaylar ile sözleşmeli iken daha sonradan muvazzaflığa geçirilen astsubaylar arasında oluşan eşitsizliğin giderilmesi amaçlanmaktadır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 199 uncu maddesinde yapılan düzenlemeyle yabancı memleketlere gönderilecek noterlik işlemlerinin altındaki mühür ve imzanın onaylanması işleminin tüm valilik ve kaymakamlıklarla yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır.

1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununda yapılan değişiklik ile kiralanan araçların; terör, kaçakçılık, gasp, hırsızlık, dolandırıcılık vb. suçlarda kullanılması veya suçlara konu olmasının engellenmesi ve hizmet piyasasının sağlıklı işlemesi amacıyla düzenlemeler yapılmaktadır.

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununda yapılan düzenlemeyle Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinde lisans ve önlisans eğitimi alanlar ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı nam ve hesabına diğer yükseköğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin ve mecburi hizmetle yükümlü olduğu süre içinde istifa edenler ile disiplinsizlik, işledikleri suç veya her ne suretle olursa olsun ilişkisi kesilen personelin; kendilerine yapılan öğrenim, eğitim ve yetiştirme masraflarına yönelik ödeyecekleri tazminat tutarının artırılması öngörülmektedir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda yapılan düzenleme ile mevzuatta belirtilen ışıklı ve/veya sesli uyarı işareti veren cihazların kullanılması yasak olan araçlarda bulunmasının önüne geçilmesi amacıyla ihlallere uygulanacak yaptırımlar ağırlaştırılmaktadır.

5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunda yapılan düzenleme ile özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlarda değişiklik yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 16/12/2021 tarihli ve 2021/59 E., 2021/90 K. sayılı iptal kararı üzerine 5253 sayılı Dernekler Kanununda lokallerin açılması ve işletilmesi, denetimi ve kapatılmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Yine Anayasa Mahkemesi, 29/12/2022 tarihli ve 2018/149 E., 2022/163 K. sayılı kararında, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde iptal hükümlerine yer verdiğinden iptal hükümleri doğrultusunda Kanunun ek 2 nci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

6136 sayılı Kanunun 12 nci ve 13 üncü maddelerinde yapılan değişiklikler doğrultusunda, ruhsatsız silahlarla ve suçlarla mücadelede etkinliğin artırılması ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda düzenleme yapılarak; 6136 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci ve beşinci fıkrasında belirtilen suçlar seri muhakeme usulü kapsamından çıkarılmaktadır.

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununda yapılan düzenlemeler ile kısa dönem ikamet izni verilmesine esas olacak taşınmazın niteliği ve değerinin İçişleri Bakanlığınca belirlenmesi düzenlenerek karışıklıkların giderilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca sınır dışı etme kararına ve kısa dönem ikamet izni başvurusunun reddi ya da kısa dönem ikamet izninin iptali kararlarına karşı, mahkemeye yapılan başvurularda yargılama sürecinin hızlandırılmasına ilişkin değişiklikler yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararları doğrultusunda 7068 sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun ve 7245 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunda düzenlemeler yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Anayasa Mahkemesi 5/4/2023 tarihli ve 2022/71 E., 2023/65 K. sayılı kararı ile, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin kaymakam adaylığı başvurularında eğitim şartlarını düzenleyen 274/A maddesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğundan iptaline ve kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi 7/12/2023 tarihli ve 2023/212 sayılı kararı ile, 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanununun namzetlik ve ehliyet şartları başlıklı 2 nci maddesinin (B) fıkrasını 2/7/2018 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldıran 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 134 üncü maddesinin (a) bendini Anayasaya aykırı olduğunu tespit ederek iptaline karar vermiştir.

Madde ile iptal kararları ile ortaya çıkan hukuki boşluğun giderilmesi için Kaymakam Adaylığı eğitim şartlarının 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanununa eklenmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Madde 2- 1700 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (A) fıkrasının (2) numaralı bendinde yapılan değişiklikle yönetmelik kapsamı ile ilgili düzenleme yapılmış; (B) fıkrasının (1) numaralı bendinde yapılan düzenleme ile mülki idare amirliği niteliğinin değerlendirilmesine yönelik kurumlarda geçen hizmet sürelerinin birinci sınıfa yükseltilme, Mülkiye Müfettişliğine başvurma, sınıf ve bölge mecburi hizmet sürelerinin hesaplamalarında esas alınan Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfında geçen hizmet süresi hesabına dahil edilmemesinden oluşabilecek hak kayıplarının engellenmesi amaçlanmıştır.

Madde 3- Maddeyle, 1700 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının görevlerini düzenleyen 260 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında, Teftiş Kurulunun ve mülkiye müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerinin yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi 26/10/2023 tarihli ve 2018/118 E., 2023/180 K. sayılı kararıyla; ikinci fıkra da yer alan “... ve mülkiye müfettişleri...” ibaresini iptal etmiş ve iptal kararının Resmi Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar vermiştir. Bu karar 27/2/2024 tarihli ve 32473 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesinde; “... Anayasa’nın 128. maddesine göre memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülüklerinin kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Mülkiye müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerine yönelik bir düzenleme öngören dava konusu kural münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin bulunmaktadır.” denilmiştir.

Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfındaki kamu görevlileriyle ilgili düzenlemeler esas itibarıyla 9/6/1930 tarihli ve 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanununda yer almaktadır.

Madde ile 1700 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde değişiklik yapılarak müfettişlerin kimler arasından atanacağına ve teftiş, denetim, inceleme, araştırma ve soruşturma görevlerinin mülkiye müfettişleri tarafından yerine getirileceği hüküm altına alınmakta ve yetkileri düzenlenmektedir.

Madde 4- Madde ile birinci sınıfa ayrılmak için gerekli şartları kasım ayından önce sağlamış olan mülki idare amirlerinin, tamamlayıcı işlem niteliğinde olan kararın 1700 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesi gereğince her yıl kasım ayında alınması nedeniyle, şartların sağlanmasından kararın alınmasına kadar geçen süreçte meydana gelebilecek vefat ve benzeri sebeplerle uğrayacağı hak kayıplarının engellenmesi amaçlanmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesi sonucunda Bakanlık Encümeni kaldırıldığından “İçişleri Bakanlığı Encümeni” ibaresi ile diğer encümen ibareleri madde metninden çıkarılmış ve değerlendirme listesinde ismi bulunmayan ilgililerin itiraz merci İçişleri Bakanlığı olarak güncellenmiştir. Hak kayıplarının engellenmesi amacıyla, değerlendirme listesinde ismi bulunmayan ilgililerin iki yıl beklemelerinin önüne geçilerek yapılacak ilk değerlendirmede tekrar birinci sınıf incelemesine tabi tutulmasına imkân sağlanmaktadır.

Madde 5- Madde ile 1700 sayılı Kanuna eklenen ek madde ile il valilerinden veya il valiliği yapmış olanlardan İçişleri Bakanlığı merkez teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarında genel müdür kadrosunun dengi kadrolara atanmaların mali hak kaybına uğramalarının engellenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 6- 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesi ile kurulan, 20/1/1960 tarihli ve 7410 sayılı Kanunla mevcut yapısına kavuşturulmuş olan Polis Bakım ve Yardım Sandığının gerek ilk

kuruluş anında gerekse mevcut yasal düzenlemede Emniyet Teşkilatı mensuplarının emekliliklerinde de ihtiyaçlarının karşılanması için faaliyette bulunulması öngörüldüğünden; maddenin birinci fıkrasında, üyelikleri devam etmekte iken görevlerinden emekli olanlardan katılım payını Sandıkta bırakanların Sandık üyeliklerinin devam etmesi yönünde düzenleme yapılarak, emeklilerle ilgili uygulamadaki boşluğun giderilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında; Sandığın üyeleri ile arasındaki ilişkilerde kamu hukukuna, diğer tüm iş ve işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabi olduğu açıkça belirtilerek, uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmakta, yürürlükte bulunan Polis Bakım ve Yardım Sandığı Tüzüğünde de yer aldığı şekilde Sandık gelirleri ve üyelik aidatları düzenlenmektedir.

Maddeye eklenen fıkralar ile 28/12/2018 tarihinden önce Emniyet Teşkilatı kadrosunda göreve başlayanların istekleri halinde Sandığa üye olabilecekleri, bu üyelerin Sandığa girişlerinden itibaren üç yıl geçtikten sonra nemalar dahil aidatlarını aralık ayılabilecekleri, ancak üyelikten çıkanların bir daha Sandık üyeliğine kabul edilmeyecekleri hususları düzenlenmektedir. Ayrıca Sandığın Emniyet Teşkilatı mensubu olan üyelerine veya ölümleri halinde mirasçılarına emeklilik yardımı, maluliyet yardımı ve ölüm yardımı; emekli olan üyelerine ise katılım payı kâr payı ve ölüm yardımı yapılacağı belirtilerek, Sandıktan yapılacak yardımların kapsamı belirlenmektedir.

Madde 7- Madde ile 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 1 inci maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle ülkemizin de taraf olduğu 12/2/2004 tarihli ve 5095 sayılı Kanunla onaylanan Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek Ateşli Silahlar, Parçalar ve Aksamları ile Mühimmatının Yasadışı Üretimine ve Kaçakçılığına Karşı Protokole uyum sağlanması ve kayda tabi olmadan yurt dışından getirilen veya ülkemizde üretilen parçaların birleştirilerek ateşli silah haline getirilmesinin önlenmesi amacıyla bazı ana veya balistik önemi haiz ateşli silah parçalarının her birinin Kanun kapsamına alınması sağlanmaktadır. Böylelikle bu Kanun kapsamındaki ateşli silahlara ait namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaların her birinin yasa dışı yollarla ülkeye sokulması, üretilmesi, satılması, satın alınması, taşınması veya bulundurulması fiilleriyle etkin bir şekilde mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 8- 6136 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yapılan düzenleme ile devlet büyükleri tarafından armağan edilen silahların, süreden muaf olması ve armağan edilen silahların, hediye niteliğini koruması amacıyla kişiye hukuki ve mali yük oluşturmaları önlenmektedir.

Madde 9- 6136 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile devlet büyükleri tarafından armağan edilen silahların, harçtan muaf olması ve armağan edilen silahların, hediye niteliğini koruması amacıyla kişiye hukuki ve mali yük oluşturmaları önlenmektedir.

Madde 10- Madde ile, 6136 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine eklenen fıkralarla ikinci kez silahı çalınan veya silahını ikinci kez kaybedenlere, yeni silah müracaatlarında tek bir silah için taşıma veya bulundurma izni verilebileceği düzenlenmektedir. Ancak, bu hükme göre alınan silahın devri halinde yeniden taşıma veya bulundurma izni verilebilecektir. Belirtilmelidir ki, ruhsat sahiplerinin kayıp veya çalıntı olmayan silahlarına ait ruhsatlarını yenilemesi bu düzenleme kapsamında değerlendirilmeyecektir. Üçüncü kez silahı çalınan veya silahını üçüncü kez kaybedenlerin silah vesikasının geri alınacağı ve bu kişilere fiil tarihinden itibaren beş yıl geçmedikçe silah bulundurma ve taşıma izni verilmeyeceği düzenlenmektedir. Bu kişilere, fiil tarihinden beş yıl geçtikten sonra yapacakları yeni silah müracaatlarında ise tek bir silah için taşıma veya bulundurma izni verilebileceği hükme bağlanmaktadır.

Böylelikle düzenlemeyle, kayıp veya çalıntı olduğu beyan edilen ruhsata bağlanmış silahların suistimal edilerek silah ruhsatı almasında engeli bulunan kişilere, terör örgütlerine veya organize suç örgütlerine gayri resmi yollarla satılmasının engellenmesi, deprem, sel, yangın gibi doğal afetlerin haricinde ruhsatlı silahların yasadışı kullanım alanına çıkarılmasına engel olunması amaçlanmaktadır.

Madde 11- Maddeyle, 6136 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, 6136 sayılı Kanun kapsamındaki ateşli silahların bu Kanun hükümlerine tabi tutulan namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaların her birinin kaçakçılığı suç haline getirilmektedir.

Böylelikle, bu parçaların her birinin ülkeye sokulması, ilgili mevzuat hükümleri dışında üretilmesi veya ülkeye sokulmuş ve ülkede yapılmış olan parçaların silah kaçakçılığı kastıyla; bir yerden diğer bir yere taşınması veya satılması ya da bu amaçla bulundurulması suretiyle gerçekleştirilen silah kaçakçılığı fiillerinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan değişiklikle silah kaçakçılığı suçuna konu silahların susturucu veya hedef noktalayıcı aparat takılı silahlardan olması halinde bu silahların vahim nitelik arz eden silahlardan sayılacağı ve maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları uyarınca verilecek cezaların yarı oranında artırılarak hükmolunacağı kabul edilmektedir. Ayrıca, ateşli silahlara ait ana veya balistik önemi haiz parçaların miktar bakımından vahim olması hali de nitelikli hal olarak düzenlenmektedir. Bu durumda da maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları uyarınca verilecek cezalar yarı oranında artırılarak hükmolunacaktır.

Maddeye eklenen altıncı fıkrayla, kurusıkı tabir edilen ses veya gaz fişegi ya da benzerlerini atabilen silahı, teknik özelliklerinde değişiklik yaparak 6136 sayılı Kanun hükümlerine tabi silah haline dönüştürmek eylemi, Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun hükümleri dışında yapılmış üretim olarak kabul edilmektedir. Ayrıca bu eylemin, silah kaçakçılığı suçuna konu bu madde hükümlerine göre cezalandırılacağı düzenlenmektedir. Fıkraya göre dönüştürülen silahın sayı ve nitelik bakımından vahim olmaması halinde, verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar indirilecektir.

Madde 12- Maddeyle, 6136 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi değiştirilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, ses veya gaz fişegi atabilen silah iken bu Kanun hükümlerine tabi silah vasfına dönüştürülen silahların ve bu Kanun kapsamındaki ateşli silahlar ile bu Kanun hükümlerine tabi tutulan namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaların her birinin bu Kanun hükümlerine aykırı olarak satılması, bulundurulması ve taşınması suç olarak düzenlenmektedir. Son zamanlarda şiddet olaylarının birçoğunda bu Kanun hükümlerine aykırı ateşli silahların kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu sebeple suçla etkin mücadele edilmesi ve suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla bu Kanun hükümlerine aykırı olarak ateşli silahlar ile bunlara ait mermi veya parçaların satılması, bulundurulması ve taşınması suçunun cezaları artırılmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasıyla ateşli silahlara ait ana veya balistik önemi haiz parçaların sayı veya nitelik bakımından vahim olması da suçun ağırlaştırıcı hali kapsamına alınmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, ateşli silahlara ait mutata sayıdaki ana veya balistik önemi haiz parçaların ev ve işyerinde bulundurulması fiili suç kapsamına alınmaktadır. Ayrıca vahim niteliğe haiz olmayan ateşli silahın bir adet olması ve mutata sayıdaki mermilerin veya ana veya balistik önemi haiz parçalarının ev veya işyerinde bulundurulması suçuna verilecek cezalar artırılmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, ateşli silahlara ait mutat sayıdaki ana veya balistik önemi haiz parçaların pek az sayıda bulundurulması veya taşınması eylemi suçun hafifletici hâli kapsamına alınmaktadır.

Maddenin beşinci ve altıncı fıkrasıyla, bu madde kapsamındaki bulundurma ve taşıma fiilinin; vefat, sağlık durumu, mahkûmiyet, müsadere, satın alma veya devir nedeniyle yapılan ruhsatlandırma ya da ruhsat yenileme işlemlerinde bu Kanunda düzenlenen yükümlülöklere aykırı davranılarak işlenmesi hali ile nakil izin belgesi alınmaksızın, bulundurma izni verilen silahın mesken veya işyeri değışikliğı nedeniyle nakledilmesi halinin idari yaptırıma tabi tutulması sağlanmaktadır.

Ayrıca maddenin yedinci fıkrasıyla, bu madde hükümlerine göre idari para cezalarına mülki idare amirince karar verileceğı hüküm altına alınmaktadır.

Madde 13- 9/6/2022 tarihli ve 103 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının teşkilat yapısında değışikliğe gidilmiş olup Başkanlık teşkilatında, Başkan Yardımcılarına bağılı dört adet Genel Müdürlük kurulması öngörölmüştür. Anılan Kararnamenin eki cetvelde 2 adet Başkan Yardımcısı kadrosu, 4 adet de Genel Müdür kadrosu ihdas edilmiştir.

İdari teşkilat yapılanması içerisinde yer alan Genel Müdürlerin ek gösterge cetvelleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek (I) sayılı Cetvelin “I. Genel İdari Hizmetler Sınıfı” bölümünün (d) bendinde 7000 olarak; Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkan Yardımcılarının ek göstergesi ise Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin “I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı” bölümünün (f) bendinde 5400 olarak belirlenmiştir.

657 sayılı Kanunun Ek (I) sayılı cetvelinde belirlenen bu durum, fiiliyatta Başkanlığın teşkilat yapısı itibarıyla Genel Müdürün üstü olan AFAD Başkan Yardımcılarının hiyerarşik konumuna aykırılık teşkil etmektedir. Bu nedenle söz konusu aykırılığın ortadan kaldırılabilmesi için 657 sayılı Kanunun Ek (I) sayılı cetvelinde AFAD Başkan Yardımcılarının hiyerarşik konumuna uygun değışikliklerin yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 14- Jandarma Genel Komutanlığı emrinde sözleşmeli astsubay olarak göreve başlayıp daha sonradan muvazzaflığa geçirilen personel tarafından eksik bekleme hükümlerinden faydalandırılmaları için açılan idari davalarda bazı idare mahkemeleri tarafından, sözleşmeli statüden muvazzaflığa geçiş işlemi ilk nasıp gibi yorumlanarak söz konusu personel hakkında 926 sayılı Kanunun 79 uncu maddesi hükümleri gereğı eksik bekleme hükümlerinin uygulanmasına yönelik kararlar verilmektedir. Eksik bekleme işlemi, özü itibarıyla ilk nasıptan önce tamamlanmış lisans eğitimlerine istinaden rütbe bekleme süresinin kısaltılması uygulaması olup, mesleğe başladıktan sonra tamamlanan lisans eğitimlerine karşılık personele statüsü fark etmeksizin (sözleşmeli ya da muvazzaflık) öğrenim intibakı işlemi yapılarak derece/kademe verilmektedir. Sözleşmeli statüde göreve başlayan personelin muvazzaflığa geçiş işlemi ilk nasıp mahiyeti taşımamaktadır. Bu haliyle mesleğe başladıktan sonra lisans eğitimini tamamlayan ve sonrasında muvazzaflık olan personelin eksik bekleme hükümlerinden faydalandırılması mümkün değildir. Jandarma Genel Komutanlığının sözleşmeli astsubay mevcutları dikkate alındığında aksi yöndeki mahkeme kararlarının ciddi bir yoğunluk oluşturarak uygulamada sorunlara, hatta sözleşmeli statüden muvazzaflığa geçen astsubaylar lehine eşitsizliğe yol açacağı değerlendirilmektedir. Bu sebeple yorumlama farklılıklarının giderilmesi maksadıyla; 926 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin üçüncü fıkrasından yararlanılma için aranan kriterlerin doğrudan muvazzaflık başlayan astsubaylar ile sözleşmeli başlayıp daha sonradan muvazzaflığa geçirilen astsubaylar için aynı hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 15- 1512 sayılı Noterlik Kanununun mevcut 199 uncu maddesine göre yabancı memleketlere gönderilecek noterlik işlemlerinin altındaki mühür ve imzanın onanması işlemi noterin bulunduğu yer valiliğince yapılmakta iken madde ile teknolojik yenilikler ve e-devlet tarafından sunulan hizmetler de dikkate alınarak tüm valilik ve kaymakamlıklarla yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır.

Madde 16- 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununda yer alan “kiralama şirketi” ibaresi bireysel olarak şirket kurmadan araç kiralama işi yapan kişilere ceza uygulanmasında hukuki sıkıntılar yaşanmasına neden olmaktadır. Bu sıkıntıların giderilmesi amacıyla “Şirket” ibaresi yerine 1774 sayılı Kanunun lafzına da uygun olarak “gerçek ve tüzel kişilere ait işletme” ibaresi getirilmektedir.

Ülkemizde asayişe müessir olaylar içerisinde araç, gemi/deniz aracı kiralama işi yapan gerçek ve tüzel kişilere ait işyerlerinden kiralanan araçların terör, kaçakçılık, gasp, hırsızlık vb. suçlarda kullanıldığı yapılan analizler sonucu tespit edilmiştir. Bu sebeple suç ve suçlulukla etkin mücadele edebilmek ve kiralık araçların yasadışı amaçla kullanılmasını önlemek amacı ile araç kiralayan müşterilerle ilgili bilgilerin tam ve eksiksiz biçimde toplanması, değerlendirilmesi ve denetimlerin süratle yapılarak, yasadışı eylemlerin engellenmesi, ayrıca Anayasasının 23. maddesinde düzenlenen seyahat hürriyetinin güven içinde kullanılmasını sağlamak amacıyla kolluğun teknik altyapıya sahip olması önemli bir gerekliliktir.

Bu amaçla 1774 sayılı Kanunun Geçici 4 üncü maddesinde; kiralık araç şirketlerine kayıtlarını kolluğa bildirmesi için hazırlanan sisteme belirtilen süre içerisinde kayıt olma zorunluluğu getirilmiş, bu süre de kayıt olmayan işletmelere idari yaptırım uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Mevcut uygulamada bu hükmün ihlali bu Kanunun Geçici 4 üncü maddesi kapsamında değerlendiriliyor ise de geçici maddede işletmelerin sisteme bağlanma zorunluluğu vurgulanmış, ancak bu maddenin geçerliliğini yitirmesi halinde kayıt olmayan firmalara uygulanacak idari yaptırımlarla ilgili bir açıklık getirilmemiştir. Bu nedenle, sisteme kayıt olma hükmünün ihlalinde uygulanacak idari yaptırımla ilgili hüküm bu Kanunun Ek 3 üncü maddesine kalıcı olarak eklenmektedir. Bununla birlikte terörle, suçla ve suçluyla etkin mücadele edilmesine katkı sağlaması amacıyla araçlarda GPS cihazı (küresel uydu navigasyon sistemi) bulundurulması ve bu cihaz marifetiyle tespit edilecek konum bilgilerinin ilgili işletme tarafından beş yıl süreyle genel kolluk birimlerince talep edilmesi halinde muhafaza edilmesi hususu hükme bağlanmaktadır.

Madde ile araç kiralayanın birden fazla kiralama yapıp yapmadığına ilişkin bilginin genel kolluk kuvvetleri tarafından araç kiralama faaliyeti yürüten gerçek ve tüzel kişilerle paylaşılması ve suçun işlenmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Ülkemizde faaliyet gösteren araç kiralama firmaları, kiralama işi yaptıktan sonra verilerini sisteme kiraya verdikleri saatte değil, o gün içinde herhangi bir saatte kayıt yaptıklarında mevzuat hükmünde yer alan “kayıtlarını günü gününe tutmak” ibaresi nedeniyle ilgililere idari yaptırım uygulanamamakta ve haklarında adli makamlarla yakalama emri düzenlenmiş şahısların araç kiralaması durumunda anlık bilgi edinilemediğinden şahısların bulundukları konumları değiştirerek yakalanmalarına yönelik yapılacak çalışmalar olumsuz olarak etkilenmektedir. Bu nedenle kiralık araç firmalarının envanterindeki aracın teslim tarihini anlık sisteme girmesiyle amir hüküm gereğince uygulanacak trafik cezalarının aracı kiralayan şahıslara tam ve doğru zamanlı uygulanması ile bu konudaki mağduriyetlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 17- 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununda yer alan mevcut düzenleme ile kendisine tevdi edilen görevleri fiilen hayatını hiçe sayarak üstün bir cesaret, feragat ve kahramanlıkla yerine getirdiği tespit edilen personele İçişleri Bakanı tarafından Üstün Cesaret ve Feragat Madalyası verilmesine imkân sağlanmaktadır. Maddede öngörülen düzenleme ile Sahil Güvenlik Komutanlığı

personelinin moralini yükseltmek, tecrübelerini ve başarılarını gururla resmi üniformalarında taşımalarını sağlamak amacıyla kendisine tevdi edilen görevleri cesaret, feragat, kahramanlık veya üstün başarı ile yerine getiren personele “Sahil Güvenlik Üstün Cesaret ve Feragat Madalyası” yanında, “Sahil Güvenlik Şeref Madalyası” ve “Sahil Güvenlik Üstün Hizmet Madalyası” verilebilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 18- Madde ile, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 104 üncü maddesi kapsamındaki askeri kantinlerle aynı mahiyette işletilen Sahil Güvenlik Komutanlığına bağlı kantinlerin elektrik, su ve yakacak giderlerinin, Millî Savunma Bakanlığı bağlı askeri kantinlerde olduğu gibi genel bütçeden karşılanması amacıyla, 2692 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesinde değişiklik yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 19- Madde ile, en az dört yıl süreli fakülte, yüksekokul ya da lisansüstü öğrenimi tamamlamış olanlardan temel askerlik veya kolluk eğitimine alınan muvazzaf subay ve muvazzaf astsubay adaylardan ayrılmak isteyenlerin, sözleşmeli subay ve astsubay adaylarında olduğu gibi kendilerine yapılan öğretim masraflarını ödemelerinin sağlanması,

Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı nam ve hesabına diğer yükseköğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin subay veya astsubay naspedilmeden ayrılmalarını engellemek amacıyla, yeterlilik sınavından muaf tutulmalarını ve bu okullardan mezuniyet tarihlerinin aynı zamanda Subaylığa/Astsubaylığa ilk nasıp tarihi olarak düzenlenmesi,

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinde lisans ve önlisans eğitimi alanlar ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı nam ve hesabına diğer yükseköğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin istifa haklarının kısıtlanması, kendilerine yapılan masrafla ilgili tazminat tutarının artırılması ve öğrenim gördükleri bölümleri/programları veya okumakta oldukları yükseköğretim kurumlarını değiştirmelerinin veya yatay geçiş yapmalarının engellenmesi,

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinde lisans ve önlisans eğitimi alanlar ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı nam ve hesabına diğer yükseköğretim kurumlarında okuyan öğrencilerden istifa ve sağlık sebepleri haricinde ilişkisi kesilenlerin ödeyecekleri tazminat tutarının artırılması amaçlanmaktadır.

Madde 20- 2803 sayılı Kanunda yapılan düzenleme ile; 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 104 üncü maddesi kapsamındaki askeri kantinlerle aynı mahiyette işletilen Jandarma Genel Komutanlığına bağlı kantinlerin elektrik, su ve yakacak giderlerinin, Millî Savunma Bakanlığı bağlı askeri kantinlerde olduğu gibi genel bütçeden karşılanması amacıyla, 2803 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesinde değişiklik yapılması amaçlanmaktadır.

Madde 21- 2803 sayılı Kanununda yer alan mevcut düzenleme ile kendisine tevdi edilen görevleri fiilen hayatını hiçe sayarak üstün bir cesaret, feragat ve kahramanlıkla yerine getirdiği tespit edilen personele İçişleri Bakanı tarafından Üstün Cesaret ve Feragat Madalyası verilmesine imkân sağlanmaktadır. Maddede öngörülen düzenleme ile Jandarma Genel Komutanlığı personelinin moralini yükseltmek, tecrübelerini ve başarılarını gururla resmi üniformalarında taşımalarını sağlamak amacıyla kendisine tevdi edilen görevleri cesaret, feragat, kahramanlık veya üstün başarı ile yerine getiren personele “Jandarma Üstün Cesaret ve Feragat Madalyası” yanında, “Jandarma Şeref Madalyası” ve “Jandarma Üstün Hizmet Madalyası” verilebilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 22- Madde ile mecburi hizmetle yükümlü olduğu süre içinde; istifa edenler ile disiplinsizlik, işledikleri suç veya her ne suretle olursa olsun ilişkisi kesilen personelin (sağlık sebebi hariç) ödeyecekleri tazminat tutarının artırılması,

Öğrenim, eğitim ve yetiştirme masraflarının hangi unsurlardan oluşacağı ve tahsiline ilişkin usul ve esasların kapsamına öğrenciler ile subay ve astsubay adaylarının da eklenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 23- Mevzuatta belirtilen ışıklı ve/veya sesli uyarı işareti veren cihazların mevzuatta izin verilmeyen araçlara takılması ve kullanılması yasaklanmıştır. Bu cihazların hangi durumlarda ve hangi araçlarda kullanılacağı açıkça düzenlenmiştir. Bu cihazların takılması ve kullanılması yasak olan araçlarda bulunması geçiş üstünlüğüne sahip olan araçların bu hakkının kullanılmasını zorlaştırmakta ve trafik güvenliğini tehlikeye atmaktadır. Düzenleme ile ihlal için uygulanan para cezasının miktarı artırılmakta bunun yanında sürücü belgesi otuz gün süreyle geri alınarak araç trafikten menedilmektedir. Ayrıca ışıklı ve/veya sesli uyarı işareti veren cihazların takılacağı yerlerin dışında bulundurulması ve kullanılması durumunda sürücülere idari para cezası yaptırımı artırılmakta tekrerrür halinde cezanın artırılarak uygulanması düzenlenmekte ve tekrerrür halinde para cezası yanında sürücü belgesi otuz gün süreyle geri alınarak araç trafikten menedilmektedir. Cihazlara el konulması ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararı verileceği düzenlenmektedir. Aynı ihlalin bir yıl içinde ikinci ve üçüncü kez tekrarlanması hallerinde ise yaptırımlar ağırlaştırılmakta, geri alınan sürücü belgesinin iade şartları zorlaştırılmaktadır. İhlale yönelik yaptırımların ağırlaştırılarak caydırıcılığın artırılması ve ihlalin tekrarının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 24- 2918 sayılı Kanunun ek 18 inci maddesinde yapılan değişiklik ile, Türkiye Noterler Birliğince tutulan araç sicil ve tescil sistemi veri tabanında yer alan bilgilerin, Emniyet Genel Müdürlüğünün yanı sıra Jandarma Genel Komutanlığı ile de anlık olarak paylaşılması düzenlenerek Jandarma Genel Komutanlığının sorumluluk sahasında işlenen terör, kaçakçılık ve göçmen kaçakçılığı suçlarında kullanılan araçların takibinin yapılabilmesi, suç işlenmesinin önlenmesi, şüphelilerin yakalanması, asayişin sağlanması ve düzensiz göçün engellenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 25- Hem sözleşmeli hem de doğrudan muvazzaf olarak göreve başlayan astsubaylarda rütbede eksik bekletmeden yararlanma koşulu olarak “astsubay olmak için başvuru yapılmadan önce astsubay meslek yüksekokullarından yıl itibariyle fazla olan fakülte, yüksekokul veya meslek yüksekokullarının bitirilmiş olmasının” arandığı, ancak 4678 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanunun 12 nci maddesinde yer alan “...muvazzaf astsubaylığa geçirilenlerin ise astsubay meslek yüksekokulu öğrenim sürelerinden yıl olarak fazla okudukları süreler, rütbe bekleme sürelerinden düşülür...” ibaresinin sözleşmeli iken daha sonradan muvazzaflığa geçen astsubayların lehine eşitsizliğe yol açmasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 26- 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunda özel güvenlik görevlilerinde aranacak şartlarda değişiklik yapılarak, hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen kişilerden (3) numaralı alt bentlerde sayılan suçları işleyenler dışındakilerinin özel güvenlik görevlisi olabilmesi için düzenleme yapılmış; casusluk, gizli kalması gereken bilgileri açıklama gibi nitelikli suçlardan kovuşturma bulunmamak şartının madde kapsamına alınabilmesi için “Devletin güvenliğine” ibaresi madde metnine eklenmiş, ayrıca soruşturma bulunmamak şartı madde metninden çıkarılmaktadır.

Madde 27- Anayasa Mahkemesinin 16/12/2021 tarihli ve 2021/59 E., 2021/90 K. sayılı kararı uyarınca madde ile 5253 sayılı Dernekler Kanununun “Tanımlar” başlıklı 2 nci maddesine lokal tanımı eklenmektedir.

Madde 28- 5253 sayılı Kanunda yapılan düzenleme ile; Anayasa Mahkemesinin 16/12/2021 tarihli ve 2021/59 E., 2021/90 K. sayılı kararı uyarınca lokallerin açılmasına ilişkin esas ve usullerin yönetmelikle düzenleneceği ifadesinin yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 29- Anayasa Mahkemesinin 5253 sayılı Kanunun 26 nci maddesindeki lokallerin işletilmesi ve kapatılmasının yönetmelikle düzenleneceğine ilişkin hükmü iptal ettiği 16/12/2021 tarihli ve 2021/59 E., 2021/90 K. sayılı kararı uyarınca aynı Kanuna yeni madde ilave edilerek lokallerin açılmasına ve işletilmesine ilişkin düzenleme Kanun ile yapılmaktadır.

Madde 30- Anayasa Mahkemesinin, 5253 sayılı Kanunun 26 nci maddesindeki lokallerin işletilmesi ve kapatılmasının yönetmelikle düzenleneceğine ilişkin hükmü iptal ettiği 16/12/2021 tarihli ve 2021/59 E., 2021/90 K. sayılı kararı uyarınca aynı Kanuna yeni madde ilave edilerek lokallerin denetimine ve kapatılmasına ilişkin düzenleme Kanun ile yapılmaktadır.

Madde 31- Anayasa Mahkemesinin 29/12/2022 tarihli ve 2018/149 E., 2022/163 K. sayılı kararı ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin “Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü” başlıklı 263 üncü maddesinin (a) ve (b) bentlerinde yer alan “kayıtlarını tutmak” ibaresi ve (g) bendinde yer alan “Türk vatandaşları tarafından yurtdışında kurulan dernek ve benzeri kuruluşların kayıtlarını tutmak, kuruluş ve faaliyetlerini yurtiçinde ve yurtdışında ilgili makamlar aracılığıyla izlemek, değerlendirmek ve bu derneklerle ilgili gerekli işlemlerin yapılmasını sağlamak” ibaresi söz konusu yetkinin kararname ile düzenlenemeyeceği gerekçesiyle iptal edilmiştir. Madde ile Anayasa Mahkemesinin bu iptal hükümleri doğrultusunda 5253 sayılı Dernekler Kanununda düzenleme yapılmaktadır.

Madde 32- 6136 sayılı Kanunun 12 nci ve 13 üncü maddelerinde yapılan değişiklikler gereğince 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda düzenleme yapılarak 6136 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci ve beşinci fıkrasında belirtilen suçlar seri muhakeme usulü kapsamına giren suçlardan çıkarılmaktadır.

Madde 33- Ülkemizde kısa dönem ikamet izni alması öngörülen yabancıların 6458 sayılı Kanunun 32 nci maddesi kapsamında düzenlenen şartları taşımaları gerekmektedir. 6458 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yabancıların “genel sağlık ve güvenlik standartlarına uygun barınma şartlarına sahip olması” ikamet izinlerinin düzenlenmesinin şartları arasında sayılmaktadır. Bu çerçevede yabancıların 32 nci maddedeki söz konusu şarta da aykırı olarak “taşınmaz” kavramı nedeniyle “arsa”, “tarla” gibi çeşitli ana taşınmazları edinerek Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında “Türkiye’de taşınmaz malı bulunduğu” gerekçesiyle kısa dönem ikamet iznine başvurdukları tespit edilmiştir. Bu durum nedeniyle söz konusu taşınmazların nevinin belirlenmesi için İçişleri Bakanlığına yetki verilmektedir.

Ayrıca madde kapsamında yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından, kısa dönem ikamet izni başvurusunun reddi ya da kısa dönem ikamet izninin iptali kararlarına karşı, mahkemeye yapılan başvurularda yargılama sürecinin hızlandırılmasına ilişkin değişiklikler yapılmaktadır.

Madde 34- Madde ile, yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından, sınır dışı etme kararlarına karşı, mahkemeye yapılan başvurularda yargılama sürecinin hızlandırılmasına ilişkin değişiklikler yapılmaktadır.

Madde 35- 22/1/2004 tarihli ve 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanunun 1 inci maddesinde; kamu kurum ve kuruluşlarını, kamu hizmetlerini veya personelini desteklemek üzere kurulan dernek ve vakıfların mezkûr Kanun hükümlerine tabi olacağı, ancak kanunla kurulan vakıfların kapsam dışında tutulacağı belirtilmiştir. Madde ile söz konusu muafiyetin Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı ve Jandarma Asayiş Vakfında olduğu gibi Göç Vakfına (GÖÇ-VAK’a) da sağlanabilmesi maksadıyla, 6458 sayılı Kanunda değişiklik yapılmaktadır.

Madde 36- 6458 sayılı Kanunun 31 inci ve 53 üncü maddelerinde yargılama usulüne yönelik yapılan değişikliklerin uygulamada karışıklığa ve hak ihlallerine sebep olmaması için 6458 sayılı Kanuna “geçici madde” eklenmektedir.

Madde 37- Anayasa Mahkemesinin 26/1/2022 tarihli ve 2021/22 E., 2022/6 K. sayılı kararıyla “içinde veya” ifadesi akabinde 4/5/2023 tarihli ve 2023/24 E., 2023/91 K. sayılı kararı ile (5) numaralı alt bendi; amir ya da üstlerin eylem veya işlemlerine yönelik olarak getirilen olumsuz eleştirinin otoriteyi

zedeleyen, kurumun hiyerarşik düzenine veya işleyişine zarar veren bir unsur taşıyıp taşımadığı yahut genel olarak hizmet anlayışı içerisinde makul karşılanabilir nitelikte olup olmadığına bakılmaksızın her türlü eleştirinin cezalandırılabilmesine imkân tanıdığı gerekçesiyle iptal edilmiştir. Anılan kararlar doğrultusunda kurumun hiyerarşik mahiyetteki işleyişi gözetilerek disiplin cezası verilecek fiillerin niteliği yeniden belirlenmektedir.

Madde 38- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 tarihli ve 2023/5 E., 2023/45 K. sayılı kararı ile maddenin dördüncü fıkrası iptal edilmiştir. İptal gerekçesinde; ceza verme yetki ve sorumluluğu açısından bir süre belirlenmediği, hukuki öngörülebilirlik ve belirlilik ilkesine uygun bir düzenleme olmadığı belirtilmiştir. Anayasa Mahkemesi gerekçesi doğrultusunda fıkra yeniden düzenlenmiş ve disiplin cezasının mahkeme tarafından iptal edilmesi durumunda, kararın kesinleştiği tarihteki yetkili disiplin kurulu veya amirinin karar verme süresi kararın tebliğinden itibaren altı ay olarak belirlenmektedir.

Madde 39- Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli ve 2020/59 E. 2023/53 K. sayılı kararı ile 7245 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası; çarşı ve mahalle bekçilerinin amirlerinin meslek hiyerarşileri içinde nasıl ve hangi ölçütler dikkate alınarak tespit edileceği açık ve net biçimde somut olarak ifade edilmediğinden ve belirli ve öngörülebilir nitelikte bir düzenleme içermediğinden dolayı kanunilik ilkesiyle bağdaşmadığı gerekçesiyle iptal edilmiş olup madde ile iptal kararı doğrultusunda düzenleme yapılmaktadır.

Madde 40- Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli ve 2020/59 E., 2023/53 K. sayılı kararı ile 7245 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ile İçişleri Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle belirlenen eğitim, yaş, sağlık ve fiziki yeterlilik gibi özel şartlar” ibaresi ile üçüncü fıkrasında yer alan “İçişleri Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara göre yapılacak” ibaresi, kamu hizmetine girme hakkını sınırlamaya yönelik bir kanuni düzenlemenin şeklen var olması yeterli olmayıp kuralların keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli ve öngörülebilir nitelikte olması gerektiği ve kamu görevlilerinin niteliklerinin kanunla belirlenmesi yönündeki ilkeyle de çeliştiği gerekçesiyle iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal kararında belirlenen gerekçeler doğrultusunda madde ile gerekli değişiklikler yapılmaktadır.

Madde 41- Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli ve 2020/59 E., 2023/53 K. sayılı iptal kararı ile çarşı ve mahalle bekçilerinin önleyici ve koruyucu görev ve yetkileri kapsamında konut, iş yeri ve araçların sahiplerinin alması gereken tedbirler ile halkın sükun ve istirahatini bozmak ve başkalarını rahatsız etmek eylemlerinin neleri kapsadığının belirli olmadığı gerekçesiyle 7245 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrası (b) ve (g) bentleri iptal edilmiştir. İptal gerekçesi doğrultusunda madde ile gerekli düzenleme yapılmaktadır.

Madde 42- Çarşı ve mahalle bekçilerine el ile dıştan kontrol yetkisinin tanındığı ancak özel hayatın gizliliği hakkının sınırlanabilmesi için gerekli ölçütlere yer verilmediği belirtilerek 7245 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin altıncı fıkrasının birinci cümlesi Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli ve 2020/59 E., 2023/53 K. sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Madde ile kararda yer alan hususlar gözetilerek gerekli düzenleme yapılmaktadır.

Madde 43- Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli ve 2020/59 E., 2023/53 K. sayılı kararı ile çarşı ve mahalle bekçilerinin çalışma saatlerine ilişkin getirilen sınırlamanın belirli ve öngörülebilir olmadığı gerekçesi ile iptal kararı verilmiş olduğundan bu hususlar gözetilerek gerekli düzenleme yapılmaktadır.

Madde 44- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek (II) sayılı Cetvelinin 4 üncü sırasında Genel Müdür kadrosunda bulunanların ücret ve tazminat göstergesi tespit edilmekle birlikte Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanı kadrosu da anılan cetvelin aynı sırasında düzenlenmiştir. Ayrıca anılan cetvelde Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkan Yardımcısı kadrosuna da ayrıca yer verilmemiştir. Mevcut durumda Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkan Yardımcısı kadrosunun ücret ve tazminat göstergesi anılan cetvelin 7 nci sırasında yer alan “ek göstergesi Genel Müdür Yardımcısı düzeyinde veya daha yüksek tespit edilen kurum ve kurul başkanı, kurum ve kurul başkan yardımcısı unvanlı kadrolarda bulunanlar” ibaresine istinaden belirlenmektedir. Bu sebeple Genel Müdür kadrosunun hiyerarşik üstü konumunda bulunan Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanı ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkan Yardımcısı kadrosunun 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek (II) sayılı cetveldeki yerinin, hiyerarşik konumuna uygun olacak şekilde belirlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 45- Yürürlük maddesidir.

Madde 46- Yürütme maddesidir.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

15/11/2024

Esas No: 2/2660

Karar No: 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2660 esas numaralı “Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 07/11/2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Kocaeli Milletvekili Veysel TİPİOĞLU, Çorum Milletvekili Yusuf AHLATCI ve 85 Milletvekili tarafından 04/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 2/2660 esas numaralı “Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 07/11/2022 tarihli toplantısında; Kanun Teklifi’nin ilk imza sahipleri, İçişleri Bakanlığı Bakan Yardımcısı Bülent TURAN ile Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı (Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğü), Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı (Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İller İdaresi Genel Müdürlüğü, Personel Genel Müdürlüğü, Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü, Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı), Adalet Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Sosyal Güvenlik Kurumu, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Türkiye Noterler Birliği temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Kanun Teklifi, Adalet Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonuna tali komisyon olarak havale edilmiştir. Adalet Komisyonu 05/11/2024 tarihli ve Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Cüneyt YÜKSEL imzalı yazısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu ise 05/11/2024 tarihli ve Komisyon Başkanı Samsun Milletvekili Mehmet MUŞ imzalı yazısı ile Teklifin süresi içinde görüşülmesinin öngörülmediğini Komisyonumuza bildirmiştir.

Komisyonumuzun söz konusu Teklif ile ilgili görüşmeleri, 9 saat 27 dakika sürmüş; müzakereler tutanağa bağlanmış ve toplamda 323 sayfa tam tutanak tutulmuştur.¹

2. Kanun Teklifi ile Öngörülen Düzenlemeler

Teklif, 17 kanun ve 1 kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapmakta olup yürürlük ve yürütme maddeleri dahil toplam 46 maddeden oluşmaktadır.

Teklif’in gerekçesi ve metni incelendiğinde Teklif ile;

1- Dahiliye Memurları Kanunu’nun;

- Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda, 2’nci maddesinde yapılan değişiklikle, kaymakam adaylarının eğitim şartları düzenlenmekte,

- 3’üncü maddesinde yapılan değişiklikle; kaymakam adaylarının mesleğe alınma ile ilgili hükümlerinin uygulama usul ve esasları, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelik kapsamına alınmakta ve en az üç yıl kaymakamlık yapmış olanlardan bazı görevlere atanmaların bu görevlerdeki hizmet sürelerinin Mülki İdare Amirliği Hizmet Sınıfında geçmiş sayılmasına ilişkin hükmün atanan görevler yönünden kapsamı genişletilmekte,

- Anayasa Mahkemesi iptal kararı doğrultusunda, 8’inci maddesinde yapılan değişiklikle; mülkiye müfettişlerinin kimler arasından atanacağı; teftiş, denetim, inceleme, araştırma ve soruşturma görevlerinin mülkiye müfettişlerince yerine getirileceği ve mülkiye müfettişlerinin yetkileri düzenlenmekte,

- Ek 3’üncü maddesinde yapılan değişiklikle; birinci sınıf mülkî idare amirlerinin tespiti amacıyla yapılacak değerlendirmenin her yıl en fazla iki defa yapılacağı düzenlenmekte ve birinci sınıf mülkî idare amirliğine yükseltilmeyenlerin karar tarihinden itibaren yapılacak ilk değerlendirmede tekrar birinci sınıf incelemesine tâbi tutulabilmesinin önü açılmakta,

¹ Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:
https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3329

- Eklenen yeni madde ile; il valilerinden veya il valiliği yapmış olanlardan İçişleri Bakanlığı merkez teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarında genel müdür kadrosunun dengi kadrolara atananların valilik maaşını almaya devam etmesi sağlanmakta,

2- Emniyet Teşkilat Kanunu'nun 90'ıncı maddesinde yapılan değişiklikle; Polis Bakım ve Yardımlaşma Sandığına (POLSAN) ilişkin hükümler yeniden düzenlenmekte,

3- Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun'un;

- 1'inci maddesinde yapılan değişiklikle; ateşli silah parçaları Kanun kapsamına alınmakta,

- 6 ve 7'nci maddelerinde yapılan değişiklikle; Devlet büyükleri tarafından armağan edilen silahlar için verilen ruhsatlarda süre kaydı aranmaması ve bu ruhsatların vergi, resim ve harçtan muaf olması sağlanmakta,

- 9'uncu maddesinde yapılan değişiklikle; ruhsatlı silahını ikinci ve üçüncü kez kaybeden veya çaldıran kişiler için müeyyideler öngörülmekte,

- 12'nci maddesinde yapılan değişiklikle; ateşli silah parçaları madde kapsamına alınarak ülkeye sokulması, bir yerden bir yere taşınması, satışı ve bulundurulması suç sayılmakta, kurusıkı silahın gerçek silah haline getirilmesi suçunun cezası artırılmakta,

- 13'üncü maddesinde yapılan değişiklikle; ateşli silah parçaları madde kapsamına alınmakta ve ateşli silahlar ile bunlara ait mermileri veya parçaları satın alan, taşıyan veya bulunduranlar hakkındaki cezalar artırılmakta,

4- Devlet Memurları Kanunu'nun eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetveli'nde değişiklik yapılarak; AFAD Başkan Yardımcısının ek göstergesi 5400'den 7000'e çıkarılmakta,

5- Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun 79'uncu maddesinde değişiklik yapılarak; rütbede eksik bekletmeden yararlanma koşulunun sözleşmeli iken daha sonradan muvazaflığa geçen astsubayların lehine eşitsizliğe yol açması önlenmekte,

6- Noterlik Kanunu'nun 199'uncu maddesinde değişiklik yapılarak; Türkiye'de yapılan ve yabancı memlekette kullanılacak noterlik işlemlerinin altındaki imza ve mührün onaylanmasına ilişkin işlemin tüm valilik ve kaymakamlıklarla yapılabilmesine imkân tanınmakta,

7- Kimlik Bildirme Kanunu'nun ek 3'üncü maddesinde yapılan değişiklik ile; araç, gemi/deniz aracı kiralama faaliyeti yürüten gerçek ve tüzel kişilere, kiralanan araç ve kiralayan kişilerin bilgi ve belgelerini tutmak, kayıtlarını kolluğa bildirmek için gereken sisteme kayıt olmak, kayıtları saklamak yükümlülükleri getirilmekte ve bu yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesi halinde verilecek idari para cezaları düzenlenmekte,

8- Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu'nun;

- 19'uncu maddesinde yapılan değişiklikle; Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin başarı gösterenlere verilecek madalyalara Sahil Güvenlik Şeref Madalyası ve Sahil Güvenlik Üstün Hizmet Madalyası eklenmekte,

- Ek 4'üncü maddesinde yapılan değişiklikle; Sahil Güvenlik Komutanlığına bağlı kantinlerin elektrik, su ve yakacak giderlerinin genel bütçeden karşılanması sağlanmakta,

9- Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun;

- 13/A maddesinde yapılan değişiklikle; Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı adına eğitim gören öğrencilerin tazminat hükümlerinde değişiklik yapılmakta;

- Ek 8’inci maddesinde yapılan değişiklikle; Jandarma Genel Komutanlığına bağlı kantinlerin elektrik, su ve yakacak giderlerinin genel bütçeden karşılanması amaçlanmakta,

- Ek 9’uncu maddesinde yapılan değişiklikle; Jandarma Genel Komutanlığı personelinin başarı gösterenlere verilecek madalyalara; Jandarma Şeref Madalyası ve Jandarma Üstün Hizmet Madalyası eklenmekte,

- Ek 14’üncü maddesinde yapılan değişiklikle; Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı adına eğitim görmüş olan personelin mecburi hizmetlerini tamamlamadan ilişkisi kesilenlerin yükümlü olacakları tazminat hükümlerinde değişiklik yapılmakta,

10- Karayolları Trafik Kanunu’nun;

- 26’ncı maddesinde yapılan değişiklikle; araçlarda çakar olarak adlandırılan ışıklı ve/veya sesli uyarı işareti veren cihazların usulsüz kullanılması halinde uygulanacak yaptırımlar ağırlaştırılmakta,

- 18’inci maddesinde yapılan değişiklikle; Türkiye Noterler Birliğince tutulan araç sicil ve tescil sistemi veri tabanında yer alan bilgilerin, Jandarma Genel Komutanlığı ile anlık olarak paylaşılması sağlanmakta,

11- Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanun’un 12’nci maddesinde yapılan değişiklikle; rütbede eksik bekletmeden yararlanma koşulunun sözleşmeli iken daha sonradan muvazzaflığa geçen astsubayların lehine eşitsizliğe yol açması önlenmekte,

12- Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun’un 10’uncu maddesinde yapılan değişiklikle; devletin güvenliğine karşı işlenen suçlar hariç olmak üzere, kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlardan haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilenlerin Özel Güvenlik Görevlisi olabilmesi sağlanmakta,

13- Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda Dernekler Kanunu’nun;

- 2’nci maddesinde yapılan değişiklikle, Kanuna “Lokal” tanımı eklenmekte,

- 26’ncı maddesinde yapılan değişiklikle; lokallerin açılmasına ilişkin esas ve usullerin yönetmelikle düzenleneceği hükmü yürürlükten kaldırılmakta,

- Kanun’a eklenen yeni maddeler ile, dernek lokallerinin açılması ve işletilmesi, denetimi ve kapatılması düzenlenmekte,

- Ek 2’nci maddesinde yapılan değişiklikle ile, derneklerin kayıtlarının tutulması ve işlemlerin elektronik ortamda yapılması düzenlenmekte,

14- Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 250’nci maddesinde yapılan değişiklikle ile, kanuna aykırı olarak ateşli silahları ve parçalarını satın alma ve bulundurma suçu ile kuru sıkı silahların Kanun kapsamında silaha dönüştürülmesi suçu seri muhakeme usulüne tabi suçlardan çıkarılmakta,

15- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun;

- 31’inci maddesinde yapılan değişiklikle, kısa dönem ikamet izni verilmesine esas olacak taşınmazın niteliği ve değerinin Bakanlıkça belirlenmesi ve kısa dönem ikamet izninin reddi veya iptaline ilişkin yargılama sürecinin hızlandırılması sağlanmakta,

- 53’üncü maddesinde yapılan değişiklikle ile, sınır dışı etme kararına ilişkin yargılama süreci hızlandırılmakta,

- Kanun’a eklenen ek madde ile Göç Vakfı düzenlenmekte,

- Kanun'a eklenen geçici madde ile; kısa dönem ikamet izni ve sınır dışı etme kararları ile ilgili yapılan değişikliklerin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra açılan davalar hakkında uygulanacağı düzenlenmekte,

16- Anayasa Mahkemesi iptal kararları doğrultusunda, Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun'un;

- 8'inci maddesinde yapılan değişiklik ile, altı ay kısa süreli durdurma cezasını gerektiren fiillerden eleştiride, kurumun hiyerarşik düzenini bozma veya amirin ya da üstlerinin otoritesini zedeleme kriteri aranmakta,

- 29'uncu maddesinde yapılan değişiklik ile; disiplin cezasının mahkeme tarafından iptal edilmesi durumunda, yetkili disiplin kurulu veya disiplin amirinin yeniden değerlendirme yapması, kararın tebliğinden itibaren altı ay ile sınırlandırılmakta,

17- Anayasa Mahkemesi iptal kararı doğrultusunda, Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu'nun;

- 2'nci maddesinde yapılan değişiklik ile, çarşı ve mahalle bekçilerinin hiyerarşik anlamda üstü ve amiri belirlenmekte,

- 3'üncü maddesinde yapılan değişiklik ile, çarşı ve mahalle bekçisi adaylarında aranacak nitelikler ve istihdam için yapılacak sınava ilişkin hususlar düzenlenmekte,

- 6'ncı maddesinde yapılan değişiklik ile, çarşı ve mahalle bekçilerinin önleyici ve koruyucu görev ve yetkilerini düzenleyen bentlerde değişiklik yapılmakta,

- 7'nci maddesinde yapılan değişiklik ile, çarşı ve mahalle bekçilerinin; kişiler üzerinde ve araçlarda kontrol yapmasına ilişkin ölçütler belirlenmekte,

- 12'nci maddesinde yapılan değişiklik ile, çarşı ve mahalle bekçilerinin çalışma saatlerine ilişkin düzenleme yapılmakta,

18- 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin eki (II) sayılı Cetvel'de değişiklik yapılarak; AFAD Başkanı ve AFAD Başkan Yardımcısının ücret ve tazminat göstergeleri yükseltilmektedir.

3. Komisyonunda Teklif Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Komisyon Başkanlığına, 2/1235 esas numaralı ve 2/2090 esas numaralı kanun tekliflerinin İktüzüğün 35'inci maddesi uyarınca görüşülmekte olan 2/2660 esas numaralı Kanun Teklifi ile birleştirilerek görüşülmesine dair iki adet önerge verilmiş; ancak söz konusu kanun teklifleri İçişleri Komisyonuna tali komisyon sıfatıyla havale edildikleri için esas komisyon sıfatıyla görüşülen 2/2660 esas numaralı Kanun Teklifi ile birleştirilmeleri mümkün olmadığı gerekçesiyle oya sunulmamıştır.

Komisyon Başkanı ve İstanbul Milletvekili Süleyman SOYLU tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Söz konusu Kanun Teklifi'yle İçişleri Bakanlığını ilgilendiren ve başta Anayasa Mahkemesi iptal kararları doğrultusunda olmak üzere bazı değişiklikler yapıldığı, bu çerçevede; öncelikle dâhiliye memurları, göç, afet yönetimi, mülkiye müfettişliği, POLSAN konuları ile Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun, Dernekler Kanunu, Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu olmak üzere toplam 17 adet kanun ve 1 adet kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapıldığı, Teklif'in yürürlük ve yürütme maddeleri dahil olmak üzere toplam 46 maddeden oluştuğu,

➤ Başta kaymakam adaylarının eğitim şartları ve mülkiye müfettişlerinin yetkilerinin belirlenmesi olmak üzere Dahiliye Memurları Kanununda yapılan değişiklikler ile; Anayasa Mahkemesi iptal kararı doğrultusunda kaymakam adaylarının eğitim şartlarının düzenlendiği; en az üç yıl kaymakamlık yapmış olanlardan bazı görevlere atananların bu görevlerdeki hizmet sürelerinin mülki idare Amirliği hizmet

sınıfında geçmiş sayılmasına ilişkin hükmün atanılan görevler yönünden kapsamının genişletildiği; Anayasa Mahkemesi iptal kararı doğrultusunda, mülkiye müfettişlerinin kimler tarafından atanacağı, teftiş, denetim, inceleme, araştırma ve soruşturma görevlilerinin mülkiye müfettişlerince yerine getirileceği ve mülkiye müfettişlerinin yetkilerinin düzenlendiği, il valiliği yapmış olanların genel müdürlüğe atanması durumunda yani hak kayıplarını engellemek marifetiyle valilik maaşını almaya devam etmesinin sağlandığı,

➤ Emniyet Teşkilatı Kanunu’nda yapılan değişiklik ile Polis Bakım ve Yardım Sandığı’nın yeniden düzenlendiği,

➤ Ateşli silah parçalarının Kanun kapsamına alınması ve ateşli silahlara yönelik cezaların artırılmasına yönelik Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun’da yapılan değişikliklerle; ateşli silah parçalarının Kanun kapsamına alındığı; Devlet büyükleri tarafından hediye edilen silahların vergi, resim, harç ve süreden muaf tutulduğu; ateşli silah parçalarının madde kapsamına alınarak satışı ve bulundurulmasının suç sayıldığı ve kurusıkı silahların gerçek silah hâline getirilmesi suçu için daha yüksek bir ceza getirildiği; ateşli silahlar ile bunlara ait parçalar ve aksamı satın alan, taşıyan veya bulunduranlara ilişkin cezaların artırıldığı ve böylelikle ruhsatsız silah taşıyan, satın alan ve bulunduranlara verilen hapis cezalarının bir yıl olan alt sınırının iki yıla, üç yıl olan üst sınırının da dört yıla çıkarılmış olacağı ve bunun sonucunda ruhsatsız silah taşıyan, satın alan ve bulunduranların iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasıyla yargılanacağı,

➤ Devlet Memurları Kanunu’nda yapılan değişiklikle AFAD Başkan Yardımcısının ek göstergesinin yükseltildiği,

➤ Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanun’da yapılan değişikliklerle; rütbede eksik bekletmeden yararlanma koşulunun sözleşmeli iken daha sonradan muvazzaflığa geçen astsubayların lehine eşitsizliğe yol açmasının önlenmesi,

➤ Noterlik Kanunu’nda yapılan değişikliklerle; yabancı memleketlere gönderilecek noter işlemlerinin tüm valilik ve kaymakamlıklarla onaylanabilmesinin sağlandığı,

➤ Araç kiralama şirketlerine yükümlülükler getirmek üzere Kimlik Bildirme Kanunu’nda yapılan değişikliklerle; araç kiralama faaliyeti yürüten gerçek ve tüzel kişilere kiralanan araç ve kiralayan kişilerin bilgi ve belgelerini tutmak, kayıtları koluğa bildirmek için gerekli sisteme kayıt olmak, kayıtları saklamak yükümlülüklerinin getirildiği ve bu yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesi hâlinde verilecek idari para cezalarının düzenlendiği,

➤ Madalya çeşitlerinin artırılması, hem Jandarma hem de Sahil Güvenlik kentin giderlerinin genel bütçeden karşılanması ve tazminat hükümleri konusunda Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu ile Jandarma Genel Komutanlığı Kanunu’nda yapılan değişikliklerle; Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı personelinin başarı gösterenlere İçişleri Bakanınca verilecek madalya çeşitlerinin artırıldığı; Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığına bağlı kentinlerin elektrik, su ve yakacak giderlerinin de genel bütçeden karşılanacağı; Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı adına eğitim gören öğrenciler ile eğitim görüp mecburi hizmetlerini tamamlamadan ilişkisi kesilenlerin yükümlü olacakları tazminat hükümlerinde de değişiklik yapıldığı,

➤ Başta usulsüz çakarlı araçlara ilişkin yaptırımları ağırlaştırmak üzere Karayolları Trafik Kanunu’nda yapılan değişikliklerle; araçlarda “çakar” olarak adlandırılan usulsüz ışıklı ve sesli uyarı sistemi kullanılması hâlinde uygulanacak yaptırımların ağırlaştırıldığı, böylelikle yetkisiz çakar ve tepe lambası kullananlara yönelik cezanın 6.439 liradan 96.000 liraya çıkmış olacağı, ayrıca sürücü

belgelerinin otuz gün süreyle geri alınacağı ve araçların aynı süreyle trafikten men edileceği; Türkiye Noterler Birliğince tutulan Araç Sicil ve Tescil Sistemi veri tabanında yer alan bilgilerin Jandarma Genel Komutanlığıyla da anlık olarak paylaşılacağı,

➤ Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun’unda yapılan değişikliklerle, devletin güvenliğine karşı işlenen suçlar hariç olmak üzere, kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlardan haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilenlerin özel güvenlik görevlisi olabilmemesinin sağlandığı,

➤ Dernekler Kanunu’nda, Anayasa Mahkemesi iptal kararı doğrultusunda dernek lokalleriyle ilgili maddelerde değişiklik yapıldığı, bu kapsamda Kanuna “lokal” tanımı eklendiği, dernek lokallerinin açılması, işletilmesi, denetimi, kapatılması, kayıtların tutulması ve işlemlerin elektronik ortamda yapılmasıyla ilgili hükümler getirildiği,

➤ Ceza Muhakemesi Kanunu’nda yapılacak değişikliklerle, ateşli silahları ve parçalarını satın alma ve bulundurma suçu ile kurusıkı silahların Kanun kapsamında silaha dönüştürülmesi suçunun seri muhakeme usulüne tabi suçlardan çıkarıldığı,

➤ Yargılama sürelerinin hızlandırılması ve Göç Vakfının düzenlenmesi konusunda Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nda yapılan değişikliklerle; kısa dönem ikamet izni verilmesine esas olacak taşınmazın niteliği ve değerinin Bakanlıkça belirlenmesi ile kısa dönem ikamet izninin reddi veya iptaline ilişkin yargılama sürecinin hızlandırılmasının sağlandığı; yine sınır dışı etme kararına ilişkin yargılama sürecinin hızlandırıldığı ve ayrıca Göç Vakfının düzenlendiği,

➤ Anayasa Mahkemesi iptal kararı doğrultusunda Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu’nda çarşı ve mahalle bekçileriyle ilgili değişiklikler yapıldığı; bu kapsamda, çarşı ve mahalle bekçilerinin üstü ve amirinin belirlendiği; adaylarda aranacak nitelikler ve istihdam için yapılacak sınava ilişkin hususların düzenlendiği; kişiler üzerinde ve araçlarda kontrol usulünün netleştirildiği, çalışma saatlerinin belirlendiği,

➤ Nihayetinde 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’de yapılan değişikliklerle AFAD Başkanı ve AFAD Başkan Yardımcısının ücret ve tazminat göstergelerinin yükseltildiği,

➤ Teklifte yapılacak bu düzenlemelerin ve çalışmaların hem ülkemiz, hem de milletimiz için hayırlı ve uğurlu olması,

➤ Mülki idare amirlerinden farklı siyasi partilerde görev alarak daha sonra görevlerine dönenler olduğu ve her birinin de döndükten sonra görevlerini siyasi etki altında kalmadan, kanunlar çerçevesinde yürüttükleri,

➤ Mülki amirlikte geçen sürelerin sayılmasıyla ilgili verilen önerenin amacının Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına atama yapılacağı şeklinde yanlış anlamının giderilmesi olduğu, yoksa Teklif’in 2’nci maddesindeki asıl amacın başka görevlere atanan mülki idare amirlerinin Bakanlığa döndüklerinde mağduriyet yaşamamasının önüne geçmek olduğu, tereddüt ve yanlış anlamının giderilmesi bakımından Teklif’in 2’nci maddesinde önergeyle değişiklik öngörüldüğü,

➤ Müfettişlerle ilgili benzer yetkilerin daha önce Teftiş Nizamnamesinde/Tüzüğünde yer aldığı, geçmişte bu düzenlemeye Anayasa Mahkemesinin bir iptali olmadığı, ancak Nizamnamede yer alan hükümler Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine alındığında bu yetkilerin ancak kanunla düzenlenebileceği gerekçesiyle Anayasa Mahkemesince iptal edildiği,

➤ Türkiye sınırları içinde kanunen sadece üç kişinin silah hediye edebileceği (Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Genelkurmay Başkanı), bakanların yurt içinde herhangi bir kişiye silah hediye etme yetkisinin olmadığı,

➤ GPS konum bilgilerini muhafaza etme süresinin üç yıl olmasının yeterli olacağı, geçmişte de istihbaratın log kayıtlarını tutma süresinin azaltıldığı,

➤ Araç kiralamalarda aktif araç kiralama bilgisinin gerekçesinin de önemli olduğu, ilerde davalarda da gündeme gelebileceği, bu düzenlemenin amacının suç işlenmesinin önlenmesi şeklinde araç kiralayan özel şirket ve kişilere sorumluluk/görev vermek olmadığı, Teklif'in madde gerekçesi değiştirilemiyorsa Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanının bu husustaki çekincesinin/beyanlarının Rapora alınması,

➤ İkamet izinlerinin verilmesi hususunda taşınmazların niteliği ve değerinin Bakanlıkça belirlenmesinin uygulamada gerekli olduğu, bölgeler arasında da fiyat farklılıklarını dikkate alarak bir değer belirlenmesi gerektiği,

➤ Göç Vakfının kurulmasındaki esas amacın uluslararası fonlardan daha fazla istifade etmek olduğu,

➤ Geri gönderme sayısına bakıldığında Türkiye'nin başarılı olduğu, Afrika'dan gelenlerin geri gönderilme oranının başlarda düşük olduğu, bunların pasaportlarını kaybettikleri iddiasıyla kendilerini başka ülke vatandaşı olarak gösterdikleri, ancak ülkemize gelmek için vize alma sürecinde parmak izi alınması uygulaması sonrasında kimlik tespitinin kolaylaştığı, bu suretle de Afrika ülkelerine deport sayısının artış gösterdiği

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifi'nin ilk imza sahipleri Kocaeli Milletvekili Veysel TİPİOĞLU ile Çorum Milletvekili Yusuf AHLATCI tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Değişen sosyal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler göz önünde bulundurularak İçişleri Bakanlığının görev, yetki ve sorumluluk alanında bazı düzenlemeler yapılması ihtiyacının hasıl olduğu,

➤ Ateşli silahlar ve mermilerinin 6136 sayılı Kanun kapsamında düzenlendiği, bu Kanun'da yapılan değişikliklerle ateşli silahların ana ve balistik önemi haiz parçalarının da bu Kanun kapsamına alındığı,

➤ Teklifte yurt dışından kayıt dışı olarak gelen bu ana ve balistik önemi haiz parçalarının yurt içinde birleştirilerek silah haline getirilmesinin önlenmesinin amaçlandığı,

➤ Son yıllarda artan şiddet olaylarında ruhsatsız silah kullanımının arttığı ve toplumda bu suçlarda bir cezasızlık algısının oluşmaya başladığının gözlemlendiği, ruhsatsız silahlara yönelik cezaların artırımıyla bu algının ortadan kaldırılmasının amaçlandığı,

➤ Kurusıkı diye tabir edilen silahları öldürmeye ve yaralamaya yönelik elverişli silah haline getirenlere yönelik de daha ağır cezalar öngörüldüğü,

➤ Işıklı ve sesli uyarı cihazlarının, çakarların, izinli olmayan kişilerce kullanımına yönelik idari para cezalarının artırıldığı, kuralın ihlali halinde cezanın 96 bin TL'ye, tekerrürü halinde ise iki katına çıkarıldığı, ayrıca aracı belirli bir süre trafikten men etme ve sürücü belgesine el koyma cezalarının da Teklif'te yer aldığı,

➤ Düzensiz göçle mücadele kapsamında risk teşkil eden kişilerin daha hızlı sürede yurt dışına çıkışlarının sağlanmasına yönelik düzenlemelerin öngörüldüğü, bu kapsamdaki mahkeme süreçlerinin süreler kısaltılarak hızlandırıldığı,

➤ Teklifte Polis Bakım ve Yardım Sandığının daha güçlü ve profesyonel bir organizasyon ve yönetim yapısına kavuşturulmasının amaçlandığı, bu kapsamda OYAK'ta olduğu gibi emeklilik sonrası isteğe bağlı üyelik ve katılım payı sisteminden üyelerin yararlandırılmasının (katılım payı kâr payı ve ölüm yardımı) öngörüldüğü,

➤ Sahil Güvenlik Komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü personelinin moralini yükseltmek, başarılarını artırmak amacıyla bu kurumlarda görevlerinde başarı, cesaret, fedakârlık ve kahramanlık gösteren personele madalyalar verilmesinin düzenlendiği,

➤ Anayasa Mahkemesinin iptal kararıyla oluşan bazı alanlardaki boşlukların doldurulması amacıyla Anayasa Mahkemesinin iptal kararları doğrultusunda bazı düzenlemeler yapılmasının öngörüldüğü,

➤ Araç kiralamada halihazırda zaten araçlarda GPS cihazının bulunduğu, kiralayan kişilerin bunu bildiği, bu düzenlemenin bir güvenlik tedbiri olduğu, araç sahiplerinin bu yolla araçlarını da korumuş olacağı,

➤ Türk vatandaşları tarafından yurt dışında kurulan derneklere destek sağlanmasına ilişkin hükmün doğru olduğu, yurt dışında Türklerin kurduğu derneklerin faaliyetlerini takip etmenin Devletin bir vazifesi olduğu, bu derneklerin lobi faaliyetlerinde kullanılmasının da Devletin bir hakkı olduğu, bu Derneklerin lobi faaliyetlerinin desteklenmesinin olumlu olduğu

belirtilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde müzakerelerde milletvekilleri tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Teklifte birbiriyle alakası olmayan 18 farklı kanunun bir araya getirildiği, Teklif'in içinde çok sayıda komisyonu ilgilendiren maddelerin bulunduğu, bu Teklif'te yer alan 2 maddenin noterlikle ilgili olduğu ve daha önce Adalet Komisyonunda noterlikle ilgili birçok düzenleme görüşüldüğü için orada ele alınmasının daha uygun olacağı,

➤ Teklif'te yer alan birçok maddenin ceza ve yargılamaya ilişkin olduğu, cezaların belirlenmesi ile alt ve üst limitlerin tespitinde uyum gerektiği, özellikle ateşli silahlarla ilgili maddelerin Adalet Komisyonunda görüşülmesi gerektiği, Teklif'te cezalar ve mahkeme süreçleriyle ilgili yer alan maddeler için bir alt komisyon kurulması gerektiği,

➤ Teklif'te halen Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerinin yerine getirilmediği bazı maddelerin bulunduğu, bu maddeler dışındaki çoğu maddenin genel olarak desteklenebilir nitelikte olduğu,

➤ Teklif'teki 13 maddenin Anayasa Mahkemesinin iptalleriyle ilgili olduğu, geçmiş dönemlerde bu konuların gerçek anlamda görüşülmüş olsaydı bu iptallerin gerçekleşmemiş olacağı ve zaman kaybının yaşanmayacağı,

➤ Mülki amirlik mesleğinin önemli olduğu, Teklif'in 1'inci maddesiyle mülki amirlik mesleğiyle alakası olmayan bölümlerden mezun olanlara da mülki amirlik mesleğinin önünün açıldığı, bu mesleğin önemi dikkate alınarak bu maddenin yeniden gözden geçirilmesi ve hatta Teklif metninden çıkarılması gerektiği,

➤ Kaymakam adaylarının eğitim şartını düzenleyen 1'inci maddeyle geçmiş düzenlemeden farklı olarak bazı bölümler için tezli yüksek lisans şartı getirildiği, bu sınava hazırlanan ama tezli yüksek lisansı olmayanların mağduriyet yaşayabileceği, en azından yapılacak ilk sınavda bu tez şartının uygulanmaması gerektiği,

➤ Teklif'in 2'nci maddesinin kurum içi deneyim sistemini bozabileceği, siyasi yolla tepeden mülkiye müfettişi ve kaymakam atamasına yol açabileceği, Teklif'in bu maddesinin de Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği,

➤ Teklif'in 2'nci maddesinde yer alan belediye başkanlığı ve yardımcılığı kadrolarının siyasi nitelikli görevler olduğu, bu görevlerde geçen sürelerin mülki amirlikte geçen süreler olarak değerlendirilmesinin doğru olmadığı,

➤ Teklif'in mülkiye müfettişleriyle ilgili 3'üncü maddesinde yetki aşımı olduğu, müfettişlere savcılara tanınmayan yetkilerin tanındığı, savcıların dahi elkoyma işleminde mahkeme onayına ihtiyaç duyduğu, bu haliyle bu maddenin açıkça Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği,

➤ Müfettişlere tanınan bilgi ve belgelere erişme ve bunları muhafaza altına alma yetkisinin denetim yapılan belediye ve kamu kurumlarında yürütülen kamu hizmetlerini durdurabileceği, bu kurumları işlemez hale getirebileceği, maddenin bu haliyle belediyelere yönelik operasyonel amaçlı bir madde izlenimi verdiği, Teklif'in bu haliyle müfettişlere fiili kayyumluk yetkisi verdiği,

➤ Müfettişlere dernekler, gerçek ve tüzel kişilerden bilgi, belge ve kayıt talep etme yetkisinin verilmesinin kişisel verilerin ve özel hayatın gizliliği ile ilgili ilkeleri ihlal eder nitelikte olduğundan Anayasa'ya aykırı olduğu,

➤ Müfettişlerin denetim yaptığı yerlerde bilgi ve belgelerin kopyasını alıp işlemlerine devam etmesinin daha uygun olacağı,

➤ Elkonulan belge ve dosyaların bir örneğinin/kopyasının imza karşılığında ilgisine verilmesine ilişkin bir düzenlemenin gerekli olduğu,

➤ Valilik yapmış kişilerin genel müdürlüğe atandığında fiili çalışmaya bağlı olanlar hariç valilik maaşı almasını öngören Teklif'in 5'inci maddesinin uygun olmadığı,

➤ Kiralanan araçlara GPS cihazı takılması zorunluluğunun kiralanan araçların terör ve diğer suçlarda kullanılması durumunda takibini kolaylaştırmak amacını taşıdığı, güvenlik bakış açısıyla bunun doğru bir düzenleme olduğunun savunulabileceği ancak kişilerin mahremiyetinin de korunması gerektiği, kimlik bilgilerinin 5 yıl boyunca muhafazası ile konum bilgilerinin muhafazasının mahremiyet anlamında aynı olmadığı, konum bilgilerinin kötüye kullanıma müsait olduğu,

➤ Kiralanan araçlara GPS zorunluluğu getirmenin özel yaşamın ihlali anlamına geldiği, özellikle bu bilgilerin 5 yıl boyunca özel şirket ve şahıslarca saklanması şantaj çetelerine fırsat vereceği, özel sektörün bu verileri nasıl koruyacağını belirsiz olduğu, bu bilgilerin Devlette saklanması sorun olmadığı ama özellikle küçük yerleşim yerlerinde bu düzenlemenin özel yaşamı ve ticari faaliyetleri olumsuz etkileyeceği, en azından sürenin makul bir seviyeye çekilmesi gerektiği,

➤ Çakarlara yönelik yapılan düzenlemenin olumlu olduğu, ancak önemli olanın bu düzenlemenin nasıl uygulanacağı ve denetimin nasıl yapılacağı olduğu, kişilere göre uygulamanın olmaması gerektiği,

➤ Teklif'te yer alan derneklerin kayıtlarının tutulmasına ilişkin maddenin; Türk vatandaşları tarafından yurt dışında kurulan derneklere idari, teknik ve mali destek verilmesine imkân verdiği; idari, teknik ve mali desteğin kapsamının yönetmelikle değil kanunla düzenlenmesi gerektiği, bu desteğin hangi derneklere yapılacağı ile yardımın süresi ve miktarının net olmadığı, özellikle mali desteğin suistimale açık olduğu, bugün iyi niyetle işletilse bile ilerleyen dönemlerde farklı örgütlerle iltisaklı derneklere bu yöntemle kaynak aktarılabilmesi, Teklif'in 31'inci maddesinin bu haliyle Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği,

➤ Teklif’in 33’üncü maddesiyle kısa dönem ikamet izninin şartlarından taşınmaz sahibi olmayla ilgili düzenlemenin net olmadığı, artan göçmen sayısının azaltılması ve tarım topraklarının yabancılara satışının engellenmesi için taşınmazın açıkça konut olarak Kanun’da düzenlenmesi gerektiği, bu konuda Bakanlığa yetki vermenin doğru olmadığı, yabancılardan arazi ve tarla olarak kısa dönem ikamet izni alamaması gerektiği,

➤ Teklifte Göç Vakfına bazı muafiyetlerden yararlanma hakkı tanındığı, Türkiye’nin en büyük sorununun göçmen sorunu olduğu, göçü desteklemeye yönelik bir vakfın kurulmasının uygun olmadığı, özellikle bu Vakfa mali kaynak aktarmanın yolunun açılmaması gerektiği,

➤ Göç politikalarının sadece Türkiye’de değil, diğer ülkelerde de siyasetin önemli bir gündem maddesi olduğu, ancak bu Teklif’te göç politikaları ile ilgili yeterli bir düzenlemenin yer almadığı,

➤ Son dönemde bakanlıkların ve kamu kurumlarının vakıf kurma eğilimin arttığı, bu ihtiyacın neden kaynaklandığının önemli olduğu, bakanlık ve kurumların hangi hizmetleri yapamayıp da kurulan bu vakıflarla yapmayı öngördüğünün belirsiz olduğu, vakıfların kurumlara paralel bir yapı arz ettiği, geçmişte bu konuda bir hassasiyetin olduğu,

➤ Çarşı ve mahalle bekçilerinin arama yapmasına ilişkin Anayasa Mahkemesi kararının gereğinin yerine getirildiği, ancak herhangi bir hatanın olmaması için “Bekçiler arama yapamaz” şeklinde bir ibarenin teklif metnine eklenmesinin anayasal açıdan daha sağlam bir düzenleme yapmaya imkân vereceği,

➤ Kaymakam adaylarının eğitim şartlarına ilişkin maddede bazı bölümler için tezli yüksek lisans şartı öngörülmesinin olumlu olduğu, çünkü farklı bölümden gelip tezli yüksek lisans yapıldığında aradaki fark derslerini vermek zorunda olunduğu,

➤ Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının İçişleri Bakanlığına bağlı olması hasebiyle bunlara ilişkin maddelerin bu Teklif’te olup bu komisyonda görüşüldüğü,

➤ Mülki idare amirlerinin diğer kuruluşlarda çalışıp döndüklerinde hak kaybına uğramamasına ilişkin hükmün siyasallaşma olarak yorumlanmaması gerektiği, nihayetinde kişinin siyasi bir partide çalışmayıp yine Devletin kurumlarında görev aldığı,

➤ Müfettişlerin inceleme yetkisinin sınırsız olarak anlaşılmaması gerektiği; hatta bu sebeple önergeyle 3’üncü maddeye bu incelemenin dosya kapsamında olacağına ilişkin bir sınırlama ibaresi eklendiği,

➤ Müfettişlerin, Teftiş Kurulu Başkanının önerisi ve Bakan onayı ile çalıştığı, müfettişlerin gerekli bilgi ve donanımına sahip olduğu, siyasi kişiliklerini işlerine yansıtmadığı, yetkisinin kapsamını bildiği

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde müzakerelerde İçişleri Bakan Yardımcısı Bülent TURAN ile bakanlık ve kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileri tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Milletvekilleri tarafından getirilen eleştiri ve değerlendirmelerin önemli ve faydalı olduğu, görüşmelerin saygı ortamında geçtiği, maddelerin değerlendirilmesinde bu eleştiri ve değerlendirmelerin dikkate alındığı, görüşülen metnin ilk önce 65 maddeden oluştuğu ancak milletvekillerinin eleştiri ve katkıları sonucunda Teklifin madde sayısının 46’ya düştüğü ve maddelerde revize ve değişikliklerin yapıldığı,

➤ Noterlik Kanunu ile ilgili düzenlemenin bu Teklif’te yer almasının nedeninin ilgili düzenlemelerin jandarma ve mülki idarenin görev ve yetkileri kapsamında olması olduğu, Teklifte doğrudan noterlerle ilgili bir düzenleme yapılmadığı,

➤ Kaymakam adaylarında aranan eğitim şartlarına ilişkin düzenlemenin çok büyük oranda 2018 yılından bu yana uygulandığı, Anayasa Mahkemesinin bu hususun kanunla düzenlenmesi gerektiğine yönelik iptal kararı sonrası bu düzenleme taslağının yapıldığı, iptal edilen düzenlemeden farklı olarak bazı bölüm mezunları için tezli yüksek lisans şartının getirildiği, bunun getirilme nedeninin de bölüm eleştirileri karşısında ehliyet şartını kuvvetlendirme olduğu, bölüm ilavesi olarak sadece ekonometri ve çalışma ekonomisinin eklendiği,

➤ Bazı görevlerde geçirilen sürenin mülki amirlik görevine dönme sonrasında mülki amirliğinde geçirilmiş sayılmasına ilişkin düzenlemenin mevcut Kanun’da da olduğu, mevcut maddeye sadece yeni görevlerin/kadroların eklendiği, amacın hak mahrumiyetinin önüne geçmek olduğu, bu konuya ilişkin düzenlemenin atama işlemi olmadığı, siyasi makam olmaları hasebiyle eleştirilen belediye başkanlığı ve yardımcılığı hususunun mevcut Kanun’da zaten var olduğu,

➤ Mülkiye müfettişlerinin yetkileri ile ilgili düzenlemenin mevcut durumda Mülkiye Teftiş Kurulu Yönetmeliği’nde yer aldığı, Anayasa Mahkemesi iptal kararı doğrultusunda konunun kanuni düzenleme kapsamına alındığı,

➤ Müfettişlere tanınan yetkilerin sadece mülkiye müfettişlerine tanınıyor gibi bir algının doğru olmadığı, 375 sayılı KHK’nın 24’üncü maddesinde tüm müfettiş ve denetçilere benzer yetkilerin tanındığı, bilgi, belge ve elektronik verilere erişmeden denetimin yapılamayacağı, bu hususların denetimin doğasında var olduğu,

➤ Araç kiralamalarda kişilerin tüm bilgilerinin paylaşılmayacağı, sadece kiralayanın aktif bir kiralamasının olduğu bilgisinin-sinyalinin kiralama işini yapan kişiyle/şirketle paylaşılacağı, kişisel verilerin paylaşımın söz konusu olmadığı,

➤ Mevcut durumda araç kiralamada şirketlerin kendi araçlarının güvenliği için GPS uygulamasını yaptığı, amacın bu verilerin ilgili tüzel/gerçek kişide tutulmasının sağlanması ve bir suç işlenmesi halinde savcılık talimatıyla kolluğun bu verilere müracaat ederek suçun aydınlatılması olduğu,

➤ Mevcut araç kiralamalarda GPS uygulamasının kullanıldığı, ancak düzenlemeyle bu GPS kayıtlarının nasıl tutulacağının belirlenmesinin amaçlandığı ve amacı dışında kullanılması durumunda cezai müeyyide öngörüldüğü,

➤ Elde edilen GPS konum bilgilerinin kişisel veriler olarak amacı dışında kullanımı, yok edilmesi ve bunlara erişimin tespiti halinde Kişisel Verileri Koruma Kanunu’nda çok yüksek idari para cezalarının öngörüldüğü,

➤ Araç kiralamalarla ilgili düzenleme hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurumuyla yakın çalışıldığı, Kurumun önerileri doğrultusunda düzenlemenin son halinin verildiği,

➤ Kişisel Verileri Koruma Kurumunca maddenin yazımında bir sorun görülmediği, ancak maddenin gerekçesinde suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla bu sinyal paylaşımının öngörüldüğünün yer aldığı, bu gerekçeden hareketle araç kiralama işi yapan şirket/kişilere suçun işlenmesinin önlenmesi gibi bir görev/sorumluluk verildiği anlamının çıkmaması gerektiği,

➤ İçişleri Bakanlığının gerekçeyle araç kiralama işini yapan şirket/kişilere suçun önlenmesi gibi bir görev vermeyi amaçlamadığı, aktif kiralama bilgisini alan kişinin kiralama yapıp yapmama özgür olduğu, konunun takdirlerinde olduğu, bu konuda oluşan hassasiyetin gerekçede bir düzenleme ile giderilmesinin mümkün olup olmadığının değerlendirilmesi,

➤ Yasama tekniği açısından Teklif metnindeki gerekçenin değişmeyeceğinin değerlendirildiği, ancak bu konuda oluşan hassasiyetin ve düzenlemenin amacının Teklif’e ilişkin raporda ifade edilebileceği,

➤ GPS verilerinin beş yıl boyunca saklanması otel kayıtlarının tutulması ile de paralel bir düzenleme olduğu ancak bu süreyi indirmede takdirin Komisyonunda olduğu,

➤ Derneklerin kayıtlarının tutulması ve saklanması hususunun yürürlükten kaldırılan 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’un ilgili maddesinde de yer aldığı, dolayısıyla bu düzenlemenin yeni olmadığı,

➤ Derneklere mali destek verilmesi hususunun temel olarak kamu mali yönetimine ilişkin 5018 sayılı Kanun’da da yer aldığı, birçok bakanlığın bütçesinde yer alması kaydıyla bu yardımları yaptığı ve bu yardımlarla ilgili hem Yasama Organının hem Sayıştay’ın denetim yetkisinin olduğu, ayrıca bu yardımlarla ilgili birçok ikincil düzenlemenin mevcut olduğu,

➤ Yurt içi ve dışındaki derneklere mali kaynak aktarımı hususunun FATF (Mali Eylem Görev Gücü) sürecinin de bir parçası olduğu, Bakanlığın bu konuda çok hassas çalıştığı,

➤ Yabancıların ikamet izninde aranan taşınmaz şartının ne olduğunun mevcutta Yönetmelik’te belirlendiği ve bunun konut olması gerektiğinin kayıt altına alındığı, değerlerinin de yerleşim yerlerinin türüne göre ayrı ayrı belirlendiği, ancak uygulamada bu konu Bakanlıkça düzenlendiğinden mahkemelere taşındığında iptallerin gerçekleştiği, amacın kanuni dayanak elde ederek iptallerin önüne geçmek olduğu, Teklif’in ilgili maddesinin gerekçesinde tarla ve arsanın ikamet izni için uygun olmadığının açıkça yer aldığı,

➤ Göç Vakfının halihazırda kurulduğu, Vakıf kurulmasının amacının bu Vakfa bütçeden para aktarmak olmadığı, amacın yurt dışı fonlardan daha iyi istifade etmek olduğu, mevcut durumda göçle ilgili fonların yüzde 30-40’lık kısmının yabancı vakıf/dernek ve kuruluşlarca kesildiği, amacın fonu kesintiye uğratmadan tamamını Bakanlığın almasının sağlanması olduğu

dile getirilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde yapılan görüşmelerin tamamlanmasının ardından, maddeleri üzerinde görüşmelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Kanun Teklifi’nin;

➤ Çerçeve 1 ‘inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 2’nci maddesi, kabul edilen önerge doğrultusunda değiştirilerek kabul edilmiştir. Önerge ile, çerçeve 2’nci madde ile değiştirilen 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu’nun 3’üncü maddesinin (B) fıkrasında yer alan “İçişleri Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarının daire başkanı veya dengi veya daha üst yönetici kadrolarına atanalar ve” ibaresi madde metninden çıkarılarak; İçişleri Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarının daire başkanı veya dengi veya daha üst yönetici kadrolarında geçen sürenin Mülki İdare Hizmeti sınıfında geçirilmiş sürelerden sayılmasına yönelik düzenleme çıkarılmıştır.

➤ Çerçeve 3’üncü maddesi, kabul edilen önerge doğrultusunda değiştirilerek kabul edilmiştir. Önerge ile; mesleki müktesebatları ve tecrübelerinden istifade edebilmek amacıyla mülkiye müfettişlerinin nakil veya terfi yoluyla İçişleri Bakanlığındaki diğer memurluklara atanabilmeleri usulünün korunması ve mülkiye müfettişlerinin 1700 sayılı Kanun’un 8/A maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendindeki yetkilerinin dosya kapsamıyla sınırlandırılması amacıyla çerçeve maddede değişiklik yapılmıştır.

➤ Çerçeve 4 ve 5’inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

➤ Kabul edilen yeni madde ihdasına ilişkin önerge ile Teklif’e 6’ncı madde olarak eklenen düzenleme kapsamında; kendisine tevdi edilen görevleri cesaret, feragat, kahramanlık veya üstün başarı ile yerine getiren Emniyet Genel Müdürlüğü personeline “Emniyet Üstün Cesaret ve Feragat Madalyası” yanında, “Emniyet Şeref Madalyası” ve “Emniyet Üstün Hizmet Madalyası” verilebilmesi amacıyla Emniyet Teşkilat Kanunu’nda değişiklik yapılmıştır.

➤ Çerçeve 6’ncı maddesi redaksiyon kapsamında çerçeve 7’nci madde olarak Komisyon redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir. Şöyle ki; POLSAN’a ilişkin düzenlemeler Emniyet Teşkilat Kanunu’nun 90’ıncı maddesinde yer aldığı için işlenecek hükümde yer alan “Kanunda” ibaresi “maddede” şeklinde değiştirilmiştir.

➤ Çerçeve 7’nci maddesi redaksiyon kapsamında çerçeve 8’inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 8’inci maddesi, redaksiyon kapsamında çerçeve 9’uncu madde olarak kabul edilen önerge doğrultusunda değiştirilerek kabul edilmiştir. Önerge ile, gaziler ve hak sahibi yakınlarının silah ruhsatlarında süre kaydı aranmaması amacıyla çerçeve maddede değişiklik yapılmıştır.

➤ Çerçeve 9, 10, 11, 12, 13, 14 ve 15’inci maddeleri redaksiyon kapsamında sırasıyla çerçeve 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16’nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 16’nci maddesi redaksiyon kapsamında çerçeve 17’nci madde olarak kabul edilen önerge doğrultusunda değiştirilerek kabul edilmiştir. Önerge ile; araçlara ait konum bilgisine ilişkin kayıtların beş yıl saklanması uzun bir süre olarak nitelendirilerek bu süre üç yıla indirilmiştir.

Çerçeve 16’nci madde ile 1774 sayılı Kanun’un ek 3’üncü maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen fıkra; “Genel kolluk kuvvetleri tarafından tutulan verilerden şahısların devam eden aktif araç kiralamasının olup olmadığı bilgisi araç kiralama faaliyeti yürüten gerçek ve tüzel kişilere ait işletmelerle paylaşılır.” hükmünü içermektedir.

Çerçeve 16’nci maddenin gerekçesinde söz konusu hükmün gerekçesi: “Madde ile araç kiralayanın birden fazla kiralama yapıp yapmadığına ilişkin bilginin genel kolluk kuvvetleri tarafından araç kiralama faaliyeti yürüten gerçek ve tüzel kişilerle paylaşılması ve suçun işlenmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.” şeklinde ifade edilmektedir.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanlığının; söz konusu fıkra hükmünde bir sıkıntı olmayıp gerekçesinin yanlış anlaşılmalara yol açabileceğine binaen değiştirilmesi gerektiği görüşü, Komisyon üyesi milletvekilleri ve yürütme temsilcisi tarafından uygun görülmüş ve gerekçenin; “Madde ile araç kiralayanın birden fazla kiralama yapıp yapmadığına ilişkin bilginin kolluk kuvvetleri tarafından araç kiralama faaliyeti yürüten gerçek ve tüzel kişilerle paylaşılacağı öngörülmektedir. Söz konusu aktarım, yalnızca araç kiralayanın başka bir kiralama yapıp yapmadığına ilişkin bilginin iletilmesiyle sınırlı olacaktır.” şeklinde olması konusunda mutabık kalınmıştır.

➤ Çerçeve 17 ve 18’inci maddeleri redaksiyon kapsamında çerçeve 18’inci ve 19’uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

➤ Kabul edilen yeni madde ihdasına ilişkin önerge ile Teklif’e 20’nci madde olarak eklenen düzenleme kapsamında; mecburi hizmetle yükümlü olduğu süre içinde istifa edenler ile disiplinsizlik, işledikleri suç veya sağlık sebebi hariç her ne suretle olursa olsun ilişkisi kesilen personelin ödeyecekleri tazminat tutarının artırılması ve yönetmelikle belirleme hükmünün kapsamına öğrenciler ile subay ve astsubay adaylarının da eklenmesi amacıyla Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu’nda değişiklik yapılmıştır.

➤ Çerçeve 19’uncu maddesi redaksiyon kapsamında çerçeve 21’inci madde olarak kabul edilen önerge doğrultusunda değiştirilerek kabul edilmiştir. Önerge ile; maddede atf yapılan cümlelere ilişkin maddi hataların düzeltilmesi amacıyla çerçeve maddede değişiklik yapılmıştır.

➤ Çerçeve 20, 21 ve 22’nci maddeleri redaksiyon kapsamında çerçeve 22, 23, 24’üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 23’üncü maddesi redaksiyon kapsamında çerçeve 25’inci madde olarak kabul edilen önerge doğrultusunda değiştirilerek kabul edilmiştir. Önerge ile; çerçeve madde ile değiştirilen Karayolları Trafik Kanunu’nun 26’ncı maddesinin beşinci fıkrasındaki anlam belirsizliğini gidermek amacıyla “690 Türk Lirası,” ibaresi “690 Türk Lirası trafik idari para cezası uygulanır.” şeklinde değiştirilmiştir.

➤ Çerçeve 24, 25 ve 26’nci maddeleri redaksiyon kapsamında çerçeve 26, 27 ve 28’inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 27’nci maddesi redaksiyon kapsamında çerçeve 29’uncu madde olarak Komisyonla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir. Şöyle ki, Dernekler Kanunu’nun “Tanımlar” maddesinde yer alan tüm tanımlar tekil olarak ifade edildiği için işlenecek hükümde yer alan “mekanları” ibaresi “mekânı” şeklinde değiştirilmiştir.

➤ Çerçeve 28 ve 29’uncu maddeleri redaksiyon kapsamında çerçeve 30 ve 31’inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

➤ Çerçeve 30’uncu maddesi redaksiyon kapsamında çerçeve 32’nci madde olarak kabul edilen önerge doğrultusunda değiştirilerek kabul edilmiştir. Önerge ile; çerçeve madde ile Dernekler Kanunu’na eklenen 26/B maddesinin son fıkrasında “Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usuller yönetmelikle düzenlenir.” hükmü yer aldığından mükerrerliği önlemek amacıyla birinci fıkrasının son cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

➤ Çerçeve 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44’üncü maddeleri redaksiyon kapsamında çerçeve 33, 34,35,36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46’nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

➤ Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 45 ve 46’nci maddeleri redaksiyon kapsamında 47 ve 48’inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Kanun Teklifi’nin maddeleri üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından, tümü oya sunulmuş ve kabul edilmiştir.

Kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller çerçevesinde, Kanun Teklifi’nde anlatımın açıklığa kavuşturulması ve kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla Komisyon Başkanlık Divanına redaksiyon yetkisi verilmesi hususu oya sunulmuş ve kabul edilmiştir. Bu çerçevede Kanun Teklifi’nin tamamı gözden geçirilmiş ve metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Kanun Teklifi’nin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere; Ankara Milletvekili Osman GÖKÇEK, Bolu Milletvekili İsmail AKGÜL, Çorum Milletvekili Yusuf AHLATCI, İstanbul Milletvekili İsmail ERDEM, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet ŞAHİN özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Süleyman Soylu</i>	<i>Ahmet Erbaş</i>	<i>Kemal Çelik</i>
İstanbul	Kütahya	Antalya
Kâtip	Üye	Üye
<i>İsmail Erdem</i>	<i>Hasan Arslan</i>	<i>Osman Gökçek</i>
İstanbul	Afyonkarahisar	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Ömer Karakaş</i>	<i>Evrin Karakoz</i>	<i>Yaşar Tüzün</i>
Aydın	Aydın	Bilecik
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Turan Bedirhanoglu</i>	<i>İsmail Akgül</i>	<i>Yusuf Ahlatcı</i>
Bitlis	Bolu	Çorum
	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Azmi Ekinci</i>	<i>Çiçek Otlı</i>	<i>Mevlüt Kurt</i>
İstanbul	İstanbul	Kahramanmaraş
	(Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Öztunç</i>	<i>Mehmet Şahin</i>	<i>Şaban Çopuroğlu</i>
Kahramanmaraş	Kahramanmaraş	Kayseri
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>İhsan Koca</i>	<i>Burhanettin Kocamaz</i>	<i>Murat Çan</i>
Malatya	Mersin	Samsun
(Son oylamada bulunamadı)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)
	Üye	
	<i>Mehmet Faruk Pınarbaşı</i>	
	Şanlıurfa	

MUHALEFET ŞERHİ

TBMM İçişleri Komisyonunda 7 Kasım 2024 tarihinde görüşülerek kabul edilen 2/2660 esas numaralı Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin bazı maddelerine karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

1-TEKLİFİN İÇERİĞİ

- Anayasa Mahkemesi kararları doğrultusunda Kaymakamlık sınavlarına giriş için adayların mezun olabileceği bölümlere ilişkin düzenleme.
- Mülki İdare sınıfında geçirilen hizmet süresi hesabına dahil edilecek görevler düzenlenmektedir.
- Anayasa Mahkemesi tarafından yönetmelikle düzenleneceği yönünde verdiği iptal kararı nedeniyle mülkiye müfettişi olacaklarda aranacak şartlar ile mülkiye müfettişlerinin görev ve yetkileri iptal kararı doğrultusunda yeniden düzenlenmektedir.
- İçişleri Bakanlığı Encümeni kaldırılarak, itiraz merci İçişleri Bakanlığı olarak değiştirilmektedir.
- İçişleri Bakanlığı Merkez Teşkilatı veya bağlı kuruluşlarda genel müdür kadrosunun dengi kadrolara atanan valilerin mali hak kaybına uğramaları engellenmektedir.
- Polis Bakım ve Yardım Sandığı yeniden düzenlenmektedir.
- Ateşli silahlara ait ana veya balistik önemi haiz parçalarda Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamına dahil ediliyor.
- Armağan edilen silahlar için verilen ruhsatlarda süre kaydı aranmaması hususu düzenlenmektedir.
- Armağan edilen silahların ruhsatları harçtan muaf tutuluyor.
- Ruhsatlı silahın iki ya da üç kez çalınması ya da kaybedilmesi halinde yeni silah müracaatlarında verilecek silah ruhsatlarının durumu düzenlenmektedir.
- 6136 Sayılı Kanun'un kapsamı genişletilerek, ateşli silahlara ait ana veya balistik önemi haiz parçalar madde kapsamına alınmaktadır.
- Kurusıkı olup ateşli formuna getirilen silahlar hakkında yaptırımlar düzenlenmektedir.
- AFAD Başkan Yardımcılarının ek göstergesi 7000'e çıkarılmaktadır.
- Mesleğe “sözleşmeli” başladıktan sonra lisans eğitimini bitiren ve ardından “muvazzaf” olan astsubaylara, lisans eğitimini bitirdikten sonra doğrudan “muvazzaf” olarak atanmış astsubaylar ile eşit hak sağlanıyor.
- Terfi için gerekli yasal sürede rütbe almak bakımından, lisans mezunu astsubayların hakları eşitleniyor.

-Yabancı ülkelere gönderilecek noterlik işlemlerinin mühür ve imzanın onanması işlemi artık tüm valilik ve kaymakamlarca yapılabilecek.

-Araç kiralama işi yapan gerçek ve tüzel kişilere ait işletmeler, araç kiralayan müşterilerle ilgili bilgilerini anlık olarak genel kolluk kuvvetlerinin erişimine açacaktır.

-Araç kiralama işletmeleri araçlarda GPS cihazı bulundurmak mecburiyetinde olacak ve bu bilgileri 3 yıl muhafaza edeceklerdir.

-Sahil Güvenlik personeline üstün hizmet ve feragat madalyasının yanı sıra şeref madalyası ve üstün hizmet madalyası da verilmesi düzenleniyor.

-Sahil Güvenlik Komutanlığına bağlı kantinlerin elektrik, su ve yakacak giderleri genel bütçeden karşılanacaktır.

-Jandarma ve Sahil Güvenlik Teşkilatındaki askeri öğrencilerin ayrılma veya disiplinsizlik nedeniyle atılma hallerinde ödeyeceği tazminat miktarları düzenleniyor. Eğitimleri sırasında bölüm/fakülte değiştirmelerine yatay geçiş haklarına kısıtlamalar getiriliyor.

-Jandarma Genel Komutanlığına bağlı kantinlerin elektrik, su ve yakacak giderlerinin genel bütçeden karşılanması düzenlenmektedir.

-Jandarma personeli üstün hizmet ve feragat madalyasının yanı sıra şeref madalyası ve üstün hizmet madalyası da verilmesi düzenlenmesi yapılmaktadır.

-Mecburi hizmet yükümlülüklerini tamamlamadan ayrılan jandarma muvazzaf subay ve astsubayların ödeyecekleri tazminat tutarları düzenlenmektedir.

-Kanuna aykırı çakarlı araç kullananlara ve araç sahibine kesilecek cezaları ve yaptırımları düzenliyor.

-Usule aykırı kullanılan çakarların kamu mülkiyetine geçirilmesi ve bu madde kapsamında el konulan ehliyetin geri verilemeyeceği hususu düzenlemeye konuyor.

-Noterler Birliği, araç sicil bilgilerini jandarma işle anlık olarak paylaşacak.

-Özel Güvenlik Görevlisi olabilme şartlarında değişiklikler yapılıyor.

-Derneklerin açabileceği lokalin tanımı yapılıyor. Derneklerin lokal açabilmesine, işletilebilmesine ve kapatabilmesine yönelik usul ve esasların yönetmelik ile yapılmasına ilişkin düzenleme Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda yürürlükten kaldırılıyor.

-Derneklerin lokallerin açılması ve işletilmesine ilişkin esaslar düzenleniyor.

-Dernek kayıtlarının tutulması ve bu işlemlerin elektronik ortamda yapılabilmesine ilişkin düzenleme yapılıyor.

-Yurtdışında Türk vatandaşlarında kurulan dernek ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlara idari, teknik ve mali destek verilmesi hususunda İçişleri Bakanlığına yetki veriliyor.

-Yabancıların geçici ikamet izni için beyan edeceği taşınmazların niteliği ve değerinin tespitini Bakanlığa bırakıyor.

-İkamet izninin reddi ya da iznin iptali durumunda yargı sürecinin hızlandırılması sağlanıyor.

-Yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatının sınır dışı etme kararına karşı itiraz usulü düzenleniyor.

-Göç vakfına “Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşların ile İlişkilerine Dair Kanundan” muafiyet sağlanmaktadır.

-Kolluk kuvvetlerine ilişkin disiplin cezalarına yönelik Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda düzenleme yapılıyor.

-Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda, çarşı ve mahalle bekçilerinin amirleri belirlenmiştir.

-Çarşı ve mahalle bekçilerinin istihdamına ilişkin şartlar kanunla düzenlenmektedir.

-Bekçilerin yoklama suretiyle el ile dıştan kontrol ve aracın görünen bölümünü kontrol ve aracın görünen bölümüne kontrol yetkisi düzenleniyor.

-Çarşı ve mahalle bekçilerinin çalışma süreleri ve fazla mesaisi Anayasa mahkemesinin iptal kararı gereğince yeniden düzenleniyor.

-AFAD başkan ve başkan yardımcısının ücret ve tazminat göstergeleri arttırılıyor.

2-TEKLİFİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ

Teklif ile öngörülen düzenlemeler, Anayasaya aykırı bir şekilde, nitelikli yasama faaliyeti dışında torba yasa usulüyle hazırlanmış, katılımcılık ilkesi yok sayılmak suretiyle komisyon görüşmeleri tamamlanmıştır. Demokrasi ve Hukuk devleti olmanın gerekleri, tek adam rejiminin sağladığı sayıca çoğunluk tarafından görmezden gelinmiştir.

Kanun yapma usul ve yöntemlerinin, özellikle AKP iktidarları döneminde etkin ve verimli olmayan bir çerçeveye oturtulduğu görülmektedir. Nitekim kamuoyunda ‘torba kanun’ olarak da adlandırılan ve yasama geleneğinde yalnızca istisnai hallerde başvurulması gereken bir yöntemin hâkim norm haline getirildiği ortadadır.

Bununla birlikte, bu tür kanun hazırlama ve yapma teknikleri, hem torba kanunda ele alınan konuların ilgili ana mevzuatıyla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmakta hem de uygulama açısından öngörülemeyen sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir.

Kocaeli Milletvekili Veysel TİPİOĞLU, Çorum Milletvekili Yusuf AHLATCI ve 88 Milletvekili tarafından hazırlanan kanun teklifi, 04.11.2024 tarihinden Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı’na sunulmuş, aynı tarihte esas komisyon olarak İçişleri Komisyonu’na, tali komisyonlar olarak da Adalet ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına sevk edilmiştir. 46 maddelik kanun teklifi, İçişleri Komisyonu’nun 07.11.2024 Perşembe günü saat 15:00’de başlayan birleşiminde ve 9 saati aşan bir çalışma süreci sonunda kabul edilmiştir.

Ancak söz konusu kanun teklifinin tali komisyonları olarak görevlendirilmiş olan Adalet Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu teklif üzerinde hiçbir çalışma gerçekleştirilmemiştir.

İhtisaslaşma nitelikli yasama faaliyeti yönünden son derece önemlidir. İktüzükte tali komisyonların çalışmadığı bir durum söz konusu değildir. Bu konu İktüzüğün 23, 34 ve 37’nci maddelerinde ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Nitekim TBMM İktüzüğü’nün 23’üncü maddesinde “Tali Komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler” denilirken 34’üncü maddesinde “Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dâhilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir” denilmektedir.

Özetle, komisyonlar ihtisas temelli teşkil edildiğinden, özel uzmanlık alanı ve değerlendirme ve tartışılması gereken konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi esastır. İçişleri Komisyonu’nun asli komisyon olduğu durumlarda da teklifin ilgili hükümlerinin ilgili tali komisyonlarda da irdelenerek, bu komisyonlarca düzenlenecek raporların İçişleri Komisyonu’nda karara bağlanması hem İktüzüğe uygun olacak hem de yasama faaliyetine nitelik kazandıracaktır.

Kanun teklifi öylesine hızlı ve kanun yapım tekniğinden uzak hazırlanmıştır ki AKP Grubu kendi hazırladığı kanun teklifinde bulunan 8 Madde için değişiklik önergesi verirken 2 yeni madde eklemiştir. Birbirinden bağımsız olan ve Adalet Komisyonu, Milli Savunma Komisyonu, Plan Bütçe Komisyonu ve Dışişleri Komisyonunu ilgilendiren birçok kanun aynı torba içinde İçişlerine getirilmiş, komisyonda görüşülmüş ve yapılan değişikliklerle kabul edilmiştir.

Hazırlanışı Anayasaya aykırı kanun maddelerinin bulunmasının yanı sıra AKP Grubunun kendi hazırladığı maddelere de değişiklik önergesi vermesi tek adam rejiminin TBMM’yi ne kadar işlevsiz hale düşürdüğünün göstergesidir. Teklifin geneli ve maddeleri üzerine yapılan konuşmalarda komisyon üyesi olan milletvekillerinin yerine daha çok bakanlık görevlileri ve komisyon başkanı açıklamalar yapmıştır.

Ancak bu kanun teklifinin komisyonlardaki müzakere süreci, bu perspektiften yoksun bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu durum parlamento hukukunda ana komisyon-tali komisyon ilişkisi ve işleyişini tartışmalı hale getirmiştir.

Diğer yandan, torba kanun tekliflerinin TBMM Genel Kurulu’nda ‘Temel Kanun’ olarak müzakere edilmesi de yasama faaliyetinin niteliğini zedelemekte, ciddi sakıncalar yaratmaktadır. TBMM İktüzüğü’nün temel kanunları düzenleyen 91. Maddesi “düzenlediği alan yönünden bütünlüğünü ve maddeler arasındaki bağlantıların korunması zorunluluğunun bulunması” hükmünü taşımaktadır. Bu çerçevede, konu yönünden birbiriyle hiç ilişkisi bulunmayan konuların Meclis Genel Kurulu’nda maddeler üzerinde gerekli tartışmalar yapılmadan hızlı bir biçimde temel kanun olarak görüştürülmesi İktüzüğü’nün ilgili hükmüne açıkça aykırıdır.

Yine TBMM İ t z    ‘n n 38’inci maddesi gereğince komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tet kik etmekle y k ml d rl r. Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.

İlk fıkranın komisyon için öngördüğü inceleme yükümlülüğü, teklif maddelerinin görüşülmesine geçilmeden ele alınması gereken bir  nko ul olarak düzenlenmiştir. Bu  n sorun  z lmeden komisyon, g r   melere ba layamaz. Bu y k ml l  k, komisyona ait münhasır yetki olup, komisyon dışından kişi ve uzmanlar bu yetkiyi kullanamazlar.

Hal böyle iken ve komisyon  yesi milletvekillerimizin tamamı toplantı sırasında Anayasa’ya aykırılık hususunda tespit ve uyarılarını yapmış iken, teklif bu hali ile g r   t r lm   devamında ise teklifteki maddelerin bazıları için ‘Anayasa’ya aykırılık’ gerekçesiyle verilmiş önergeler de yapılan oylamalarda reddedilerek, Anayasa’ya aykırılık noktasında ısrarcı olunmuştur.

Söz konusu teklifin çeşitli hükümlerinin Anayasa’ya aykırılık ta ıdı ına ilişkin tespitlerimiz ve bu maddelerin teklif metninden çıkarılması ya da Anayasa’ya uygun hale getirilmesine yönelik  nergelerimiz, komisyon g r   meleri sırasında Komisyon Başkanlığı’na sunulmuştur. Ancak bu  nergelerimiz reddedilmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bizim kanaatimizce sunulan teklifte yer alan çeşitli düzenlemeler; Anayasa’nın 2, 5, 13, 20, 50, 70, 91, 104, 127 ve 128’inci maddelerine açıkça ve doğrudan aykırıdır.

Bu tespitlerimizden hareketle, teklifin maddelerine ilişkin de erlendirmelerimiz aşağıdaki şekildedir:

3-KANUN TEKLİFİNİN ÜZERİNDEKİ G R   LERİMİZ

MADDE 1

Maddeyle, Dahiliye Memurları Kanununun 2’nci maddesinin mülga (B) fıkrasının yeniden düzenlenmesi önerilerek, kaymakamlık görevine atanabilmek için gerekli şartlar belirlenmekte ve mülga maddede belirlenen fakülte mezuniyeti yerine bölüm mezuniyeti şartı getirilmektedir. Buna göre, üniversitelerin uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, iktisat, işletme, maliye, finans, ekonometri, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri bölümlerinden veya bu bölümlerden herhangi birinin müfredatında yer alan derslerin en az yüzde seksenine sahip olan diğer bölümlerden ya da hukuk fakültelerinden mezun olmaları şartı getirilmektedir.

 nceki maddeden farklı olarak üniversitelerin mühendislik fakülteleri ile tarih, sosyoloji, halkla ilişkiler ve tanıtım, psikoloji bölümlerinden veya bu bölümlerden herhangi birinin müfredatında yer alan derslerin en az yüzde seksenine sahip olan diğer bölümlerden en az dört yıllık lisans eğitimi yapmış ve uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, hukuk, maliye ve iktisat alanlarında tezli lisansüstü eğitimini tamamlamış olmada yeni bir giriş şartı olarak tanımlanmıştır.

Söz konusu düzenlemenin getirilme nedeni iki ayrı Anayasa Mahkemesi Kararına dayanmaktadır. Bunlardan ilki Danıştay tarafından, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle değiştirilen 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin kaymakam adaylarıyla ilgili 274/A maddesinin iptaline yönelik olarak açılan davada Anayasa Mahkemesinin aldığı 5/4/2023 tarihli ve 2022/71 E., 2023/65 K. sayılı iptal kararıdır.

İkinci ilgili Anayasa Mahkemesi kararı da 7/12/2023 tarihli ve 2023/212 sayılı karardır. 703 sayılı KHK'nın iptali için partimizce açılan davaya ilişkin kararında Anayasa Mahkemesi, bahse konu düzenlemeyi; temel hak ve özgürlüklere ilişkin düzenlemelerin KHK ile yapılamayacağına işaret eden Anayasanın 91'inci maddesine aykırı bularak iptal etmiştir.

Söz konusu iptal kararı, Resmî Gazete' de yayımlandığı 4/6/2024 tarihinden itibaren 12 ay sonra yani 4/6/2025 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Dolayısıyla, 4/6/2025 tarihinden itibaren 703 Sayılı KHK ile mülga edilen (B) fıkrası yeniden yürürlüğe girecektir. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 274/A maddesi de iptal edildiği için ilgili Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenen ve bazı yeni bölümlerden mezun olan öğrencilerin kaymakam aday olabileme hakkı kısıtlanmış olacaktır.

Bu durumdan hareketle hazırlanmış olan teklif ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 274/A maddesi kanuna işlenmektedir.

Sonuç olarak, kaymakamlık sınavına girebilme için aranacak mezuniyet şartlarının yeniden düzenlenmesine ilişkin söz konusu teklif, bir kariyer meslek olan kaymakamlığın liyakat ve niteliğini olumsuz yönde etkileyen bir düzen getirmektedir. Kaymakamlar, ilçe düzeyde devletin mülki idare amirleridir. Dolayısıyla, söz konusu kamu görevlilerinin meslekleri ile ilgili olarak kamu yönetimi ve hukuk alanında yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olması gerekir. Önerilen maddede tanımlanan, sosyoloji, psikoloji, halkla ilişkiler, mühendislik gibi bölümlerde bu göreve yönelik hukuk ve kamu yönetimi dersleri verilmemektedir. Yüksek lisans programlarında da söz konusu hukuk ve kamu yönetimi derslerinin alınması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması yönünde vermiş olduğumuz önerge ise komisyonun AKP ve MHP'li üyelerinin çoğunluk oyuyla reddedilmiştir.

MADDE 2

Maddeyle, 1700 sayılı Kanunun 3. Maddesinde iki değişiklik yapılması önerilmektedir. Bunlardan ilki, maddenin (A) fıkrasının (2) numaralı bendinde önerilen değişiklikle kaymakamlık mesleğine alınmayla ilgili usul ve esasların, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesine olanak sağlanıyor.

Söz konusu değişiklik önerisi, Kanun teklifinin 1'nci maddesinde de dikkat çekilen ve Anayasa Mahkemesinin 703 sayılı KHK'ya ilişkin kararında da belirtildiği üzere kamu görevine girmeye ve atanmaya ilişkin kanunilik şartını zedeleyen bir düzenleme içermektedir. Adayların mesleğe giriş usul ve esaslarının da kanunla düzenlenmesi gerekir. Kanunla yapılması gereken bir düzenlemenin İçişleri Bakanlığının çıkaracağı bir yönetmeliğe

bırakılması kanunilik ilkesini zedelemektedir. Bu nedenle önerilen düzenleme Anayasa’nın 7’nci, 128’inci ve 70’inci maddesine aykırıdır.

Söz konusu maddede önerilen ikinci değişiklik ise Mülki İdare Amirliği niteliğinin değerlendirilmesine yönelik birinci sınıfa yükseltilme, Mülkiye Müfettişliğine başvurma, sınıf ve bölge mecburi hizmet sürelerinin hesaplamalarında esas alınan Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfında geçen hizmet süresi hesabına “En az üç yıl kaymakamlık yapmış olanlardan Cumhurbaşkanınca üst kademe kamu yöneticisi kadrolarına atananlar ile ilgili mevzuatına göre Cumhurbaşkanlığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi kadrolarına, İçişleri Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarının daire başkanı veya dengi veya daha üst yönetici kadrolarına atananlar ve belediye başkanlığı, belediye başkan yardımcılığı, büyükşehir belediyesi teşkilatında genel sekreterlik, büyükşehir belediyesi bağlı kuruluşlarında genel müdürlük kadrolarına seçilen veya atananların bu görevlerdeki hizmet sürelerinin dahil edilmesine yöneliktir.

Burada önceki metinden farklı olarak Cumhurbaşkanınca üst kademe kamu yöneticisi olarak atananlar, İçişleri Bakanlığı ile bağlı kuruluşların daire başkanı veya dengi veya daha üst yönetici kadrolarına atananlar ile Büyükşehir Belediyesi bağlı kuruluşlarında genel müdürlük kadrolarına seçilen veya atananlar dahil edilirken Danıştay’da görev alanlar madde metninden çıkarılmıştır.

Söz konusu düzenlemeye bakıldığında üst kademe yöneticilerinin sisteme dahil edilmeye çalışıldığı görülmektedir. Üst Kademe yöneticilerinin kimler olduğuna ilişkin herhangi bir kanuni düzenleme olmadığı gibi bunların niteliklerine ilişkin de bir kanuni düzenleme bulunmamaktadır.

Anayasa Mahkemesinin üst kademe kamu yöneticileriyle ilgili olarak kararlarında yaptığı bazı tespitler şöyledir:

“35. Genel anlamda bir tanımlama yapılacak olursa Anayasa’da yer verilen üst kademe kamu yöneticileri kavramının belirli bir kamu hizmetini yürüten kamu kuruluşunun hiyerarşik bakımdan üst düzeylerinde görev alan ve aynı zamanda o hizmet alanıyla ilgili kamu politikalarının belirlenmesinde ve uygulanmasında etkin bir otoriteye, yetki ve sorumluluğa sahip olan kişileri ifade ettiği söylenebilir (AYM, E.2019/111, K.2023/63, 05/04/2023, § 81).

36. Bu itibarla kurum içinde klasik anlamda belirli bir sevk ve idare, başka bir deyişle yönetim yetkisine sahip olmakla birlikte kurumun görev ve yetkileri çerçevesindeki politikaların belirlenmesi sürecine katılmayan, yönetim yetkisi bu politikaları uygulamakla sınırlı olan yöneticilerin ya da kurumun hizmet alanıyla ilgili kamu politikalarının tayininde sadece istişare nitelikte rol üstlenen kişilerin üst kademe kamu yöneticisi olarak kabulü mümkün değildir (AYM, E.2019/111, K.2023/63, 05/04/2023, § 82).”

Anayasa Mahkemesi, 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne ilişkin iptal kararında da bu durumu tespit ederek söz konusu kararnamenin eki niteliğinde olan (II) sayılı cetvelde yer alan kamu görevlilerinin üst düzey kamu yöneticisi sayılamayacağını belirtmiştir.

“42. (3) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi incelendiğinde üst kademe kamu yöneticilerinin kimler olduğunun açık bir biçimde düzenlenmediği görülmektedir. Üst kademe

kamu yöneticilerinin açık bir biçimde belirtilmesi yerine Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne ekli farklı cetvellerin oluşturulması ve bu cetvellerde yer alan kadro, pozisyon ve görevlerin farklı kurallara tabi tutulması yönteminin benimsendiği gözlemlenmektedir. Bu cetveller incelendiğinde ise Anayasa Mahkemesinin tespit ettiği ölçütlere göre üst kademe kamu yöneticisi olan ve olmayanlara birlikte yer verildiği anlaşılmaktadır. Örneğin yukarıda da belirtildiği üzere (II) Sayılı Cetvel ’de yer alan kadro, pozisyon ve görevlerin bir kısmı üst kademe kamu yöneticilerine ilişkin bir kısmı da bu nitelikte değildir. Bu durumda Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’ne ekli (II) Sayılı Cetvel ’in ve cetvelin tabi olduğu hükümlerin üst kademe kamu yöneticisi olmayan kamu görevlilerine özgü olarak mı düzenlendiği dahi tespit edilememektedir. Dava konusu kuralla ilgili olarak anayasallık denetimi yapılmasına imkân vermeyen bu durum Anayasa’nın 2. maddesi kapsamında belirlilik ilkesine aykırıdır.”

Görüldüğü üzere, aslında gerçek anlamda üst kademe kamu yöneticisi olmamasına rağmen 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin eki (II) sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ’da yer alan bazı görevlere atananlar da bu kapsamda değerlendirilebileceklerdir.

Düzenleme komisyona gelen şekilde de önergeyle değiştirilmiş şekilde de kurum içi hizmet deneyimi sistemini bozmaktadır. Bu da kaymakamlık görevini yerine getirenler ile bu yeni eklenen görevlerde çalışanlar açısından eşitlik ilkesini zedeleyici bir biçimde kaymakamlar açısından olumsuzluk yaratılmasıdır.

Ancak burada daha tehlikeli olarak değerlendirdiğimiz husus; siyasi kayırmacılık, politik yandaşlık ve partizanlık ilişkileri üzerinden bürokraside üst düzey yönetici görevlere ataması yapılmış olan kişilerin tepeden inme olarak 1’inci sınıf mülki idare amiri ve mülkiye müfettişi yapılmaya çalışılmasıdır. Kanun teklifinin 3’üncü ve 4’üncü maddelerindeki yeni düzenlemelerle birlikte değerlendirildiğinde bu durum daha belirginleşmektedir.

Maddeye, açıklanan bu nedenlerle itirazımız vardır.

MADDE 3

1700 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde değişiklik önerilen maddeyle mülkiye müfettişliğine atanma şartları ile görev ve yetkileri düzenlenmektedir.

Mülkiye müfettişi olabilmek için kaymakamlıkta en az 3 yıl çalışmış olma koşulu kaldırılmakta yerine “kaymakam unvanını aldıktan sonra mülki idare amirliği hizmetleri sınıfında en az altı yıl çalışmış olma” koşulu getirilmektedir.

Mülkiye Teftiş Kurulu’nun teftiş görevleri ile denetim, inceleme, araştırma ve soruşturma görevlerinin müfettişler tarafından yerine getirileceği düzenlenmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrası ile de müfettişlerin yetkileri tanımlanmaktadır. Buna göre öncelikle mülkiye müfettişlerine bütün kamu kurum ve kuruluşlarında birlik, işletme, müessese ve teşebbüslerde inceleme, denetleme, soruşturma ve teftiş yetkisi verilmekte; söz konusu kuruluşlar tarafından her türlü gizlilik derecesine haiz olan belgeleri, defterleri ve bilgileri ibraz etme, para ve para hükmündeki evrakı ve ayniyatı, kasa, depo ve ambarları gösterme, sayılmasına ve incelenmesine yardımcı olma yükümlülüğü getirilmektedir. Müfettişlere kasa, depo, ambar, oda, dolap ve benzeri yerleri ve eşyayı mühürleyerek muhafaza altına alma yetkisi verilmektedir. Ayrıca fıkranın (c) bendi ile müfettişlere kamu kurum ve kuruluşlarında,

bunların görev ve hizmetlerine tahsis edilmiş bilgisayarları, bilgisayar programlarını ve kütüklerini ve diğer dijital materyaller ile kamuya açık alanlardaki sistemlerini ve kurum ve kuruluşlara ait bina ve tesislerdeki kamera kayıtlarını muhafaza altına alabilme ve bunlar üzerinde inceleme ve kopyalama yapabilme yetkisi verilmektedir. Fıkranın (b) bendi ile de müfettişlere verilen yetki ile kamu kurumları dışındaki diğer kurum ve kuruluşlar ile kamuya yararlı dernekler, gerçek ve tüzel kişilerden de gerekli yardım, bilgi, evrak, kayıt ve belgeleri isteme yetkisi getirilmektedir. Müfettişlere (ç) bendi ile kamu kurum ve kuruluşlarının elektronik belge yönetim sistemlerine erişebilme, inceleme ve kopyalama yapabilme yetki verilmektedir. Ayrıca, mülkiye müfettişlerine görevleri ile ilgili konularda uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde personel ihtiyacını karşılama amacıyla personel görevlendirme zorunluluğu getirilmekte ve müfettişlerin görevleriyle ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları bünyesindeki teknik ve kriminal laboratuvarlarından istedikleri inceleme ve tespit işlemleri öncelikle yerine getirilmesi zorunluluğu getirilmektedir.

Bu düzenlemenin gerekçesi ise öncelikle Anayasa Mahkemesi kararına dayanmaktadır. Anayasa Mahkemesi 26/10/2023 tarihli ve 2018/118 E., 2023/180 K. sayılı kararıyla; ikinci fıkrada yer alan "... ve mülkiye müfettişleri..." ibaresini iptal etmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’ de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar vermiştir. Bu karar 27/2/2024 tarihli ve 32473 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesinde; "... Anayasa'nın 128. maddesine göre memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülüklerinin kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Mülkiye müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerine yönelik bir düzenleme öngören dava konusu kural münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin bulunmaktadır" denilmiştir.

Önerilen düzenleme ile şekil açısından kanunilik ilkesinin gereği yerine getirilmektedir.

Ancak, mülkiye müfettişlerinin yetkileri tanımlanırken, yetki aşırı ve suiistimallerin önünü açabilecek ifadeler kanun metnine derç edilmek istenmiş ve mahkeme kararı olmaksızın kamu kurum ve kuruluşlarının çalışmalarını ve hizmetlerini aksatabilecek "muhafaza altına alma" yetkisi verilmesi hedeflenmiştir.

Teklifin komisyona gelen halinde, denetim, inceleme ve teftiş faaliyetleri ile soruşturma faaliyetleri arasında bir ayırım gözetilmeden, müfettişlere bu kapsamda kamu kurum ve kuruluşlarında bilgisayarlar da dahil olmak üzere her türlü eşyayı muhafaza altına alma yetkisi tanınmak istenmiştir.

Diğer yandan, Mülkiye müfettişlerine doğrudan muhafaza altına alma yetkisi verilmesi uygulamada özellikle yerel yönetimlerin hizmet sunumlarında aksamalara yol açabilmesine neden olacaktır. Bu tür bir yetki, Anayasa’nın 5’inci maddesine ve 127’nci maddesine aykırılık taşımaktadır.

Ayrıca müfettişlerin kamu kurum ve kuruluşlarının haricindeki dernekler ve gerçek ve tüzel kişilerden gerekli yardım, bilgi, evrak, kayıt ve belge istemesine yönelik yetki de Anayasa’nın 20’nci maddesindeki kişisel hayatın gizliliği ilkesi ile kişisel verilerin güvenliği ilkesine aykırılık oluşturabilecek şekilde oldukça geniş ve belirsizdir.

Açıklanan nedenlerle söz konusu maddenin yeniden düzenlenmesi yönünde vermiş olduğumuz önerge ise komisyonun AKP ve MHP’li üyelerinin çoğunluk oyuyla reddedilmiştir.

MADDE 4

Söz konusu maddeyle, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesinin ardından Bakanlık Encümeni’nin işlevsiz kaldığı gerekçesinden hareketle "İçişleri Bakanlığı Encümeni" ifadelerinin kanun metninden çıkarılmasını ve başta birinci sınıf mülkiye amirliğine geçiş olmak üzere encümene tanımlı iş ve işlemlerin İçişleri Bakanlığı’na tanımlanmasını amaçlamaktadır.

Fakat önerilen düzenleme, söz konusu kurulun yerine hangi merciinin bu konuda yetkili olacağını muğlak hale getirmektedir. Dolayısıyla siyasi karar alınmasının yolu açılmaktadır. Bu çerçevede, memurların terfisi de kamu görevine giriş hakkını düzenleyen Anayasa’nın 70’inci ve kanunilik ilkesini düzenleyen 128’inci maddeleri çerçevesinde Anayasa’da açık bir biçimde düzenlenmediği için Anayasanın 2’nci maddesine aykırılık oluşturan bir durum ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede Kanuna bu merci yerine ne tür bir merciinin yetkili olduğuna yönelik açık bir hüküm konulması gerekmektedir.

Diğer yandan düzenlemeyle, isimleri birinci sınıf mülkiye amirleri atama listesinde yer almayanlar açısından yeniden başvuru yapabilmek için aranan iki yıllık bekleme süresi, “yapılacak ilk değerlendirmede” tekrar birinci sınıf incelemesine tabi tutulabilmelerine olanak sağlayacak şekilde değiştirilmek istenmektedir. İki yıllık bekleme süresinin kaldırılmasını olumlu bulmakla birlikte, bir sonraki değerlendirmenin ne zaman yapılacağına ilişkin sürenin muğlak bırakılması yanlıştır. Bu sürelerin, hukuki belirlilik ilkesine aykırı bir biçimde uzatılabilme ihtimaline karşı üst sınır belirlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle söz konusu maddenin yeniden düzenlenmesi yönünde vermiş olduğumuz önerge, komisyonun AKP ve MHP’li üyelerinin çoğunluk oyuyla reddedilmiştir.

MADDE 6

Söz konusu madde, Polis Bakım ve Yardım Sandığı’yla ilgili bazı düzenlemeleri içermektedir. Öneri, sandığa üye iken emekli olup katılım payını Sandıkta bırakanların üyeliklerinin devam etmesine yönelik olarak uygulamada yaşanan bir boşluğu gidermesi yönünden doğrudur.

Ancak, teklifle üyelik aidatının “emeklilik keseneğine esas aylık tutarının veya prime esas kazanç tutarının yüzde dokuzu” olarak belirlenmesini ve Sandık Genel Kurulu’nun bu oranı beş puana kadar artırmaya veya azaltmaya (yani yüzde 14’e kadar çıkarma ve yüzde 4’e kadar indirme) yetkili kılınmasını yerinde bulmamaktayız.

Emniyet mensuplarının ücret ve aylık seviyeleri dikkate alındığında sandık için yüzde 9’luk bir sandık aidatı kesintisi oldukça yüksek bir orandır.

Açıklanan nedenlerle söz konusu maddenin yeniden düzenlenerek, aidat kesinti oranının Polis Bakım ve Yardım Sandığı Tüzüğü’nde yer aldığı şekline uygun hâle getirilmesi yönünde vermiş olduğumuz önerge, komisyonun AKP ve MHP’li üyelerinin çoğunluk oyuyla reddedilmiştir.

MADDE 15

Yabancı ülkelere gönderilecek noterlik işlemlerinin altındaki mühür ve imzanın onanması işleminin, artık tüm valilik ve kaymakamlıklarla yapılabilmesine olanak sağlamayı amaçlayan bu teklif maddesi, iktidar ve ortağının yasamayı niteliksizleştirme çabalarının bir ürünü ve yasa yapma konusundaki ciddiyetsizliğinin somut bir göstergesidir.

154 sıra sayılı Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Genel Kurulu'nun gündemindedir. Noterlik Kanunu'nda değişiklik öngören böyle bir düzenlemenin Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yerine TBMM Genel Kurulu'nun gündemindeki 154 sıra sayılı teklifin içinde yer alması ve o kapsamda müzakere edilmesi yerinde olacaktır.

AKP iktidarı bu tutumuyla, TBMM'nin nitelikli yasama faaliyeti yürütmesine engel olmakta, kanun yapma usul ve yöntemlerini etkin ve verimli olmayan bir çerçeveye oturtmaktadır.

Açıklanan nedenlerle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması yönünde vermiş olduğumuz önerge ise komisyonun AKP ve MHP'li üyelerinin çoğunluk oyuyla reddedilmiştir.

MADDE 19 ve 22

12/6/2024 tarihli 7517 sayılı yasayla askeri okullar, astsubay meslek yüksekokulları, harp okullarıyla ilgili mevzuatta askeri öğrencilerin eğitim hakkı ve disiplin yükümlülükleri, ödenecek tazminatlarla ilgili ağır koşullar getirilmişti. Teklifin 19 ve 22'nci maddeleriyle söz konusu kriterlerin jandarma ve sahil güvenlik teşkilatına, yani İçişleri Bakanlığına bağlı askeri kurumlara da uyarlanması amaçlanmıştır.

Teklifin TBMM Başkanlığı'na sunulan halindeki maddi hataları gidermek maksadıyla yine iktidar partisi mensubu komisyon üyelerince verilen önerge doğrultusunda komisyon görüşmeleri sırasında değiştirilen teklifin 19'uncu maddesi; bize göre tıpkı 7517 Sayılı Kanun'da olduğu gibi Anayasa'ya aykırı hükümler muhafaza etmektedir.

2803 Sayılı Kanun'un 13/A maddesinin On altıncı fıkrasındaki değişiklik; subay veya astsubay adayı lisans veya ön lisans öğrencilerinin akademiden ayrılma haklarının sadece ilk yılla sınırlı tutulması ve tazminatın iki katı tutulması, eğitim hakkı ve ölçülülük, orantılılık ilkeleri yönünden hatalıdır. Zira mevcut Kanunda istifa/ayrılma için süre sınırı konmamakta, tazminat ise yapılan masrafın 2 katı yerine sadece yasal faizle sınırlı tutulmaktadır.

Diğer sorunlu cümleyle; 12/6/2024 tarihli ve 7517 s. Kanun değişikliğine paralel düzenlemeye gidilmekte, subay/astsubay adaylarının okumakta oldukları bölüm/program veya yükseköğretim kurumlarını değiştirmesi yasaklanmakta, yatay geçişler engellenmektedir. Bu yolla teklif, askeri öğrencilerin eğitim hakkındaki bir tercih değişimini yasaklamakta, öğrencinin kariyer planlaması ya da özel durumundan kaynaklı bir değişimi engellemektedir.

Ayrıca 2803 Sayılı Kanun'un 13/A maddesinin 17'nci fıkrasının devamına eklenen yeni fıkralarla, subay veya astsubay adayı lisans veya ön lisans öğrencilerinden, öğrenciliğine son verilenlere; kendilerine yapılmış öğretim masrafinin kanuni faiz dahil olmak üzere 2 katını tazminat olarak ödeme zorunluluğu getirilmektedir. Mevcut Kanunda bu tazminat sadece yasal faizle sınırlıdır. Disiplinsizlik yüzünden ilişkin kesilmesi halinde ise bu tazminat 4 katına çıkarılmaktadır. Ayrıca, mevcut Kanunda idarenin sadece öğrenciliğe son verme kararı değil, kişinin herhangi bir sebeple ayrılma kararı da hak kapsamındadır ve bu durumda da kendisine yapılan öğretim masrafını yasal faiziyle ödemesi yeterli görülmektedir.

Teklifin 22'nci maddesinde ise mecburi hizmet yükümlülüklerini tamamlamadan ayrılan jandarma muvazzaf subay ve astsubaylarının ödeyecekleri tazminat tutarının iki katına çıkarılması amaçlanmaktadır.

Bu değerlendirmelerimizden hareketle Jandarma ve Sahil Güvenlik teşkilatındaki askeri öğrencilerin ayrılma veya disiplinsizlik nedeniyle atılma hâllerinde ödeyeceği tazminatlar, yapılmak istenen artışlar yönünden madde metninin ölçsüzlük ve orantısızlık barındırdığı kanaatini taşımaktayız.

MADDE 31

5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun ek 2'nci maddesi başlığıyla birlikte değiştiren ve yeni fıkralar ekleyen teklif maddesi özetle şu hususları içermektedir:

- Dernekler Kanunu ile Medeni Kanununa göre kurulan dernekler ile uluslararası derneklerin ve bunların müesseselerinin bilgi ve belgelerine ilişkin kayıtların İçişleri Bakanlığı ve mülki idare amirliklerince tutulması ve dernekler kütüğüne kayıt edilmesi düzenlenmektedir.

- Türk Vatandaşları tarafından yurtdışında kurulan derneklere ilişkin olarak yurtiçinde ve yurtdışında idari, mali ve teknik destek sağlanabileceği bunların kayıtlarının tutulabileceği düzenlenmektedir.

- Derneklerin de İçişleri Bakanlığınca belirlenen iş ve işlemleri elektronik ortamda yapabileceği düzenlenmektedir.

Söz konusu düzenlemenin gerekçesi, Cumhuriyet Halk Partisi tarafından 17 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 263'üncü maddesi ile düzenlenen ve Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkilerini düzenleyen maddeye ilişkin Anayasa Mahkemesine yapılan başvuruda Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal karardır. AYM, (E.2018/149, K.2022/163, 29/12/2022, § ...) ilgi kararında Genel Müdürlüğün dernek kayıtlarını tutmaya yönelik yetkileriyle yurtdışında kurulan derneklere ilişkin yetkilerini, bu kayıtlara ilişkin usul ve esasların yönetmelik ile düzenlenmesini temel hak ve hürriyetler alanında olması nedeniyle iptal etmiştir.

Bu çerçevede, söz konusu kayıt yetkisine ilişkin düzenlemeler kanun teklifi ile getirilmiştir. Ancak, söz konusu teklifle getirilen yeni ikinci fıkradaki "Türk vatandaşları tarafından yurtdışında kurulan dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yurt içinde ve

yurt dışında ilgili makamlarla işbirliği dahilinde idari, mali, teknik destek sağlanmasına” ilişkin ibare oldukça sorunludur.

Öncelikle bu kuruluşların hangi tür kuruluşlar, dernekler olduğu bilinmediği gibi bunlara teknik ve mali destek sağlama da oldukça muğlak ve belirsiz bir ifadedir. Bu derneklerin belirlenmesi, bunlara ne tür ve ne kadar destek yapılabileceği, miktar ve süresi Kanun metninde yer almamaktadır. Siyasi amaçların ötesinde tarikatlar ve farklı örgütlenmeler de bu kapsama sokulabileceği gibi bunlara yapılacak teknik destek çok farklı anlamlar içerebilecektir.

Bu gerekçeler ışığında komisyona sunmuş olduğumuz ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun ek 2'nci maddesine eklenmesi öngörülen ikinci fıkradaki "yurt içinde ve yurt dışında ilgili makamlarla iş birliği dâhilinde idari, mali teknik destek sağlanabilir ve bunlara" ibaresinin teklif metninden çıkarılmasını önerimiz, AKP ve MHP'li komisyon üyelerinin çoğunluk oylarıyla reddedilmiştir.

MADDE 40

7245 sayılı Kanun'un Anayasa Mahkemesi tarafından kısmen iptal edilen 3'üncü maddesini yeniden düzenleyen söz konusu teklif maddesiyle, çarşı ve mahalle bekçisi olabilmek için başvuru, eğitim, yaş ve cezai ehliyetine ilişkin gerekli şartlar belirlenmektedir.

Söz konusu değişikliğin gerekçesi, 7245 sayılı Kanuna yönelik partimiz tarafından yapılan iptal başvurusudur. İptal başvurusunda Çarşı ve mahalle bekçilerinin işe alımlarına ilişkin hususların yönetmelik ile belirlenmesine yönelik düzenlemelerin kanunilik ilkesini zedelediği ve yetki aşımı içerdiği gerekçesiyle iptal başvurusunda bulunulmuştur.

Anayasa Mahkemesi, 22/3/2023 tarihli ve 2020/59 E. 2023/53 K. sayılı kararı ile 7245 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ile İçişleri Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle belirlenen eğitim, yaş, sağlık ve fiziki yeterlilik gibi özel şartlar" ibaresi ile üçüncü fıkrasında yer alan "İçişleri Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara göre yapılacak" ibaresi, kamu hizmetine girme hakkını sınırlamaya yönelik bir kanuni düzenlemenin şeklen var olması yeterli olmayıp kuralların keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli ve öngörülebilir nitelikte olması gerektiği ve kamu görevlilerinin niteliklerinin kanunla belirlenmesi yönündeki ilkeyle de çeliştiği gerekçesiyle iptal etmiştir. Söz konusu karar 1/6/2023 tarihinde Resmî Gazete' de yayımlanmış ve verilen hüküm gereğince iptal hükmü 1/3/2024 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Bu çerçevede getirilen teklif ile çarşı ve mahalle bekçileri açısından işe alım şartları ve sınavlar ile ilgili hususlar kanun ile düzenlenmiş, yani Anayasa Mahkemesi'nin gerekçeleri şeklen karşılanmıştır.

Lakin, maddenin ikinci fıkrası ile bekçilerin işe alınmaları hususunda ilgili kurumlarca sınavlar tanımlanmıştır. Buna göre yazılı sınav, fiziki yeterlilik sınavı ve mülakat yapılması öngörülmektedir.

Mülakat yöntemi, onlarca ölçme ve değerlendirme metodu arasında objektiflik ve standardizasyondan en uzak olan metoddur.

Kamuya personel alımının, Anayasa'da siyasi bir hak olarak kamu hizmetine girme hakkı tanınmış vatandaşlar arasından eşitlik ilkesine göre, görevin gerektirdiği nesnel nitelikler

aranarak sağlanması ve liyakat temelli olması esastır. Kamu görevlilerinde bulunması gereken niteliklerin ölçümünde araç olarak mülakat (sözlü sınav) yöntemine başvurulması, nesnellikten uzaklaşılmasına ve siyasal kayırmacılığa sebebiyet vermektedir..

Anayasal ilkelere ve objektif ölçütlere dayalı olmayan, suiistimale açık olan ve bu iktidarcı yerleşik bir uygulama haline getirilen sözlü sınav metodu, kamuda personel istihdamı sürecinde asli metot olmaktan bir an önce çıkarılmalıdır.

Bu nedenle, çarşı ve mahalle bekçilerinin istihdam süreçlere ilişkin mülakata dair düzenleme ile mülakat notunun sınav değerlendirmesine ilişkin etkisine yönelik düzenlemelerin madde metninden çıkarılması gerekmektedir.

MADDE 41

7245 Sayılı Kanun’un Md. 6/1-(b) ve (g)’ye göre bekçilerin “*Görev bölgeleri içinde bulunan konut, iş yeri ve araçlar gibi malların korunmasında sahipleri tarafından noksan alınan tedbirleri tamamlattırmak*” ve “*Halkın sükûn ve istirahatini bozanları ve başkalarını rahatsız edenleri engellemek*” görevleri bulunmakta idi. Partimizin başvurusu üzerine belirsiz nitelikteki bu görevler, Anayasa’nın 2, 13 ve 17’nci maddelerine aykırı olduğundan bahisle iptal edilmiştir. (E.2020/59, K.2023/53, 22/03/2023)

Teklifle söz konusu bentler, yeniden düzenleniyor olsa da “Görev bölgeleri içerisinde bulunan konut, işyeri veya araçların güvenliğini temin edecek tedbirleri almak” şeklinde önerilen (b) bendi, Anayasa Mahkemesi’nin kararının gereğini karşılamaktadır. Zira, tedbirlerin ne olacağı yine belirsizdir.

“Görev saatleri içinde görevlendirildikleri bölgede tespit ettikleri kabahat fiillerini önlemek ve genel kolluğa bildirmek” şeklinde düzenlenmek istenen (g) bendi ise Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda kabahat fiilleri kategorisiyle sınırlandırılmalı; önlemlerin ne olacağı yine belirsizdir. Teklifin ilgili kısmı bu yönüyle Anayasa’nın 2’nci maddesine aykırılık taşımaktadır.

MADDE 42

Çarşı ve mahalle bekçilerine, durdurduğu kişi üzerinde veya aracında silah ya da tehlike oluşturan diğer bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli şüphenin varlığı hâlinde, kendisine veya başkalarına zarar verilmesini önlemek amacıyla el ile dıştan kontrol dâhil gerekli tedbirleri alma yetkisi veren 7245 sayılı Kanun’un 7’nci maddesinin altıncı fıkrası, partimizin başvurusu üzerine bekçilerin bu belirsiz yetkisi yönünden, Anayasa’nın 13 ve 20’nci maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir. (E.2020/59, K.2023/53, 22/03/2023)

Teklifle söz konusu cümle, yeniden düzenlenmektedir. Buna göre bekçi;

- Durdurduğu kişi üzerinde veya aracında silah veya kendisinin veya başkasının yaşamını tehlikeye sokabilecek bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli şüphenin varlığı hâlinde, kendisine veya başkasına zarar verilmesini önlemek amacıyla kişiler üzerinde yoklama suretiyle el ile dıştan kontrol yapabilecek,

-Araçlarda ise aracın dışarıdan bakıldığında içerisi görünen bölümlerini kontrol edebilecek,

- Bu amaçla kişinin üzerindeki elbisenin çıkarılması veya aracın, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemeyecektir.

Öneri bu şekilde Anayasa Mahkemesi kararının gereğini karşılıyor olsa da el ile dıştan kontrolün, aramaya yol açmaması için daha net ifadelerin kanun metnine derç edilmesi gerekmektedir. Madde metnine “Her hâlükârda arama yapamaz” cümlesi eklenmediği müddetçe el ile dıştan kontrol uygulamasının arama fiiline dönüşebilmesi kuvvetle muhtemeldir.

MADDE 43

Madde ile 7245 sayılı Kanun’un 12’nci maddesinin çarşı ve mahalle bekçilerinin çalışma sürelerini düzenleyen birinci ve üçüncü fıkraları Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda yeniden düzenlenmektedir.

Birinci fıkrada yapılan düzenleme ile çarşı ve mahalle bekçilerinin haftalık çalışma süresinin 40 saat olarak belirlenmesi, bunun istisnası olarak personel yetersizliği ve görev yoğunluğu gibi durumlar ile emniyet ve asayişin gerektirdiği hallerin ortaya çıkması halinde Valinin onayı ile haftalık çalışma süresinin 56 saate kadar artırılabilceği, bu yapılan fazla mesailere ilişkin sürelerin dinlenme sürelerine eklenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile çarşı ve mahalle bekçilerinin olağanüstü hâl, terör, toplumsal olaylar, doğal afet, salgın hastalık, mevsim koşulları ve benzeri durumlarda güvenlik veya kamu düzeni ile görevi etkileyen zorunluluk hallerinin ortaya çıkması halinde Bakan Onayı ile güneşin batış saatinden doğuş saatine kadar olan zaman dilimi haricinde çalıştırılabilceğine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Söz konusu değişikliğin gerekçesi 7245 sayılı Kanuna yönelik partimizce yapılan iptal başvurusudur. İptal başvurumuzun gerekçesi ise çarşı ve mahalle bekçilerinin çalışma sürelerine ilişkin düzenlemelerin Anayasa’ya aykırılık içermesidir.

Anayasa Mahkemesi, 22/3/2023 tarihli ve 2020/59 E. 2023/53 K. sayılı kararı ile 7245 sayılı Kanunun 12’nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarını,

“176. Kuralla çarşı ve mahalle bekçilerinin haftalık kırk saat olan çalışma sürelerinin artırılabilceği öngörülerek dinlenme hakkına bir sınırlama getirilmektedir.

177. Kuralda çalışma süresinin azami ne kadar artırılabilceği, artırılan bu sürelerin nasıl telafi edilebileceği konusunda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle kuralla öngörülen sınırlama belirli ve öngörülebilir nitelikte değildir.

178. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa’nın 13. ve 50. maddelerine aykırıdır” gerekçesiyle iptal etmiştir.

Söz konusu karar 1/6/2023 tarihinde Resmî Gazete’ de yayımlanmış ve iptal hükmü 1/3/2024 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Bu çerçevede getirilen teklif ile çarşı ve mahalle bekçilerinin haftalık çalışma süreleri yeniden düzenlenmektedir. Birinci fıkrada yapılan ve yukarıda özetlenen değişiklik Anayasa Mahkemesi kararına uygundur. Ancak üçüncü fıkrada yapılan değişiklik fıkranın eski haliyle

benzer nitelik taşımaktadır. Günlük çalışma süresinin azami olarak ne kadar olacağı belirsiz olduğu gibi bu sürelerin veya fazla mesailer de ortaya çıkarsa bu durumda fazla mesainin nasıl telafi edileceğine ilişkin bir düzenleme yapılmayışı, Anayasa Mahkemesi kararına aykırı sonuç doğurmaktadır.

Ayrıca, birinci fıkra açısından bakıldığında fazla mesainin ücret olarak ödenmesi esastır. Bu sürelerin dinlenme süresi olarak kullanılması hususunda personelin inisiyatifinin olması gerekir. Ancak getirilen düzenlemede doğrudan Bakanlığa dinlenme süresine ekleme yetkisi verilmesi, çalışma hukuku açısından sorunludur. Zira çalışanların tercih hakkı ortadan kaldırılmaktadır.

4-SONUÇ

Cumhuriyet Halk Partisi İşçileri Komisyonu üyeleri olarak; torba kanun usulüyle hazırlanan 2/2660 esas numaralı **“Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin** yasalaşmasına; sunulma ve müzakere usulleriyle, kanun yapım tekniğine ve Anayasa’nın 2, 5, 13, 20, 50, 70, 91, 104, 127 ve 128’inci maddelerine açıkça aykırı unsurlar ihtiva etmesi nedeniyle karşı olduğumuzu bildiririz.

Yaşar Tüzün
Bilecik

Ali Öztunç
Kahramanmaraş

13.11.2024
Evrin Karakoz
Aydın

Murat Çan
Samsun

MUHALEFET ŞERHİ

1.AKP'nin Yasama Pratiği; Torba Yasa

22 yıllık AKP iktidarının Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kanun yapma biçimini esasen üç kelime ile özetlemek mümkündür; torba, zorba, çorba. Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nde de torba yasa pratiğinin ne denli bir zorbalık ve karmaşıklık ile İçişleri Komisyonunda görüşülmek zorunda bırakıldığını ilgili kanun teklifinin şu özelliklerinde görmekteyiz: Öncelikle söz konusu kanun teklifinin komisyon sürecinde torba kanun olarak görüşüldüğü ancak TBMM Genel Kurul sürecinde temel kanun olarak görüşülerek muhalefetin söz kurma hakkı bütünüyle gasp edildiğini belirtmek gerekmektedir. Yine kanun teklifi 17 adet kanun 1 adet Kanun Hükmünde Kararname ile yani 18 farklı kanunun bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş torba kanundur. Bu torba kanun içerisinde Adalet Komisyonu, Plan ve Bütçe Komisyonu, Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu'nun sorumluluğunda olan maddelerin yalnızca dolaylı bir ilgisi olan İçişleri Komisyonu'nda görüşülmesi yasama etiğinin alenen ihlal edilmesidir. Birbirlerinden temelde farklı olan, ayrı ayrı komisyonlarda ele alınması gereken kanunların tali komisyonlara gönderilip görüşlerinin alınmaması ve yalnızca İçişleri Komisyonu'nda görüşülmesi AKP'nin yasa yapma pratiğinin TBMM'nin yasama sorumluluğunu alaşağı etmesine, siyasetin cereyan ettiği TBMM çatısı altında kanunlara ve tüzüğe aykırı hareket edilerek, kanunsuzluğun ve keyfiliğin kamu idarelerine ve topluma yayılmasına neden olmaktadır.

Birbiriyle ilişkisiz ya da dolaylı ilişkisi olan alanlarla ilgili düzenlemeleri içeren torba yasa teklifi, yasama kural ve teamüllerinin ağır bir şekilde ihlal edilmesidir. Torba yasa tekniği Roma Hukuku'ndan gelen “bir kimse farklı konuları düzenleyen hükümlerle ilgili tek bir görüş bildirmeye zorlanamaz” ilkesine aykırıdır. Ancak milattan sonra 2024 yılında AKP-MHP iktidarı hala torba yasa tekniğiyle kanun teklifi getirmektedir.

Yukarıda sözünü ettiğimiz yasama biçimi ile ihlali, torba yasalarda görüşülen kanun maddelerinin gerekli şartları sağlamaması ve dolayısıyla müzakere edilmeyen, tartışılmayan

düzenlemelerin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesine veya uygulamada yaşanan sorunlar nedeniyle aynı konuların düzeltilmek üzere TBMM gündemine tekrar getirilmesine neden olmaktadır.

İlgili torba yasada da Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilerek geri gönderilmiş 13 madde bulunması, torba yasa yöntemine ilişkin partimiz tarafından yapılan eleştiri ve uyarıların hiçbir şekilde dikkate alınmadığını göstermektedir. Kanun teklifinin 1, 3, 27, 28, 29, 30, 31, 37, 38, 39, 40, 41 ve 43'üncü maddeleri Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilerek geri gönderilmiş olup Anayasa Mahkemesi'ne siyaseten meydan okurcasına aynı maddeler AKP'nin torba yasa pratiği ile muhalefete ve TBMM'ye adeta dayatılmaktadır. Hızlı, panik, plansız bir şekilde gerçekleştirilen yasama süreci, yasanın ilgili toplumsal kesimlerin, demokratik kitle örgütlerinin ve bizzat yurttaşların kendisinden kaçırılarak yapılmasına neden olmaktadır. DEM Parti olarak torba yasa tekniğine ve yangından mal kaçırıcısına görüşülüp hayata geçirilen yasama anlayışına karşı olduğumuzu bu vesileyle bir kere daha ifade ediyoruz.

2. Kayyımlar için Yeni Mekanizma- Mülkiye Müfettişleri

AKP-MHP iktidar bloğu Türkiye'de otoriter rejimin inşası ve tahkim edilmesi için bir taraftan tecriti derinleştirmekte öte yandan ise kayyım uygulamalarıyla halk iradesine el koymaya devam etmektedir. Önce 3 Haziran 2024'te Hakkari'ye sonra 31 Ekim 2024'te Esenyurt Belediyesi'ne son olarak 4 Kasım 2024 tarihinde Mardin Büyükşehir, Batman ve Halfeti Belediyelerine kayyım atayarak, seçimle elde edemediğini siyasallaşmış yargı ve iktidarın, zor gücü olan kolluk yoluyla el koymaya ve kayyım politikasını bir rejime dönüştürerek otoriter rejimi inşa etmeye devam etmektedir.

Cumhuriyetin kuruluşundan hemen sonra uygulamaya konulan, farklı isim ve içeriklerle kendini gösteren Takrir-i sükûn kararları, Şark Islahat Planı, Umumi Müfettişlikler, sıkıyönetim ve OHAL uygulamaları gibi pratikler büyük oranda Kürt nüfusa yönelik uygulanagelen ikili bir hukukun işletildiğini gözler önüne sermektedir.

“Geçici Güvenlik Bölgeleri”, “Mera-Yayla yasakları”, “Eylem-etkinlik yasakları” ve 2016 yılından günümüze değin artık süreklilik halini alan kayyım gaspları, bölge illerine yönelik bir rejimin yürürlükte olduğunu apaçık bir şekilde ortaya koymaktadır. Geline son noktada bölge illerinde kuvvetler ayrılığı sisteminin sac ayakları olan ve aralarında fren ve denge mekanizması bulunan yasama, yürütme ve yargının ziyadesiyle siyasallaşarak, niteliğini kaybettiği ve

hukukun gerçek anlamda rafa kaldırıldığı görülmektedir. Bölge illerinde Montesquieu'nün ifadesiyle “Yasama yürütme ve yargı güçleri tek bir elde toplandığı için özgürlükler buharlaşmış durumdadır”.

Kayım rejimi, AKP-MHP iktidarının Kürt halkı ve demokrasi güçleriyle ikili hukukunun açık göstergesidir. Bu bağlamda kayyım atamalarını, belediyelere ve dolayısıyla seçmenlerin iradelerine el koymayı anlık, sadece bugüne ait bir uygulama olarak görmek eksik bir okuma olacaktır. Uygulamaların arka planı son derece ideolojik, tarihsel ve uzun erimlidir. Kürt halkına yönelik yüz yıldır tesis edilen geleneksel devlet politikalarının devamıdır. Bu, benzer şekilde Türkiye’de uzun yıllardır inşa edilmeye çalışılan demokratik yönetim talebini yok saymaktır.

2.1. Kayyımlar ve Hukuksuzluk

Seçme ve seçilme hakkına yönelik açık bir müdahale olan ve bugüne değin 149’u HDP ve DEM Parti belediyelerine dönük kayyım atamaları, Anayasa’nın 127’inci maddesi ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 47’inci maddesi gerekçe gösterilerek yapılmaktadır. Halk iradesinin açık bir gaspı olan bu uygulamaya ilişkin, Avrupa Konseyi’ne bağlı Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi 23 Mart 2022 tarihli kararında hükümetin belediyelere atadığı kayyımların uluslararası hukuka aykırı olduğunu açıkça ifade etmiştir.

Belediye Kanunu’nda değişiklik yapan 15 Ağustos 2016 tarihli 674 sayılı OHAL KHK’si ile getirilen, aynı yıl yasalaşan düzenlemeye göre belediye başkanının “terör” veya “terör örgütlerine yardım ve yataklık suçları” sebebiyle görevden uzaklaştırılması halinde büyükşehir ve il belediyelerinde İçişleri Bakanı, diğer belediyelerde vali tarafından görevden geçici uzaklaştırma kararı alınabilmektedir. Oysa aynı Kanun’a göre belediye başkanlığının “herhangi bir nedenle” boşalması durumunda, belediye meclisi on gün içinde toplanarak yeni belediye başkanını seçmektedir.

Anayasa’nın 127. maddesinde mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri konusundaki denetimin yargı yolu ile olacağı, sadece görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan seçilmişler hakkında İçişleri Bakanlığı tarafından görevden geçici olarak uzaklaştırma kararı verilebileceği belirtilmesine rağmen Belediye Kanunu’na OHAL KHK’si ile getirilen

düzenlemede “terör soruşturmaları” istisna tutularak Anayasa’ya aykırı bir kanun ihdas edildiğini söylemek mümkündür.

Daha önce yerine kayyım atanan belediye eş başkanlarımızdan hiçbirinin iktidarın ve medyasının toplumu manipüle etmek için dolaşıma soktuğu ithamlardan ceza almadığını, “terör soruşturmalarının” iktidar için “ikili hukuk” pratiği olarak başta Kürt siyaseti olmak üzere tüm toplumsal muhalefeti sindirmek için aparat haline geldiğini belirtmek gerekir.

“Kaldı ki en basit ve temel haliyle, kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı bulunmadan herhangi bir kişinin suçlu gibi kabul görmesi ve herhangi bir yaptırıma uğraması da masumiyet karinesinin ihlali suretiyle yine Anayasa’ya aykırıdır.

2.2. Kayyımlar ve Rant

Kayyım atamalarında iktidarın iştahını kabartan diğer motivasyonun ise ihaleler, fetih arzusu, rant paylaşımı ve belediyelerin kaynaklarını talan etmek olduğunu belirtmek gerekir. İktidar DEM Parti’li belediyeler özelinde yerel yönetimleri rantın, talanın ve yolsuzluğun merkezi haline getirmektedir. Kürtlerin demokratik kazanımlarını gasp etmek söz konusu olduğunda, hukuk dışı tüm saldırılar kılıfına uydurulmaktadır.

31 Mart 2024 seçimlerine giden süreçte AKP-MHP iktidarının Kürtlerin yoğunlukla yaşadığı kentlerde seçimi kazanmak için her türlü yönteme başvurmasına rağmen DEM Parti 78 belediye başkanlığı kazanmıştır.

Daha önce partimizin kazandığı ancak daha sonra kayyım atanan belediyelerdeki yöneticilerin Kürtlerin dil ve kültürel değerlerine karşı uygulamalarının dışında, belediye kaynaklarına da talancı bir anlayışla yaklaşıp yönettikleri seçimden sonra bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bu anlayışın kayyım atanan tüm belediyelerde istisnasız olarak hâkim olması bunun Merkez’de alınan bir kararla hayata geçirilmiş olduğunu bize göstermektedir. Seçimden önce de basına yansıdığı üzere, kayyımların idaresinde olan belediyeler başta olmak üzere, özellikle Kürtlerin yoğun yaşadığı kentlerdeki birçok belediyede taşınır ve taşınmaz mallar seçimden hemen önce satışa çıkarmıştır. Seçimden sonra ise bazı kayyımlar belediyeye ait araçların motorlarını sökmüş, belediyeye ait birçok malı kullanılmaz hale getirmişlerdir. Ayrıca kayyımlar halka hiçbir hizmet götürmediği gibi, belediyeleri çalışamaz hale getirmek için astronomik borç içinde de bırakmışlardır.

Bu talancı anlayışı somutlaştırmak gerekir ise sadece Van Büyükşehir Belediyesinin borcunun 9 milyar TL'ye, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin borcunun 3 Milyar TL'ye, Yüksekova Belediyesinin borcunun 990 Milyon TL'ye çıkarılmıştır. Benzer bir şekilde kayyım atanmış diğer belediyeler de bu şekilde borçlandırılıp hizmet yapamaz hale getirilmişlerdir. Sadece kayyım belediyeleri değil, AKP yönetiminde olan ve Kürtlerin yoğun yaşadığı Muş, Akdeniz Belediyesi gibi belediyeler de borçlarla çalışamaz hale getirilmişlerdir. Nitekim Akdeniz Belediyesinin AKP döneminden kalan borcu 653 milyon TL olarak açıklanmıştır. Bunların yanı sıra belediyenin envanterinde bulunan birçok taşınır ve taşınmaz mallar ya kamu kurumlarına ya yandaşlara tahsis edilmiş ya da devredilmiştir. Benzer borç tabloları Batı'da daha önce AKP yönetiminde olan ancak son seçimlerde kaybedilen diğer belediyelerde de söz konusu olmuştur.

Cizre belediyesi kayyımının belediye eş başkanlarının mazbatalarını almadan sadece 1 saat önce belediye bütçesinden 30 Milyon TL harcama yapması, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi kayyımının mazbata verilmiş zamanından 1 saat öncesinde daimi encümen toplantısı alıp kararlar alması, Ceylanpınar belediye başkanının seçimden 2 ay önce ihtiyaç fazlası istihdam sağlayarak personele %200 zam yapması yani aylık belediye bütçesi 7 milyon TL iken sadece aylık personel giderini 9 milyon TL'ye çıkarması bu belediyelerde yaşananları açıkça ortaya koymaktadır. Ceylanpınar belediyesinde belediye bütçesine yüklenilen yük sadece bununla sınırlı kalmamış, belediyeye ait araçların motorları sökülerek 85 araçtan 75'i kullanılmaz hale getirilmiştir. Cizre Kayyımı, 7 milyon 339 bin 579 TL değerinde taşınabilir demirbaş hibe etmiş, Cizre Belediyespor Erkek Voleybol Takımı'nın kazandığı kupa dahil götürmüştür. 106 milyon TL borç altına sokulan Kızıltepe Belediyesinde ise kayyım hem İŞKUR personellerini hem de kiralık araçları beraberinde götürmüştür. Ayrıca belediyede bulunan sakı, şeker ve çay gibi malzemeleri dahi götürdükleri tespit edilmiştir.

Tüm bu yapılanlar Türk Ceza Kanunu'na göre suç olmasına rağmen kamu görevlileri hakkında herhangi bir soruşturma açılmamıştır. Yapılanların bölgede seçimin kaybedilmesinin hemen ardından, adeta düğmeye basılmışçasına, partimizin kazandığı tüm belediyelerde yaşanmış olması tek bir merkezden siyasi bir strateji olarak belirlendiğini açıkça göstermektedir.

2.3. Mülkiye Müfettişleri Düzenlemesi

AKP-MHP iktidar bloğu inşa ettiği kayyım rejimini daha fazla detaylandırarak tahkim etmek amacıyla Meclise getirdiği torba yasaların içine kayyım maddeleri iliştiirmektedir. Bu kanun teklifinin 3'üncü maddesi ile yapılan düzenleme, 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu'nun 8 inci maddesinde değişiklikler yapmaktadır. Mülkiye müfettişlerinin atanma koşulları ile görev ve yetkilerini tanımlarken yetki aşımalarına yönelik kanuni düzenleme yapılmaktadır. Kanun teklifinin operasyon amaçlı bu maddesi, bir nevi “kayyım kanunu teklifi”dir. Bu kanun teklifiyle mülkiye müfettişlerine fiili kayyım yetkisi verilecektir.

Kanun teklifinin bu maddesi ile mülkiye müfettişlerine, denetime tabi kamu kurum ve kuruluşları ile (bu kurumlardan biri de elbette belediyelerdir), özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulmuş kurum ve kuruluşlar ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları birlik, işletme, müessese ve teşebbüslerde kasa, depo, ambar, oda, dolap ve benzeri yerleri ve eşyayı mühürleyerek muhafaza altına alabilme yetkisi verilmektedir. Mahkeme kararı olmadan müfettişlere muhafaza altına almak yetkisi tanınmaktadır. Oysa 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK)'nın 137'nci maddesine göre Cumhuriyet savcısı el koyma yetkisini mahkemenin onayından geçmeden yapamamaktadır. Burada bir idari organ olan mülkiye müfettişi yargının önüne geçirilmektedir. Halbuki Anayasa'nın 9'uncu maddesi yargı yetkisini bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağını belirtmektedir. Bu gerekçeyle, getirilen düzenlemenin bu kısmı açık bir şekilde Anayasa'ya aykırıdır.

Yine yapılan bu düzenleme ile mülkiye müfettişlerine, söz konusu bu kurum ve kuruluşlarda, bunların görev ve hizmetlerine tahsis edilmiş bilgisayarları, bilgisayar programlarını ve kütüklerini ve diğer dijital materyaller ile kamuya açık alanlardaki sistemlerini ve kurum ve kuruluşlara ait bina ve tesislerdeki kamera kayıtlarını muhafaza altına alabilme, bunlar üzerinde inceleme ve kopyalama yapabilme yetkisi de tanınmaktadır. Burada özellikle yerel yönetimler noktasında mülkiye müfettişlerine her türlü yetkinin sağlandığının altını çizmek gerekmektedir. CMK 134'üncü maddede örneğin, bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerde arama, kopyalama ve el koyma yapma hâkim iznine tabidir, acil olan hallerde ise cumhuriyet savcısı bu kararı verir ve sonrasında mahkemeden onay almak zorundadır. Bu bağlamda Cumhuriyet savcıları mahkeme kararı olmaksızın bu kapsamda işlem yapamıyorken, mülkiye müfettişlerine bu yetki getirilen bu kanun teklifiyle verilmektedir. Anayasaya aykırı olan bu madde oldukça sakıncalı ve bir o kadar da tehlikelidir.

Sonuç olarak belirtmek gerekir ki; AKP- MHP iktidar bloğunun ajandasında demokrasiyle uyumlu, hakları ve özgürlükleri genişleten düzenlemeler bulunmamaktadır bilakis bu iktidar bloğu kayyım atanmasının hukuki kapsamının genişletilmesine yönelik teklifleri torba/çorba yasa yasaların bir tarafına ilişitirerek Meclis gündemine getirme çabası içindedir. Kayyımcı zihniyetin bir diğer yansıması olan bu düzenleme mutlaka kanun teklifinden çıkarılmalıdır.

3. Silah Kaçakçılığı ve “Güvenlik Endişeleri” Adı Altında Meşruiyet Arayışı

AKP-MHP iktidarının bu yasa teklifi ile güvenlik adı altında toplumsal kontrolü sağlama ve kendi iktidarını kalıcı kılma çabası açıkça görülmektedir. Ateşli silahlarla ilgili genişletilen düzenlemeler, gerçek bir güvenlik politikası üretme amacı taşımaktan ziyade, iktidarın güvenlik bahaneleri altında baskıcı ve denetim dışı bir yapı inşa etme arzusunu yansıtmaktadır. Bu düzenlemelerin halkı koruma amacı taşımadığı açıktır; asıl amaç, iktidarın çıkarlarını güvence altına almak için devletin baskı aygıtını meşrulaştırmaktır.

AKP-MHP iktidarı, bireysel silahlanmanın önünü açarak toplumda şiddeti ve silahlı çatışmaları artırma tehlikesini bilerek göz ardı etmektedir. Bugün, toplumun her kesiminde silahlı çatışmaların artmasının en büyük sorumlusu, silahlanmayı kolaylaştıran bu politikalardır. Güvenlik adına sunulan bu teklifte, bireysel silahlanmayı sınırlandırmak yerine silahlanmayı özendirecek düzenlemelere yer verilmiştir. İktidar, güvenlik bahanesiyle topluma silahlanmayı teşvik ederek kendi paramiliter güçlerini yaratma peşindedir; bu da iktidara bağlı silahlı güçlerin oluşmasına zemin hazırlamaktan başka bir şey değildir.

3.1. 15 Temmuz Gecesi Kaybolan Silahlar Hala Ortada Yok: 15 Temmuz darbe girişimi sonrası kaybolduğu bilinen sayısız silahın izine hala rastlanmamışken, yeni bir silah düzenlemesi yapmanın mantığı nedir? Bu kayıp silahların iktidarın kontrolündeki paramiliter yapılar tarafından kullanıldığı ve halkın güvenliğini tehdit ettiği ortadadır. AKP-MHP iktidarının kayıp silahları bulmak yerine, yeni bir yasa ile bireysel silahlanmayı genişletmeye yönelik adımlar atması, güvenlik politikalarının samimiyetsizliğini ve halkı güvenlikten yoksun bırakmaya ne kadar kararlı olduklarını göstermektedir. Güvenlik bahanesiyle hazırlanan bu yasa, halkı korumak bir yana, iktidarın güvenliğini sağlamaya yönelik bir araç haline gelmiştir.

3. 2. Silah Kaçakçılığına Göz Yummak: İktidarın iki yüzlü güvenlik politikası Türkiye’ye yasa dışı yollardan giren silahların artışı, iktidarın bu konuda gereken önlemleri almakta isteksiz davrandığını ortaya koymaktadır. AKP-MHP iktidarı, yasa dışı silahların kontrolsüz bir şekilde dolaşımını engelleyememektedir. Bu silahlar hem toplumsal güvenliği tehdit etmekte

hem de suç oranlarını artırmaktadır; ancak iktidar, güvenlik bahaneleri altında yasalar çıkararak kendi silahlanmasını sağlamak ve muhalefeti baskı altına almak için bu sorunu görmezden gelmektedir. Halkın gerçek güvenlik sorunları ise göz ardı edilmektedir.

Güvenlik güçleri yasa dışı silah ticareti veya kaçakçılıkla mücadeleye yeterince eğilmemektedir. Bu kayıtsızlık, ülke içinde silahlanma oranının yükselmesine ve sokaklarda artan bir tehlike kaynağına dönüşmesine neden olmakta; iktidar ise gerçek çözüm üretmek yerine, bu güvensiz ortamdan faydalanarak toplumsal korkuyu kendi lehine kullanmayı sürdürmektedir.

3. 3. Hediye Silah Uygulaması: Bu yasa teklifi, hediye silah dağıtımını kolaylaştırarak iktidarın destekçilerine yasal kılıf altında silah dağıtmasına olanak tanımaktan başka bir anlam içermemektedir. Kamu görevlilerine, bürokratlara ve iktidar yanlılarına "hediye" adı altında verilen silahlar, iktidarın kendi paramiliter gücünü oluşturmasının bir yoludur. Hediye silah düzenlemesi, tarafsızlık ve güvenlik politikalarıyla bağdaşmamaktadır ve açıkça AKP-MHP iktidarının sadık destekçilerine silahlanma izni vererek halkı kontrol altına alma amacı taşımaktadır. Bu düzenleme, toplumsal güvenlik adına değil, iktidarın elindeki gücü daha da pekiştirme aracı olarak tasarlanmıştır.

4.AKP'nin Güç ve Gösteriş Kültürünün Bir Çıktısı; Çakarlı Araç Kullanımı

AKP'nin başta Genel Başkanı olmak üzere, birçok üst düzey yöneticisinin sıklıkla dile getirdiği “kültürel iktidar” olma anlayışı ve arzusu 22 yıllık iktidar sürecinde yetkililerin istediği seviyeye bir türlü gelememiş, söz konusu “kültürel iktidar” olma anlayışı, stratejisi ve kapasitesi Türkiye toplumunu arzulananın aksine bir yozluğa ve çürümeye doğru itelemiştir. Bu çürüme ve yozlaşma hali toplumsal her kuruma sirayet etmiştir. Ekonomide yaratılan ayrıcalıklı varlıklar ile yoksullar, hukuk ve adalette yaratılan biat edenler ile muhalifler, eğitimde yaratılan din temelli eğitim ile laik, bilimsel eğitim ikilikleri toplumsal ayrışmayı tetikleyerek derinleştirmiş, nihayetinde de iktidarın kendi arkasında hizalanan ayrıcalıklı bir toplumsal zümre ile güç ve gösteriyi kültürel bir norm haline getirmiştir.

Bir yandan “yerli ve milli” söylemi ile dindar ve muhafazakâr kitleleri iktidarın politik hattında tutmaya çalışırken diğer yandan milletvekillerinin, parti yöneticilerinin, yandaşlarının lüks yaşam pratiklerinin ayyuka çıkması ile kendi çelişkisini kendi doğuran AKP iktidarının, söyledikleri ile gerçekleştirdikleri arasındaki makasın genişliği şüphesiz AKP'nin pratiğinin toplumsal gerçeklikten uzaklığına eşittir. AKP iktidarının güç ve gösteriş kültürünü

örnekleyecek binlerce çıktıdan birisi de çakarlı araç kullanımıdır. 2019 yılında yürürlüğe giren “çakarlı araç” kullanımına ilişkin genelgenin temel gerekçesi trafikte çokça karşılaşılmaması ve özellikle büyükşehirlerde emniyet şeritlerinin bu güç ve gösteriş sahipleri tarafından sürekli bir biçimde işgal edilmesidir. 2019 yılında yapılan düzenleme ile Cumhurbaşkanı, bakanlar, milletvekilleri, siyasi parti liderleri dahil olmak üzere devletin üst kadrolarını oluşturan 29 makama bağlı araçların geçiş üstünlüğüne sahip oldukları belirtilmiştir. Dolayısıyla bu makamlara bağlı araçlar çakar ve tepe lambası kullanabilmektedir. Onun dışında Karayolları Genel Müdürlüğü’nün düzenlemelerine göre trafikte geçiş üstünlüğü olan ve dolayısıyla üzerlerine ayırt edici ışıklar takma hakları olan diğer araçlar; acil ve yaralı hastaları taşıyan ambulanslar ve araçlar, itfaiye araçları ve orman yangınlarına müdahale eden araçlar ve afet ve acil durumlarda görev alan araçlar vb. leridir. Ancak belirtilen bu araç sınıfına rağmen Türkiye’de çakar ve tepe lambası gibi işaretleri kullanan ve haksız yere trafikte ayrıcalık ve öncelik sahibi olan binlerce örnekle karşı karşıya kalınmaktadır.

Örneğin Türkiye’de ön cam ve tepe lambası olmak üzere iki çeşit kullanımı bulunan resmi çakarlı araçların sayısı 12 bin 101’dir. Bu araçların 2 bin 401’i Cumhurbaşkanlığı’nın kullanımındadır. TBMM Başkanı, Bakanlar ve milletvekillerinin kullandığı çakarlı araç sayısı ise yaklaşık 2 bin 300’dür. Gayri resmi çakarlı araç sayısına ilişkin somut bir veri olmasa da AKP iktidarının yarattığı ayrıcalıklı olma halinin toplumsal bir fenomene dönüştüğü açıktır. Cumhurbaşkanlığı bünyesinde yer alan 2 bin 401 çakarlı araç kimlere, ne amaçla hizmet etmektedir? Yalnızca bir makamın çakarlı tüm resmi araçların 5’te birini kullanıyor olması hangi gerekçelerle açıklanabilir? Yine 599 milletvekili ve 1 Meclis Başkanı’nın 2 bin 300 çakarlı araca sahip olmasının tutarlı hiçbir yanı yoktur. Kaldı ki TBMM bünyesinde milletvekili olup çakarlı araç kullanmayan onlarca milletvekili mevcuttur. Bu bağlamda söz konusu rakamlar oldukça yüksek olup, araçların denetiminin yapılması, kimlere ait kaç aracın olduğu ve hangi amaçlarla kullanıldığı kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

Sonuç olarak AKP Genel Başkanı’nın resmi yahut resmi olmayan ziyaretlerinde ortaya çıkan devasa araç konvoyları, AKP il ve ilçe yöneticilerinin dahi makam araçlarına sahip olması, kamu kurumlarının genel müdür ve daire başkanlarının makam araçları, belediye başkanları ile yandaş müteahhitlere ait araçlar, AKP’li yöneticilerin aile bireylerinin kullandığı araçlar bir tür siyasi ayrıcalıklı olmanın somutlaşması halidir. Yapılması gereken kanun teklifi düzenlemesi ile cezai yaptırımın artırılması değil, güç, gösteriş, ayrıcalıklı sınıf yaratımı politikalarından vazgeçilerek, toplumun tüm kesimleri ile eşitler arası bir hukuku kurmaya çabalamaktır. Aksi durumda 2019 yılında yürürlüğe giren ve 690 liralık cezaya tekabül eden aykırı kullanımın

hiçbir caydırıcılığının olmadığını 2021 yılı ilk 8 ayında yayınlanan ve yaklaşık 4 bin aracın usulsüz çakar kullanımı cezasına çarptırıldığı sonucu maddi ağırlaştırılmış cezaların çözüm olmadığını gözler önüne sermektedir.

5. İktidarın Kendi Paramiliter Güçlerini Yaratma Çabası-Özel güvenlik Birimleri-Bekçiler

Halihazırda özel güvenlik görevlileri ve bekçilerin sürekli olarak yetkilerinin genişletilmesi, AKP-MHP iktidarının kendi siyasi çıkarlarını koruma amacıyla bir paramiliter güç oluşturma çabasında olduğu sürekli olarak tartışılan ve bilinen bir gerçektir. İktidarın, güvenlik alanında giderek artan müdahaleci politikaları, özellikle kendi ideolojisine ve çıkarlarına hizmet edecek profilde bekçi ve özel güvenlik görevlisi alımıyla daha da belirginleşmektedir. İktidar, güvenlik politikalarını halkın huzurunu sağlama vaadiyle sunmakta; fakat özünde, yandaş şirketlere verilen ihaleler aracılığıyla güvenlik birimlerini adeta siyasi bir milis güce dönüştürmektedir.

Özel güvenlik görevlilerinin ve bekçilerin alım süreçlerinde, bağımsız, objektif kriterlerden çok siyasi yakınlık gözetilmekte, işe alınan kişiler iktidarın talepleri doğrultusunda seçildiği bilinen bir gerçektir. Böylelikle, bu görevliler halkın güvenliğini sağlama işlevinden uzaklaşarak iktidarın güdümünde bir baskı aracına dönüşmektedir. Özellikle, gençlerin ve üniversite öğrencilerinin olduğu alanlarda faaliyet gösteren bu güvenlik güçleri, kamu düzenini korumaktan ziyade, iktidara karşı olan her türlü demokratik muhalefeti ve eleştiriye bastırma amacı taşımaktadır. Üniversitelerde öğrencilere şiddet uygulayan özel güvenlik personellerinin bu politikalarından azade olmadığı herkes tarafından bilinmektedir.

Bu uygulama, güvenlik kurumlarının, vatandaşların güvenliğini sağlama işlevi değil de iktidarın milis gücü olarak hareket ettiğini göstermektedir. Halkın güvenliği, kamu yararı ve hukukun üstünlüğü gibi temel değerleri ihlal etmekten başka bir amacı olmayan bu yapılar, Türkiye’yi her geçen gün demokratik ilkelerden daha da uzaklaştırmakta, halkın güvenliğini sağlaması gereken kurumları iktidarın emrindeki birer baskı aracı haline getirmektedir.

Bu nedenle toplumsal güvenlik açısından tehdit oluşturan bu tür politikaların ve adımların reddedilmesi gerektiğini açık bir şekilde belirtiyoruz. Güvenlik alanındaki düzenlemeler, halkın güvenliğini sağlamak adına yapılacaksa, liyakat esaslı, tarafsız ve halk yararına olacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. İktidarın yandaş kadrolaşma politikalarına karşı durarak, halkın güvenlik ihtiyaçlarına cevap verecek adil ve şeffaf bir güvenlik yapısı inşa edilmelidir.

5.1. Yandaş Şirketlerle Verilen Güvenlik İhaleleri: AKP-MHP iktidarının, özel güvenlik görevlilerini seçme ve görevlendirme süreçlerinde yandaş şirketleri tercih etmesi, tarafsız bir güvenlik hizmeti sunulmasını imkânsız hale getirmektedir. İktidar, bu özel güvenlik şirketlerini ihaleler yoluyla seçip kendine yakın kişileri görevlendirmekte, bu da tarafsız güvenlik hizmeti sağlama ilkesine aykırıdır. Yandaş güvenlik şirketleri tarafından seçilen bu güvenlik görevlileri, kamu güvenliğini sağlamak yerine iktidarın çıkarlarını koruma amacı taşımaktadır. Bu durum, kamu güvenliğinin siyasi çıkarlar için araçsallaştırıldığını göstermektedir. İktidarın, özel güvenlik hizmetleri ihalesini kendisine yakın şirketlere vererek bu şirketler üzerinden kendi profiline uygun güvenlik görevlileri seçmesi, güvenlik sektöründe nepotizm ve kayırmacılığı sistematik hale getirmiştir. İktidara yakın şirketler üzerinden işe alınan bu görevliler, iktidarın siyasi çıkarlarına hizmet edecek biçimde hareket etmekte ve toplumsal huzuru değil, iktidarın otoritesini korumayı öncelemektedir.

5.2. Bekçiler ve Özel Güvenlik Görevlileri Türkiye’nin “Baltacı” ve “Şebbiha”sı mı?

AKP-MHP iktidarının bekçilere ve özel güvenlik görevlilerine geniş yetkiler vererek bu kesimleri bir paramiliter güç haline getirmeye çalıştığı açıktır. Bu durum, Mısır’da Hüsnü Mübarek’in muhalifleri bastırmak için kullandığı “baltacılar” veya Suriye’de Esad rejiminin muhaliflere karşı kullandığı “şebbiha” gibi paramiliter yapılarla benzerlik göstermektedir. İktidar, bekçileri ve özel güvenlik görevlilerini kendisine muhalif kesimleri bastırmak için bir baskı aracı olarak kullanmaktadır. İktidarın bekçi ve özel güvenlik personeli kadrolaşma politikası Türkiye’yi, iktidara muhalif kesimleri bastırmak için paramiliter güçlerin kullanıldığı bir ülke haline getirme tehlikesini taşımaktadır.

AKP-MHP iktidarı, özel güvenlik görevlileri ve bekçilerin alımında yandaş şirketlere verilen ihaleler aracılığıyla, siyasi ajandasına uygun bireyleri seçip bu kadrolara yerleştirerek kendine bağlı bir güç yaratma arzusunu her geçen gün daha da açık hale getirmektedir. Bu ihaleler, güvenlikten çok, iktidarın otoritesini sağlama amacına hizmet eden bir araç haline gelmiş, devletin güvenlik yapıları ise halkın güvenliğini değil, iktidarın siyasi istikrarını korumaya yönelmiştir.

Bu kadroların oluşumunda liyakat ve objektif kriterlerin hiçe sayılması, iktidar çevresine yakın ve kendilerine sadık kişilerle bu kadroları oluşturmaya çalışması, söz konusu kadroların halk düşmanı, iktidar yanlısı politik bir araca evrildiğinin açık göstergesidir. Özellikle son yıllarda yapılan düzenlemelerle bekçilerin ve özel güvenlik görevlilerinin yetkilerinin sürekli olarak

genişletilmesi, güvenlik kurumlarının iktidara sadakat gösteren kişilerin elinde bir baskı mekanizması haline dönüştürülmesine yol açmaktadır.

Söz konusu kadrolaşma süreci vatandaşların güvenliği sağlamak için değil, iktidarın siyasi çıkarlarını her koşulda koruyacak bir güç yaratmak için yürütülmektedir. İktidara yakın kişilerden oluşan bu güvenlik birimleri aracılığıyla öğrenci hareketlerinden muhalif gruplara kadar her alanda, toplum üzerinde sürekli bir baskı kurulmakta ve ifade özgürlüğü tehdit edilmektedir. İktidar, kendine bağlı bu paramiliter güce dönüşmüş kadrolarla toplumu sindirme ve kontrol altında tutma stratejisini kurumsallaştırmakta, Türkiye’yi derin bir polis devleti haline getirmektedir.

6. Yurt dışında kurulan dernek ve diğer kuruluşlara idari, mali, destek sağlanması

Söz konusu kısım Kanun teklifinin 33’üncü madde içeriğiyle ilgilidir. Bu temelde; Anayasa Mahkemesinin 29/12/2022 tarihli ve 2018/149 E., 2022/163 K. sayılı karar ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü" başlıklı 263 üncü maddesinin (a) ve (b) bentlerinde yer alan "kayıtlarını tutmak" ibaresi ve (g) bendinde yer alan "Türk vatandaşları tarafından yurtdışında kurulan dernek ve benzeri kuruluşların kayıtlarını tutmak, kuruluş ve faaliyetlerini yurtiçinde ve yurtdışında ilgili makamlar aracılığıyla izlemek, değerlendirmek ve bu derneklerle ilgili gerekli işlemlerin yapılmasını sağlamak" ibaresi söz konusu yetkinin kararname ile düzenlenemeyeceği gerekçesiyle 29 Aralık 2022 tarihinde iptal edilmiştir.

Ancak iktidar her ne kadar bu kanun teklifinde yapmış olduğu bu düzenlemenin gerekçesini “Anayasa Mahkemesinin iptal kararının yerine getirilmesi” olarak belirtse de söz konusu kanun teklifiyle yapılan düzenlemeyle “Türk vatandaşları tarafından yurt dışında kurulan dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yurt içinde ve yurt dışında ilgili makamlarla iş birliği dâhilinde idari, mali ve teknik destek sağlanabilmesi için” İçişleri Bakanlığına yetki verilmektedir. Bu bağlamda getirilen bu yeni düzenlemeyle idari, mali ve teknik desteğin hangi dernek ve kuruluşlara sağlanacağı ve desteklerin içeriğinin ne olacağı izaha muhtaçtır. Bunun yanı sıra İçişleri Bakanlığına verilen bu yetkinin denetimin nasıl yapılacağı da muammadır.

Hali hazırda neredeyse bütün bakanlıkların çeşitli protokollerle iş birliği yaptığı ve yeni iş birlikleri yapmayı planladığı dernek, vakıf, cemaat, tarikat ve farklı örgütlenmelere kaynak

aktarmak, idari ve teknik destek vermek gibi bir niyetinin olduğu ve hatta bunun çerperini büyüterek kapsama yurt dışındaki dernek ve kuruluşları da dahil ettiği görölmektedir. Bu mevzu kılıfına uydurmak isteyen siyasi iktidarın bu arzusunu bu torba yasa teklifine iliştiirdiği apaçık ortadadır.

Siyasi iktidar, İçişleri Bakanlığınca idari, mali ve teknik destek sağlanacak dernek ve diğerk kuruluşlar mevzusunu bir yönetmelikle oldu bittiye getirmek niyetindedir. Söz konusu düzenlemeyle çeşitli destekler sağlanması planlanan derneklerin belirlenmesi, bunlara ne tür ve ne kadar destek verileceği, miktar ve süresi, kanun metninde yer almamaktadır. Oysa bu kısma ilişkin düzenlemenin de kanunla yapılması gerekmektedir.

Getirilen bu düzenlemede birtakım dernek ve kuruluşlara teknik, mali destek sağlamayla ilgili muğlak, belirsiz ifadeler yer almaktadır. Bu durum, hukuki belirlilik ilkesine aykırılık içermektedir ve son kertede Anayasa’ya aykırıdır.

Anayasa’nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Hukuk devletin temel unsurlarından biri belirlilik ilkesidir. Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarına göre anılan ilke, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olmasını gerektirmektedir.

Anayasa Mahkemesi’nin birçok kararında belirlilik ilkesinin yalnızca yasal belirliliği değil daha geniş anlamda hukuki belirliliği ifade ettiği, yasal düzenlemeye dayanarak erişilebilir, bilinebilir ve öngörülebilir olma gibi niteliklere ilişkin gereklilikleri karşılaması koşuluyla mahkeme içtihatları ve yürütmenin düzenleyici işlemleri ile de hukuki belirliliğin sağlanabileceği, asıl olanın muhtemel muhataplarının mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini öngörmelerini mümkün kılacak bir normun varlığı olduğu vurgulanmıştır.

Kanun teklifinin 33’üncü maddesiyle getirilen ve birtakım dernek ve kuruluşlara teknik, mali destek sağlamayla ilgili muğlak, belirsiz ifadeler içeren ve denetimden uzak bu düzenleme hukuki belirlilik ilkesine aykırıdır. Bu gerekçeyle, bu maddenin mutlaka kanun metninden çıkarılması gerekmektedir.

7. Yabancı düşmanlığı, nefret söylemi ve sığınmacı karşıtlığı GGM’lerdeki hak ihlalleri

Milyonlarca insan; savaş, yoksulluk ve zulümden kaçarak daha insanca hayat şartlarına ulaşmak için Türkiye’de zor koşullar altında yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadır. Resmi verilere göre Türkiye’de geçici koruma altında 3 milyon 237 bin 585, ikamet izni ile 1 Milyon 113 bin 761, uluslararası koruma kapsamında 262 bin 638 göçmen ve mülteci bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’nin verileri, mültecilerin sayısının her yıl sistematik olarak arttığını göstermektedir.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin 14. Maddesi, “Herkesin, zulüm karşısında, başka ülkelere sığınma hakkı vardır” diyerek, sığınma hakkını temel insan hakkı olarak tanımlanmıştır. Çoğu zaman sığınmacıların temel haklarının yok sayılması ağır hak ihlallerinin yaşanmasına neden olmaktadır. Elverişsiz yaşam koşullarına sahip olan mülteciler, Türkiye’de ekonomik zorluklar ile karşı karşıya kalmaktadır. Genellikle düşük ücretli işlerde, güvencesiz olarak çalışmaktadırlar. Uygun ve güvenli barınma bulmakta zorlanmaktadırlar. Birçok mülteci ve göçmen, kalabalık ve sağlıksız koşullarda yaşamak zorunda kalmaktadır. Eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimde zorluk yaşamaktadırlar. Mülteci çocuklar, eğitim sistemine entegre olmakta zorlanmaktadır. Topluma uyum sağlamakta zorlanan mülteciler ayrımcılık ve ötekileştirme ile karşı karşıya kalmaktadır. Ayrıca yasal statülerini düzenlemekte ve bürokratik işlemleri tamamlamakta güçlük çekmektedirler.

1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Sözleşmeye göre, devletler kendi sınırları içerisinde mültecileri korumak ve onlara uluslararası standartlara uygun şekilde davranmak zorundadır. Sözleşmenin 23. Maddesi taraf devletlere, ülkelerinde yasal olarak ikamet eden mültecilere, sosyal yardım ve iâşe konularında vatandaşlarına uyguladıkları muamelenin aynısını uygulayacaklarını hükme bağlamıştır. Özellikle çocuk ve kadın mülteciler taciz, yoksulluk ve şiddet sorunu ile daha çok karşı karşıya kalmaktadırlar. Savaş, siyasi krizler, sosyal ve ekonomik olumsuz koşullar nedeni ile yerlerinden edilmiş olan mülteciler Türkiye’deki geri gönderme merkezlerinde sıklıkla kötü muamele, şiddet ve insan hakları ihlali ile karşı karşıya kalmaktadır. Kendi ülkelerinde muhalif olduklarından dolayı Türkiye’ye

gelmek zorunda kalan mültecilerin kolaylıkla ülkelerine gönderilecek olması ağır hak ihlali yaşamalarına neden olmaktadır. Gönderildikleri ülkede durumlarının takibi de yapılmamaktadır. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile kurulmuş geri gönderme merkezleri Adana, Ağrı, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bayburt, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Edirne, Erzurum, Gaziantep, Iğdır (Geçici), İstanbul (Binlilic-Çatalca-Tuzla-Arnautköy, Arnautköy Geçici), İzmir, Kayseri, Kırklareli, Kocaeli, Kütahya, Malatya (2 Adet), Muğla, Niğde, Şanlıurfa ve Van illerinde bulunmaktadır. Merkezler, coğrafi olarak ülkenin her yerine dağılmış durumdadır.

Mülteci ve göçmen düşmanlığının arttığı her sosyal olaydan sonra kolluk kuvvetleri sürekli mültecilere yönelik operasyonlar düzenlemekte, bazen şiddete varan uygulamalarla bu kişiler geri gönderme merkezlerine gönderilmektedir. Statüsüz bırakılan, herhangi bir korumaya sahip olmayan mülteciler geri gönderme merkezlerinde işkenceye varan uygulamalara, ağır hak ihlallerine uğramaktadır.

Temel işlevleri, hakkında sınır dışı ya da idari gözetim kararı alınan mültecilerin, karar kesinleşene kadar tutulması olan GGM’lerde sığınmacılar insanlık dışı koşullarda aylarca tutulmaktadır. Göç yönetiminde genellikle “caydırma” amacıyla kullanılan geri gönderme merkezleri, mülteci/sığınmacı ve göçmenlerin özgürlüklerinden alıkonulduğu mekanlardır. İdarenin kararı ile özgürlüklerinden mahrum edilenlerin haklarına yönelik yükümlülükler, ulusal ve uluslararası mevzuatta yer almaktadır. 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun 59’uncu maddesinde geri gönderme merkezlerinde sağlanacak hizmetler; yabancı tarafından bedeli karşılanamayan acil ve temel sağlık hizmetlerini ücretsiz vermek, yabancıya; yakınlarına, notere, yasal temsilciye ve avukata erişme ve bunlarla görüşme yapabilme, ayrıca telefon hizmetlerine erişme imkânı sağlamak, yabancıya; ziyaretçileri, vatandaşı olduğu ülke konsolosluk yetkilisi, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği görevlisiyle görüşebilme imkânı sağlamak, çocukların yüksek yararını gözetmek, çocukların eğitim ve öğretimden yararlandırılmaları hususunda, tedbir almak, göç alanında uzmanlığı bulunan ilgili sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin, Genel Müdürlüğün izniyle geri gönderme merkezlerini ziyaret edebileceğini tanımlamasına karşın, evrensel insan haklarına aykırı koşulların bulunduğu GGM’ler demokratik kitle örgütü temsilcilerine, kamuoyunun denetimine, avukatlara dahi kapalıdır.

Kişilerin cep telefonu veya ankesörlü telefon kullanmalarına izin verilmemekte; yakınları, avukat veya noterle görüşmeleri engellenmektedir. Görüşmelerine izin verilmeyen avukatların

gözetimdeki kişilerin/müvekkillerinin dosyasına erişimi de mümkün olamamaktadır. Haklarında herhangi bir soruşturma ve/veya kovuşturma olmadan “terör şüphelisi” oldukları gerekçesiyle alıkonulanlar adeta tecrit edilmekte, kanuni hakları ihlal edilmektedir. İnsani ihtiyaçları olan su ve yemeğe dahi bazen ulaşılamamaktadır. Hijyen olmayan fiziki koşullarda sağlık haklarına dahi erişememektedirler. Ağır hastaların hastanelere sevkleri yapılmamaktadır. Yaşadıkları ortama dayanamadıkları için çoğu kişi “gönüllü geri dönüş belgesini” imzalamak zorunda kalmaktadır. Özellikle LGBTİ+ mülteci ve sığınmacılar en ağır hak ihlalini yaşayan kesimi oluşturmaktadır. Geri Gönderme Merkezlerindeki insanlık dışı koşulların ortadan kaldırılması, mültecilerin adalete, barınma, sağlık ve eğitim hakkına erişimlerinin sağlanması için düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Yaşadıkları zulümden kaçan dezavantajlı gruptaki kişiler ülkelere geri gönderilirken, kırmızı bültenle aranan uluslararası suç baronlarına ise ikamet izni verilmektedir.

Sığınmacılar ülkelerinde kalmasını son derece zor ve tehlikeli hale getiren birçok sebep bulunduğu şiddet, savaş, açlık, şiddetli yoksulluk gibi sebeplerle veya cinsiyet kimlikleri ya da cinsel yönelimleri; iklim değişikliğinin feci etkileri veya diğer doğal felaketler nedeniyle ülkelerinden ayrılmak zorunda kalmaktadır. Ülkelerine geri gönderilen mültecilerin çoğunun yaşam hakkı da tehlikeye girmektedir.

Suriye iç savaşın başlamasıyla Türkiye’ye gelen kayıtlı – kayıt dışı milyonlarca göçmen/mülteci bulundukları illerde yaşanan ekonomik sıkıntıların, emlak ve istihdam krizinin doğrudan sorumlusu olarak görülmekte ve sığınmacı karşıtlığı gittikçe artmaktadır. Hatta zaman zaman çıkan çatışmalarda can kayıpları yaşanmıştır. Mülteci karşıtlığı siyasette de önemli bir yer elde etmiştir. Sığınmacı karşıtlığı, nefret ve ayrımcılık içeren söylemler kamusal alanda, sosyal medyada rahatlıkla dile getirilmektedir. Neredeyse çok kutuplaşmış, ayrılmış bir Türkiye toplumu birleştiren tek konu mülteci karşıtlığı olmuştur. Türkiye’de 2053 yılında sığınmacı sayısı 35-40 milyona ulaşacağı, mutlaka belirli bir proje dahilinde bölgelerine gönderilmeleri gerektiği düşüncesi yaygınlık kazanmıştır.

7.1. Çözüm Önerileri:

Göç meselesinin güvenlikçi bir anlayışla ele alınmaması, İçişleri Bakanlığının keyfine bırakılmaması gerekmektedir. Göç sorunu, göç ve iltica hakları temelinde yeniden düzenlenmelidir. 1951 Birleşmiş Milletler Cenevre Mülteci Sözleşmesi dâhil olmak üzere uluslararası hukuktan doğan haklar sığınmacılara tanınmalıdır. Sözleşmedeki coğrafi çekince

kaldırılmalıdır. Geri Gönderme Merkezlerinin yerini Göç ve İltica Ofisleri almalı; keyfi ve hukuk dışı uygulamalar sona ermelidir. Göçmenlerin statüsüz kalmasına sebep olan mevcut uluslararası göç yönetimi anlayışı değişmeli; kayıtsız-belgesiz nüfus ivedilikle kayıt altına alınmalı ve uluslararası koruma sağlanmalıdır.

Geri Kabul Anlaşması derhal iptal edilmeli, mültecilere AB ve Batı ülkelerine gitme hakkı tanınmalı; bu ülkeler, Türkiye ile eşit sorumluluk almalıdır.

Göçmenler Saray'ın kozu, paryası ve sistem muhalefетinin hedef tahtası değildir. Göçmenlik savaş, ekolojik ve ekonomik yıkımın tetiklediği bir insanlık halidir. Göçmenleri araçsallaştırarak kullanan AKP-MHP ve seçim kaygısıyla göçmenleri hedef haline getiren sistem muhalefетinin politikaları bitmediği sürece göç sorunu çözölemeyecektir.

8. Göç Vakfı ve vakfın fon elde etmesi

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanuna eklenen “Türkiye’nin göç yönetiminin geliştirilmesi ve kısa, orta ve uzun vadeli göç politikalarının desteklenmesi amacıyla kurulan ve vakıf senedi 20/6/2024 tarihli ve 32578 sayılı Resmî Gazete’de ilan edilen Göç Vakfı (GÖÇ-VAK), 22/1/2004 tarihli ve 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanunun 1 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki vakıflara ilişkin hükümlere tabidir.” Hükümü ile Göç Vakfı’nın kurulduğu ilan edilmiştir.

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’na eklenen Göç Vakfı (GÖÇ-VAK), Ankara 44. Asliye Hukuk Mahkemesinin 10.06.2024 tarihinde kesinleşen 16.05.2024 tarihli ve E: 2024/192, K: 2024/149 sayılı kararı ile 20/6/2024 tarihinde Göç İdaresi Başkanı Atilla Toros ve Başkan Yardımcıları Hüseyin KÖK, Önder BAKAN tarafından Türkiye’nin göç yönetiminin geliştirilmesi amacıyla kısa, orta ve uzun vadeli göç politikalarını desteklemek ve vakıf senedinde belirtilen diğer amaçları gerçekleştirmek amacıyla kurulmuştur. Vakfın Mal Varlığı 500.000.-TL (BeşyüzbinTürkLirası) Nakit olarak belirlenmiştir.

Vakfın Sona Ermesi Halinde Mal ve Hakların Devri, Tasfiyesinden arta kalan mal ve hakları Mütevellî Heyetin alacağı karar doğrultusunda heyet tarafından belirlenen başka bir kurum veya kuruluşa devredilir denilmektedir. Mütevellî Heyet tarafından borçların tasfiyesinden arta kalan bütün mal ve haklar Göç İdaresi Başkanlığına devredilebileceği ifade edilmektedir.

Bilindiği gibi; Türkiye’deki Sığınmacılar için Mali Yardım Programı (FRIT) ismiyle 2015 yılında oluşturulan fon, her biri 3 milyar Avro tutarında iki eşit dilime bölünmüş olan toplam 6

milyar Avroluk bir bütçeye sahiptir. Avrupa Birliği'nin taahhüt ettiği bu para Türkiye'ye proje karşılığında gönderilmektedir. Bu mali destek programı için kurulan özel bir komite bulunmaktadır. Komite belirli dönemlerde toplanıp projeler hakkında görüşmeler gerçekleştirmekte, yeni projeleri incelemekte ve mevcut projeler hakkında denetlemeler yapmaktadır. Projeler onaylandıkça taahhüt edilen miktar ödenmektedir. Bu mali yardımlar yaklaşık olarak 1.8 milyon Suriyeliye etki etmektedir. FRİT Kapsamında gerçekleştirilen projeler; Yabancılar Yönelik Sosyal Uyum Yardımı Programı, PİKTES – Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi, SIHHAT – Göçmen Sağlığı Merkezleri Projesi, Kayıtlı İstihdama Geçiş Programı (KİGEP), Eğitim Bursları, Geri Gönderme Merkezlerindeki Yabancıların İletişim İhtiyaçları olarak belirlenmiştir.

Avrupa Sayıştay (ECA) AB'nin Türkiye'deki Mülteciler için Mali Yardım Programı (FRIT) çerçevesinde fonun kullanımı ve denetlenmesi konusunda eleştirilerde bulunmuş ve eğitim, sağlık ve sosyo-ekonomik desteklerdeki eksiklikleri ortaya koymuştur. Türkiye Mülteciler Derneği'nin Mayıs 2024 verilerine göre, ilköğretimde 1 milyon 500 binden fazla Suriyeli çocuk olmasına karşın yaklaşık 400 bin Suriyeli çocuğun okula gitmediği görülmektedir. Bu çocuklar sanayide, tekstilde ve kâğıt toplayıcılığında asgari ücretin çok altında çalıştırılmaktadır. Mali Yardım Programı'nın sağladığı finansmanın mülteci çocukların eğitim sistemine entegrasyonu ve başarısı üzerindeki etkisini değerlendirmek mümkün olmamıştır.

Suriyeli sığınmacılarla ilgili AB'den gelen hibe ve yardımların amacına uygun kullanılması için Göç Vakfı kurulması ve Göç İdaresi Başkan ve yardımcılarının yönetimde olacağı Göç Vakfı aracılığı ile bu işlemler yürütülecek olması da mevcut olumsuzlukları gidermede etkili olmayacaktır. Adeta, Bakanlık içinde paralel bir yapı oluşturulmuştur. Vakfın fonları amaç dışı kullanacağı ve fon harcamalarında usulsüzlüklerin ortaya çıkacağını öngörmek mümkündür. Nitekim komisyon görüşmelerinde Hükümet yetkilisi, vakfın kuruluş amacını; *“Uluslararası fon ve proje kullanıyoruz. Bu projeleri doğrudan Göç İdaresi olarak alamıyoruz. Bu fonlar Uluslararası Göç Örgütü IOM, BMMYK gibi, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği gibi uluslararası kuruluşlar aracılığıyla bize geliyor. Yüzde 7 overhead (genel gider) kesiyor, yüzde 20 operating cost (işletim/faaliyet gideri) kesiyor, gelen paranın yüzde 30'u, yüzde 40'ı bu aracı STK'lere, aracı kuruluşlara gidiyor. AB fonlarından istifade etmek için araçlar olmasın diye direkt almak istiyoruz”* şeklinde ifade etmiştir. Bu fonları Türkiye'nin göç yönetimi için, düzensiz göçle mücadele için, GGM'ler için kullanacaklarını belirtmiştir.

9.Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD)-doğal afetlerdeki pratikleri, yetersizlikleri

Bu kanun teklifinin 46 ncı maddesiyle yapılan düzenlemeyle, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede (KHK) yapılan değişiklikle AFAD Başkanı ve AFAD Başkan yardımcısının ücret ve tazminat göstergeleri yükseltilmektedir. AFAD özellikle 6 Şubat depremleri başta olmak üzere geçmiş dönem pratikleriyle Türkiye’de en çok tartışma konusu yapılan ve eleştirilen kurumların başında gelmesine rağmen bu kanun teklifinin ilgili maddesiyle AFAD Başkanı ve AFAD Başkan yardımcısının ödüllendirildiği görülmektedir.

Doğal afetlerin doğrudan ya da dolaylı olarak neden olduğu maddi ve manevi kayıplar afet yönetiminin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Türkiye Afet Müdahale Planı’na (TAMP) göre Türkiye’de yaşanması muhtemel afetlerde arama kurtarma çalışmalarından ve koordinasyondan sorumlu kurum olan Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) en çok tartışılan kurumların başında gelmektedir. 6 Şubat Kahramanmaraş depreminde yaklaşık 35 bin 418 kişi hayatını kaybetmiş ve binlerce kişi yaralanmış ve sakat kalmıştır. İlk iki günde müdahalede yapılan ciddi hatalar can kaybının artmasına neden olmuştur. AFAD afet yönetimi faaliyetlerini planlamada, gerçekleştirmede, yönlendirmede ve koordine etmede başarısız olmuştur. AFAD üç yıl önce yaptığı deprem tatbikatında Kahramanmaraş’ı pilot bölge olarak seçmiş olmasına karşın gerekli önlemleri de yerine getirmemiş aynı fay hattında bulunan Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman illerinde hayati öneme sahip çadır, battaniye, soba vs malzemelerin stokunu yapmamıştır. Bürokratik engeller ve afet müdahalesinde yeterli eğitimi ve deneyimi olmayan liyakatsiz bir şekilde AKP’ye yakın oldukları için atanan yöneticiler nedeniyle gönüllülerin ve STK’ların sahada çalışmaları, yurt içinde ve dışından gelen yardımların dağıtılması da engellenmiştir. AFAD’da ciddi bir işleyiş sorunu olduğu ortadadır.

2021 yılında Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı’nın isim değişikliğine gidildiği günlerde aynı kararname ile AFAD’ın da bakanlık yapılmasının düşünüldüğü ancak dönemin İçişleri Bakanı’nın karşı çıkması sonucunda AFAD, İçişleri Bakanlığı’nda kaldığı iddia edilmektedir.

Uluslararası Şeffaflık Derneği, AFAD’ın deprem sonrası ilk iki gün boyunca hiçbir bölgede kriz merkezi kurmaması, arama kurtarma çalışmalarına başlamaması, organize çalışma yürütmemesi eleştirilerine 6 Şubat Deprem Raporu’nda yer vermiştir. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı’nın yayınladığı Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri raporunda dahi en çok tartışılan iki kurumdan AFAD’la ilgili ciddi eleştiriler yer almakta ve kurumun

deprem sürecindeki eksiklikleri, organizasyonsuzluğu, yetersizliği ve liyakatsizliği ortaya konmaktadır. Raporda; AFAD'ın müdahale kabiliyetinin hızlandırılması için mevzuat düzenlemesi yapılması gerektiği, AFAD'ın bir koordinasyon birimi olduğu dikkate alınarak yetki ve sorumluluklarının orantılı, insan gücü kapasitesiyle uyumlu ve etkili bir koordinasyonu sağlayacak şekilde belirlenmesinin uygun olacağı, AFAD'ın yetki ve sorumluluklarında değişiklik yapılması gerektiği, tecrübeli personelin muhafaza edilmesi için tedbir alınması gerekli, başta AFAD il müdürlükleri olmak üzere merkezi kurumların yerel teşkilatların yapısının güçlendirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Depremde AFAD'ın özellikle arama ve kurtarma faaliyetlerinde yetersiz kaldığı ve çalışmalarının olumlu yönde yürütemediği anlaşıncı, depremden iki gün sonra TSK sahaya çıkarılmıştır.

AFAD'ın koordinasyon sorununun temelinde yatan diğer unsurlar arasında görev, yetki ve sorumluluk tanımlarının netleştirilmemiş olması ve merkez-taşa örgütleri arasındaki iletişimin zayıflığı ön plana çıkmaktadır. Deprem öncesinde yapılan çeşitli denetimlerde ortaya konulan bulgular arasında yardım malzemelerinin, çeşitli ulusal veya uluslararası kuruluşlardan yapılan bağışların, yabancı ülkelere gönderilmek üzere alınan, bekletilen ve gönderilen malzemelerin kaydının tutulmaması, ayrıca yardım malzemelerinin dağıtımına ilişkin standart bir uygulamanın bulunmaması yer almaktadır. AFAD bünyesindeki faaliyetler şeffaf bir şekilde yürütülmemektedir.

10. Güvenlik fetişizmi

Bu kanun teklifinin komisyon görüşmelerine katılan İçişleri Bakan yardımcısı kanun teklifinin hazırlanma gerekçesini; *“21'inci yüzyıl CV'sine pek çok yenilik, teknolojik imkân ve değişim eklediği gibi, ne yazık ki pek çok yeni güvenlik başlıkları ve tesisleri de ekledi, ekleme devam ediyor. Yeni suçlar icat edildi, icat ediliyor; eski suçların tahribatını artıracak teknik kolaylıklar, belki de hepsinden önemlisi, insanları suça yönlendirecek, suçu cezbettirecek bir iletişim ve etkileşim ortaya koyuyor. Dolayısıyla, suçla mücadele etme sorumluluğunda olan kurumların suçu önleme ve suçluyu yakalama kapasitesini artırması, bireyi ve özgürlüklerini daha etkin şekilde koruyacak imkânlar sunması, değişiklikler yapması, hızlıca hayata geçirmesi önem arz ediyor yani sürekli olarak bir güvenlik inovasyonu içinde bulunmamız gerekiyor. Bugün de bu doğrultuda hazırlanmış bir çalışmayı görüşmek üzere bir aradayız.”* şeklinde açıklamıştır.

Süreklileşmiş bir güvenlik inovasyonu ihtiyacı olduğunu belirten iktidar, yine bu kanundan da muradının güvenlikçi yasal düzenlemeler olduğunu açıkça ifade etmekte, bunu saklamakta herhangi bir beis görmemektedir. World Justice Project adlı sivil toplum kuruluşunun son olarak paylaştığı “Hukukun Üstünlüğü Endeksi” verilerine göre 142 ülke arasında 117. sırada yer alan Türkiye’de AKP-MHP iktidar bloğu "özgürlüklerin genişletilmesi" denilen anayasal hak ve özgürlüklerin genişletilmesiyle ilgili düzenlemeler yapmak yerine, güvenlik politikaları nedeniyle istisnaların çok olduğu, özgürlüklerin daraltıldığı düzenlemeler getirmeye devam etmektedir. Yapılan bu 48 maddelik düzenleme, bekçilerden başlayarak özel güvenlik görevlilerine, bazı kişisel verilerin özel araç kiralama şirketlerince saklanmasına kadar pek çok yeni güvenlik başlığı içermektedir.

Türkiye, 20 Temmuz 2016 yılında ilan edilen ve 19 Temmuz 2018’de resmen kaldırılmış olsa da pek çok güvenlikçi yasal düzenleme ile süreklilik kazandırılan bir OHAL rejimi ile yönetilmeye devam edilmektedir. Siyasal iktidarın eğitimden, ekolojiye, ekonomiden toplum sağlığına kadar ülkenin tüm meselelerini güvenlik sorunu haline getiren, toplumu kutuplaştıran, ülke içinde ve dışında şiddeti esas alan, özellikle de Kürt sorununun ve uluslararası sorunların çözümünde çatışmayı tek yöntem haline getiren adeta güvenlik fetişizmi olarak nitelendirilebilecek güvenlikçi politikaları birçok alanda insan hakları ihlallerinin yaşanmasını da beraberinde getirmektedir.

Siyasal iktidarın düşünce ve ifade özgürlüğüne yönelik kısıtlamaları, özellikle de basın ve insan hakları savunucuları üzerindeki kaygı verici boyutlarda artan baskı ve kontrolü güvenlik politikalarının birer tezahürüdür. Düşünce ve ifade özgürlüğünün kullanımını engelleyen yasaların yanı sıra kamuoyunda “Dezenformasyon Yasası” ya da “Sansür Yasası” olarak da bilinen, 18 Ekim 2022 tarih ve 31987 sayılı resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Basın Kanunu’nda bazı değişiklikler yapan 7418 sayılı Kanun ile başta gazeteciler olmak üzere ifade özgürlüğünü kullanmak isteyen herkesin üzerindeki baskı ve kısıtlamalar daha da artmıştır.

İktidar özellikle son dönemde yapmış olduğu güvenlikçi yasal düzenlemelerle örneğin TCK 220, örgüt üyesi olmamakla beraber örgüt üyesi gibi ceza alınması maddesi ile birlikte etki ajanlığı, casusluk ve yargı paketleriyle beraber güvenlikçi politikalarla korku iklimini her geçen daha da büyütmeye devam etmektedir.

Anayasanın 34’üncü maddesinde yer verilen ve Anayasal hak ve özgürlüklerin başında gelen toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının barışçıl bir şekilde uygulanmasını engelleyen

birçok sınırlama getirilmiştir. Toplantı ve gösterilerde güvenlik güçlerinin “ışkence” düzeyine ulaşan “aşırı ve orantısız güç” kullanması yaygın bir uygulama halini almıştır.

İnsan Hakları Derneği (İHD)’nin 2023 yılı için tespit ettiği verilere göre bu güvenlikçi politikaların birer yansıması olan insan hakları ihlalleri birçok alanda yaşanmıştır.

İHD Dokümantasyon Merkezi’nin verilerine göre 2023 yılında,

- Dur ihtarına uymadıkları gerekçesiyle güvenlik güçleri tarafından öldürülen ve yaralananlar ile silah kullanma yetkisinin ihlali ve toplumsal gösterilerdeki saldırılar sonucu 17 kişi yaşamını yitirmiş, 16 kişi yaralanmıştır.
- Köy korucuları tarafından 1 kişi öldürülmüş, 1 kişi yaralanmıştır.
- Sınır bölgelerinde 43 kişi öldürülmüş, 35 kişi yaralanmıştır.
- Hapishanelerde 42 kişi yaşamını yitirmiş, gözaltında 6 kişi yaşamını yitirmiş 6 kişi de yaralanmıştır.
- Faili meçhul saldırılar sonucu 7 kişi yaşamını yitirmiş, 1 kişi yaralanmıştır.
- Resmi hata ve ihmal sonucu 369 kişi yaşamını yitirmiş, 108.502 kişi de yaralanmıştır. Bu sayılara, resmi rakamlara göre depremde ölen 53.227 kişi ve yaralanan 107.213 kişi dahildir. Ayrıca, 58 kişi sel felaketi nedeniyle yaşamını yitirmiş, 171 kişi de yaralanmıştır. Askeri araç çarpması sonucu 3 kişi yaşamını yitirmiş, 8 kişi de yaralanmıştır.
- Polis ve asker İntiharı /şüpheli ölümlerde yaşamını yitiren kişi sayısı 24’tür.
- Siyasi parti, sendika, dernek üyesi/yöneticisi, gazeteci, öğretmen/öğretim üyesi/öğrenci, işçi/sağlık çalışanı/memur/yabancı uyruklu/siyasi parti mensubu vd. saldırıya uğrayarak yaşamını yitiren kişi sayısı 7, yaralanan kişi sayısı 176.
- Silahlı çatışmalarda toplam 242 kişi yaşamını yitirmiş, 58 kişi yaralanmıştır.
- 285’i kadın, 39’u çocuk olmak üzere toplam 358 kişi şüpheli ölüm olarak, 4’ü çocuk 2’si kadın 6 kişi de şüpheli yaralanma olarak kayıt altına alınmıştır.
- Kadınların yaşam haklarına yönelik ihlaller başlığı altında, 27 kadının intihar ederek yaşamını yitirdiğini, 6 kadının ise intihara teşebbüs nedeniyle yaralandığını; Toplumsal Alanda Kadına Yönelik Şiddet, Tecavüz ve Taciz, Ev İçi Şiddete Uğrayan Kadınlar başlığı altında, 349 kadının yaşamını yitirdiğini, 1265 kadının ise taciz, tecavüz, darp, tehdit ve alıkoyma sonucu yaralandığını tespit edilmiştir.
- Çocuklara yönelik yaşam hakkı ihlallerinde, 7 çocuk intihar sonucu yaşamını yitirmiş, 2 çocuk da intihara teşebbüs nedeniyle yaralanmıştır. Evde, okulda, toplumsal alanda

şiddete, taciz ve tecavüze uğrayarak yaşamını yitiren çocuk sayısı 51, yaralanan çocuk sayısı 805'tir.

Siyasal iktidarın adeta güvenlik fetişizmine varan güvenlik anlayışının bir başka izdüşümü güvenlik ve arşiv kayıdır. “Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması, kişinin kamu hizmetine alınmasında sakınca olup olmadığına ilişkin yapılan soruşturma ve araştırmadır.” şeklinde basitçe tanımlanabilirken geline son noktada uygulamanın daha çok söz konusu kişinin “AKP iktidarı için yeterli güvenilirlikte olup olmadığına karar verilmesi” şeklinde cereyan ettiği ve sonsuz bir subjektiflik, belirsizlik ve keyfilik içinde hareket edildiği görülmektedir. İlk uygulandığı dönemlerden bu yana güvenlik soruşturması uygulamasının niteliği açık bir biçimde tartışmalıdır. Yasal dayanağının olup olmadığı, kamu hizmetine girme hakkını sınırlandırması nedeniyle Anayasaya uygunluğu ve objektifliği de oldukça tartışmalıdır. Bunun yanı sıra 15 Temmuz 2016 tarihinden sonra ilan edilen olağanüstü hâl sürecinde çıkarılan OHAL KHK’ları ile yapılan değişiklikler bu tartışmalara yeni bir boyut katmıştır.

Siyasal iktidarın giderek daha fazla otoriterleşmesi ve uygulamaya koyduğu güvenlikçi politikaları ile doğru orantılı biçimde; devlet erkinin çeşitli kademelerinde yaygınlaşan yasa, kural ve norm denetiminden kaçınma, keyfilik, bilinçli ihmal gibi sebeplerle usul güvencelerinin ihlal edilmesi, gözaltı sürelerinin uzunluğu, izleme ve önleme mekanizmalarının işlevsiz kılınması ya da bağımsız izleme ve önlemenin hiç olmaması, en yetkili ağızlardan yapılan işkenceyi bizzat teşvik edici söylemler, cezasızlık politikaları vb. sonucunda her geçen gün insan hakları ve temel özgürlükler daha fazla yok edilerek demokrasiden uzaklaşmakta, yurttaşlar korku iklimi içinde yaşamaya zorlanmaktadır.

Çiçek Otlu
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

04/11/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi İçişleri Komisyonuna havale edilen 2/2660 esas numaralı Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yürürlük ve yürütme maddeleriyle birlikte 46 madde olarak görüşülmüştür. Teklif 07/11/2024 tarihinde İçişleri Komisyonunda yapılan görüşmeler sonucunda 2 yeni madde ihdası yapılarak 48 madde halinde kabul edilmiştir.

Teklifte;

- ❖ 9/6/1930 tarihli ve 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu
- ❖ 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu
- ❖ 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun
- ❖ 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu
- ❖ 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu
- ❖ 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanunu
- ❖ 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu
- ❖ 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu
- ❖ 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu
- ❖ 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu
- ❖ 13/6/2001 tarihli ve 4678 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanun
- ❖ 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun
- ❖ 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu
- ❖ 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
- ❖ 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu
- ❖ 31/1/2018 tarihli ve 7068 sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun
- ❖ 11/6/2020 tarihli ve 7245 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunu
- ❖ 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname de olmak üzere Komisyonunda kabul edilen haliyle teklifle 17 farklı kanunda değişiklik öngörülmektedir.

USUL ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Kanun teklifi 4/11/2024 tarihinde torba kanun teklifi usulünde hazırlanmış 17 farklı kanunda düzenleme içeren ve 46 maddeden oluşan bir tekliftir. Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulduğu tarih 4/11/2024 iken, komisyon görüşmelerinin çok yakın bir tarih olan 7/11/2024 günü gerçekleştirilmesi, komisyona üye muhalefet partisi milletvekillerinin yeterince çalışma yapmasına, ilgili kurum, meslek mensubu ve sivil toplum kuruluşlarından görüş almalarına olanak tanımamıştır. Bununla birlikte inceleme sürecinin yanında, komisyon süreci de kısa tutulmaya çalışılmıştır. Toplamda 10 saate yakın bir sürede komisyon görüşmeleri tamamlanmıştır. Hızla kanunlaştırılmaya çalışılan kanun teklifleri AK Parti hükümetlerinin alışıl gelmiş bir yasa yapma tekniğine dönüşmüştür, iktidar partisi bu yolla adeta Türkiye Büyük Millet Meclisini itibarsızlaştırmanın önünü açmıştır.

Yasama sürecinde kanun teklifi görüşülürken şeffaflık, katılımcılık ve hesap verilebilirlik gibi temel ilkelere dikkat edilmeliyken, Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin, bu temel ilkelere uyulmadan kanunlaştırılmak istendiği görülmektedir.

Kanun tekliflerinin konusu ve kapsamına göre esas ve tali komisyonlara havalesi TBMM İçtüzüğü'nün 23 üncü maddesi uyarınca gerçekleştirilmektedir. İçtüzüğü'nün ilgili maddesi; “Tali komisyonlar, işin kendilerini ilgilendiren yönü veya maddeleri üzerine görüş bildiren komisyonlardır.” hükmünü açıkça emreder. Ancak iktidarın uygulamada acele kanunlaştırma iradesi nedeniyle tali komisyonlarda görüşme yolunun devre dışı bırakıldığı ve bu komisyonlardan kendilerine tali olarak havale edilen teklifi görüşmeyeceklerine dair bir yazı alınarak sadece esas komisyonlarda görüşülmek suretiyle kanunlaştırma sürecinin tamamlandığı görülmektedir. Bu durum önemli pek çok konunun ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmesinin önüne geçerek parlamentomuzun yasama faaliyetinin kalitesini olumsuz etkilemektedir. Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere muhalefet partilerinin ve muhatap sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin müzakere taleplerine kapalı olmak parlamentoların asli sorumluluğuna ve demokrasilerin varlık sebebine aykırı düşmektedir.

Üç farklı komisyona havale edilen teklif, yalnızca esas komisyonu olan İçişleri Komisyonunda görüşülmüştür. Kendi ihtisas alanlarına giren düzenlemeleri içeren kanun tekliflerinin, tali komisyonlarında incelenmemesi, tekliflerin etkin ve verimli bir müzakere ortamında görüşülebilmesi sorununu ortaya çıkarmaktadır.

Ayrıca teklif Anayasa Mahkemesinin iptal kararları doğrultusunda düzenlemeler içermesine rağmen Anayasaya uygunluk açısından değerlendirilmesi için Anayasa Komisyonuna havale edilmemiştir.

Kanun teklifinde kamu kaynaklarının kullanımını içeren maddeler bulunmasına karşın, tali komisyon olan Plan ve Bütçe Komisyonu toplanmamış, görüş bildirmemiştir. Teklif zamanlama itibarıyla Plan ve Bütçe Komisyonun gündeminin bir hayli yoğun olduğu ve Bütçe Kanun Teklifinin komisyon görüşmelerinin yapıldığı döneme denk gelmiştir. Bu durum yine teklif sahiplerinin plansız çalışmasının bir göstergesidir.

Sonuç olarak; teklif tali komisyonların gündemine gelmeden doğrudan esas komisyona havale edilmiştir. Zira kanunun temel ilkelerine göre "İhtiyaçların uygun şartlarla, zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması" gerekmektedir ve dolayısıyla işbu kanun teklifinin Anayasa Komisyonu, Plan ve Bütçe Komisyonu ve Adalet Komisyonunda görüşülmeden İçişleri Komisyonuna havale edilmiş olması ile kanunun görüşülme usulü açısından temel ilkelere aykırı bir tutum sergilenmesine neden olunmuştur.

İktidar partisinin görmezden geldiği diğer bir husus ise, kamu kaynaklarının kullanımını doğrudan etkileyen bu teklifin, komisyon görüşmelerinde etki analizinin sunulmamış olmasıdır. Kanuni bir zorunluluk olmasına rağmen (31856 sayılı ve 4 Haziran 2022 tarihli Resmî Gazete 'de "Düzenleyici Etki Analizi Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar" hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararı) önceki birçok kanun tekliflerinde olduğu gibi bu teklif üzerine de bir etki analizi yapılmadığı görülmüştür. Teklifte yer alan düzenlemelere ilişkin etki analizinin yapılmamış olması gerek komisyon üyesi milletvekilleri tarafından yeterli çalışamamasına gerekse kamuoyu tarafından teklifin anlaşılabilmesine yol açmaktadır ve toplumda ne tür bir etkiye sahip olacağı saptanamamıştır. Bu nedenle uygulamada öngörülebilirlik için kanun tekliflerinin tamamının etki analizi yapılmalı ve teklif bu analizle birlikte komisyona sunulmalıdır.

Madde üzerinden açıklamak gerekirse; kanun teklifine de adını veren 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunun 2 nci maddesinde yapılmak istenen değişiklikle, kaymakamlığa adaylık ve ehliyet şartları düzenlenirken mevcut katılmak için başvuru yapan aday sayısı, teklifin yasalaşmasından sonra beklenen başvuru sayısı gibi temel veriler paylaşılmamıştır. Aynı şekilde teklifin 5 inci maddesi ile düzenlenen 1700 sayılı kanuna eklenilmek istenilen ek madde ile il valilerinden veya il valiliği yapmış olanlardan İçişleri Bakanlığı merkez teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarında genel müdür kadrosunun dengi kadrolara atananların

mali hakları, atandıkları kadrolarda bulunmaları kaydıyla, fiili çalışmaya bağlı ödemeler hariç olmak üzere il valisine ait ödeme unsurları esas alınarak verilmek istenmektedir. Ancak düzenlemeden etkilenecek kişilerin sayısı ile ilgili bir veri komisyon üyeleri ile paylaşılmamıştır. Aynı şekilde teklifte yer alan ve armağan edilen silahlara ilişkin yapılmak istenilen düzenlemelerde de kapsamın kaç kişiden oluştuğu ya da muaf tutulan/tutulacak harç, resim ve vergilerin miktarına ilişkin de bir veri paylaşılmamıştır. Bunun gibi sayılabilecek bir çok örnek bulunmaktadır. Mesela 14 ve 46 ncı maddelerde yapılmak istenilen Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkan Yardımcısına ilişkin düzenlemelerde de yine tekliften bütçeye ne denli bir yük oluşturacağı anlaşılamamıştır. Teklifte yer alan bu düzenlemeler, etki analizinin önemini göstermektedir. Kanun teklifleri hazırlanırken etki analizi ile birlikte hazırlanması, teklifi ilgilendiren kişi veya kurumların belirtilmesi, mağduriyet yaşanmasını engelleyecektir. Bununla birlikte Komisyon üyesi milletvekilleri ve Parlamento üyesi milletvekillerinin eksiksiz bilgiye ulaşması sağlanacaktır. Düzenleme bu sayede toplumun her kesimi tarafından ön görülebilir olacaktır. Ek olarak; yasama süreci kaliteli ve güvenli olacağından Meclisimiz sürekli olarak belli konularda iktidarın propaganda yapmak amacıyla hazırladığı teklifleri görüşmekle zaman kaybetmeyecektir.

Yine teklifin hızla ve özensiz hazırlandığını Teklifin 16 ncı maddesinde açıkça görmekteyiz. 16 ncı madde ile 1512 sayılı Noterlik Kanununda değişiklik yapmayı hedefleyen bir düzenleme de yine kanun teklifinin içine derç edilmiştir. Ancak bu teklif İçişleri Komisyonuna havale edilmeden kısa bir süre önce 18/10/2024 tarihinde Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 23 madde halinde TBMM başkanlığına sunulmuş, 23/10/2024 tarihinde Adalet Komisyonunda görüşmeleri tamamlanmış ancak 12/11/2024 tarihi itibarıyla kanun teklifi TBMM gündemine gelmemiştir. Hal böyle iken adını Noterlik Kanunundan almış bir kanun teklifinin görüşülmesinin üzerinden 18 gün geçmesine rağmen aynı kanunda yeni bir teklif sunulmuştur. Her iki kanun teklifi de torba kanun tekniği ile hazırlanmıştır. Muhteviyatında ortak kanunlar olmasına rağmen farklı komisyonlara havale edilmiştir. Her iki kanun teklifi de farklı komisyonlarda değerlendirilmiştir. Sonuç olarak iktidar partisi istediği torba teklifi, istediği komisyon gündemine taşıyabilmektedir. İç tüzük gereği oluşturulmuş ihtisas komisyonları bu açıdan bakıldığında bir anlamda etkisini kaybetmiştir.

Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar İle 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu, 2803 sayılı Jandarma

Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununa ilişkin toplam 7 düzenleme bulunmaktadır. Yaklaşık 3 ay önce Milli Savunma Komisyonuna havale edilen Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde de sayılan kanunlarda değişiklik gündeme getirilmiştir. Ancak anlaşılmaktadır ki acele hazırlanan kanun teklifinde eksik hususların olması sebebi ile bu teklife ihtiyaç duyulmuştur. Bu durum teklif sahiplerinin ve ilgili kurumların koordinasyonsuz çalışmasından kaynaklanmaktadır.

Özellikle altını çizmek istediğimiz bir diğer husus ise aynı içerikteki her iki kanun teklifinin farklı komisyonlara havale edilmiş olmasıdır. Bu açıklamamız torba kanun tekniğinin sakıncalarını gözler önüne sermektedir. İçişleri Komisyonunda dile getirdiğimiz bu eleştiri karşısında iktidar milletvekilleri konu itibarıyla 2692 sayılı kanun ve 2803 sayılı kanunun asıl bu komisyonun işi ve görev alanına dahil olduğunu dile getirmiştir. Ancak her iki kanuna ait düzenlemede daha önce Milli Savunma Komisyonunda görüşülmüştür. Bu çelişkili tutum iktidar milletvekilleri tarafından bile gözle görünür bir hal almıştır.

Sonuç olarak; Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununda düzenleme yapılmıştır. Bu kanun teklifi Milli Güvenlik Komisyonuna havale edilmiş orada görüşülmüştür. Kanun teklifi 12/6/2024 tarihinde genel kurulda kabul edilerek yasalaşmıştır. Torba kanun tekniği ile hazırlanan teklif içerisinde Milli Güvenlik Komisyonunun uzmanlık alanına girmeyen birçok düzenleme barındırması hasebi ile tarafımızdan eleştirilmiştir. Gelineen noktada Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun teklifinde bu üç kanuna ilişkin 7 farklı düzenleme bulunmaktadır ve teklif İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir. Milli Savunma Komisyonunda teklifle düzenlenen alana ilişkin, alanında uzman bürokratlar bulunmasına rağmen düzenlemenin eksik kalması ve kısa bir süre sonra tekrar farklı bir torba kanun düzenlemesi ile meclisin gündemine taşınmak istenmesi izah edilebilecek bir durum değildir. Tarihinde belki de hiçbir zaman Gazi Meclis bu denli özensiz ve öngörüsüz hazırlanmış teklifleri görüşmek durumunda kalmamıştır. Bununla birlikte komisyonlara havale edilme konusunda o zaman dile getirdiğimiz çekinceler bu kanun teklifi içinde geçerlidir; şöyle ki özensiz hazırlanmış kanun teklifleri torbanın içinde yer alan herhangi bir kanuna göre isimlendirilip, havale edilmektedir. Söz konusu kanun teklifi esas komisyon olarak İçişleri Komisyonu, tali komisyon olarak Adalet Komisyonu ve Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir. Görülmektedir ki bu teklif Anayasa Komisyonuna ve Milli Savunma Komisyonuna havale edilmemiştir.

Ayrıntılı olarak izah edilen konular, iktidar partisinin yasa yapma sürecini ne derece hafife aldığını açıkça göstermektedir. Her ne kadar komisyon sürecinde birtakım değişiklikler yapılsa da teklif metninin başlangıçta 46 madde olduğu düşünülürse bu değişiklikler yetersizdir. Yine komisyon süresinde iki yeni madde ihdası yapılması da süre bazında muhalefet milletvekillerine ihdas edilen maddeler üzerinde çalışma imkânı tanımamıştır. İktidar partisi birçok uygulamada tecrübe edildiği gibi, kanun yapım sürecinde de hukuk devleti normlarından uzaklaşmakta sakınca görmemektedir.

TEKLİFİN GENELİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

İçişleri Komisyonunda görüşülen “Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar İle 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” incelendiğinde, teklifin 17 farklı kanunda değişiklik yapıldığı tespit edilmiştir.

İlgili kanun teklifine bakıldığında; Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği hükümlere ilişkin yeni düzenlemeler yapılmakta, kaymakam aday adaylarında aranacak şartlara ilişkin düzenleme yapılmakta ve kaymakamlık sınavına girme hakkı tanınacak bölümlere yer verilmekte ,bazı üst kademe kamu yöneticiliği görevlerine atanan veya ilgili mevzuatça bazı görevlere seçilen kişilerin bu görevlerinde geçen sürenin mülki idare amirliği hizmet sınıfında geçen hizmet süresi hesabına dahil edilmesi düzenlenmekte, Mülkiye Teftiş Kurulunda görev yapacak mülkiye müfettişlerinin kimler arasından atanacağı ve Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığının teftiş, denetim, inceleme, araştırma ve soruşturma görevlerinin müfettişler tarafından yürütüleceği düzenlenmek istenmekte, bununla birlikte müfettişlerin denetim görevlerinde sahip olduğu yetkiler düzenlenmekte, il valilerinden veya il valiliği yapmış olanlardan İçişleri Bakanlığının merkez teşkilatı ile bağlı kuruluşlarında genel müdür kadrosunun dengi görev alanlar atandıkları kadroda bulunmaları kaydıyla vali maaşı alabileceği düzenlenmekte, Polis Bakım ve Yardım sandığı yeniden düzenlenmekte ve mevcut duruma ek olarak emeklilik sonrası isteğe bağlı üyelik ve katılım payı sistemi adında ikinci bir emeklilik maaşı ve ölüm yardımlarından yararlanabilme düzenlenmekte, Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanununun kapsamına namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir mekanizma başı çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan veya balistik önemi haiz parçaların tamamı alınmakta ve her birinin kaçakçılığı, taşınması, satılması bu amaçlarla bulundurulması suç haline getirilmekte sonuç itibarıyla kapsam genişletilmekte ve ceza miktarı da artırılmaktadır.

Devlet büyükleri tarafından armağan edilen silahlar için verilen ruhsatlarda süre kaydı aranmaması ve bunlar hakkında verilen ruhsatların vergi, resim, harçtan muaf olması

düzenlenmekte, ruhsatlı silahını ikinci ve üçüncü kez kaybeden veya çaldıran kişiler için müeyyideler öngörülmekte, Noterlik Kanununda yabancı memlekette kullanılacak evrakın mühürlenmesi ve onaylanmasına ilişkin düzenleme yapılmakta, Kimlik Bildirme Kanununda değişiklik yapılmakta; araç, gemi/deniz aracı kavramı ve konum bilgilerinin saklanma süresi düzenlenmekte, madalya ve ödüller düzenlenmekte, Sahil Güvenlik Teşkilatı sosyal tesislerine ilişkin düzenleme yapılmakta, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi kanununda değişiklik yapılarak cezai müeyyideler düzenlenmekte, kamuoyunda “çakar” olarak tabir edilen; araçlara ait trafik ayırım işaretleri ve diğer işaretlerde usulsüz kullanıma ilişkin cezai müeyyide öngörülmekte, özel güvenlik olma şartlarında değişiklik yapılmakta, derneklere ilişkin “Lokal” tanımı yapılmakta ve açılması, işletilmesi, denetimi, kapatılması, dernek kayıtların tutulması ve işlemlerin elektronik ortamda yapılmasına ilişkin yeni bir takım düzenlemeler yapılmakta, Yabancılar ve Uluslar Arası Koruma Kanununa kısa dönem ikamet izni başvurularında aranacak şartlara yenileri eklenmekte ve usuli değişiklikler yapılmakta, Genel Kolluk Disiplin hükümlerinde Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda değişiklik yapılmakta, aynı sebeple Çarşı Mahalle Bekçileri Kanununda değişiklik yapılmakta son olarak Afet ve Acil Durum Başkan Yardımcısının ekli tablolarında değişiklik yapılmaktadır.

Kanun teklifinde, iktidar geçmişte yaptığı birçok kanun teklifinde olduğu gibi yine “yaptık oldu” anlayışı ile hareket etmiştir. Teklif farklı alanlarda düzenleme içermektedir. Her düzenlemenin temel prensibi ve dinamikleri farklıdır. Bu alanların da uzmanlığı ve uzmanları mevcuttur. İlgili kanun teklifinin içeriği değerlendirildiğinde, her ne kadar yapılan düzenlemelerin çoğu İşlerine ilişkin olsa da birbirinden farklı uzmanlık alanlarında düzenlemeler yapan hususlar bu kanun teklifinde topluca getirilmiştir. Bu topluluk ve birbirleriyle benzeşmeyen pek farklı tipteki düzenlemeler, mevcutta sorun olarak tespit edilen konulara doğru ve yararlı giderimin sağlanmasını engellemektedir. Açıklanan sebeplerle teklifteki her biri ayrı öneme sahip maddelerin gruplandırılarak ayrı ayrı yasalaşmasının daha sağlıklı olacağını düşünmekteyiz. Bu noktadan hareketle sorunlu olan alanlara “yaptık oldu” bakış açısıyla geçici ve günlük çözümler içeren düzenlemeler yapılması mantığını da eleştirmektedir.

İlgili kanun teklifi esas açısından değerlendirildiğinde; teklif metninde yer alan 3 üncü, 16 ncı, 17nci, 33’inci, 35 nci ve 37 nci maddeler vatandaşlarımızın ve ülkemizin bekası için büyük bir önemle incelenerek dikkatli karar verilmesi gereken maddelerdir. Kanun teklifindeki bazı maddeler; son derece suiistimale açık, kişisel verilerimizin güvenliğini riske eden, ülkemizin demografik yapısını korumak amacıyla verdiğimiz çabalara tehdit oluşturan

düzenlemeler barındırmaktadır. Bu torba teklifte bazı konularda olumlu yasal süreçler ve uygulamalar yer alsa da iktidarın günlük ihtiyaçlarına yönelik, diğer kanun tekliflerinde eksik görülen yerlerin tamamlanması için aceleyle, dar kapsamda hazırlanmış bir torba kanun teklifi niteliğindedir. Açıklamalarımızın dışında teklifi geneli itibari ile olumlu bulmakla birlikte yetersiz olduğunu da düşünmekteyiz. Teklifin güncel sorunlara ilişkin daha özenli ve etkin çözümler üreterek hazırlanması gerektiğini belirtip bu vesileyle muhalefet şerhimizi kamuoyunun takdirine sunuyoruz.

MADDELER ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

MADDE 1:

Teklif ile, üniversitelerin mühendislik fakülteleri ile tarih, sosyoloji, halkla ilişkiler ve tanıtım, psikoloji bölümlerinden veya bu bölümlerden herhangi birinin müfredatında yer alan derslerin en az yüzde seksenine sahip olan diğer bölümlerden en az dört yıllık lisans eğitimi yapmış ve uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, hukuk, maliye ve iktisat alanlarında tezli lisansüstü eğitimini tamamlamış olmaları şartı ile kaymakam aday aday olmaları istenilmektedir.

Kaymakam adayları nitelikli ve meslek gereklilikleriyle örtüşen bir eğitim geçmişine sahip olmalıdır. Bu doğrultuda, kaymakam adaylarının yalnızca herhangi bir üniversiteden lisans diploması almış olmaları değil, aynı zamanda belirli bölümlerde uzmanlaşmış olmaları gerekmektedir. Kaymakamlık, yalnızca yönetsel bir pozisyon olmanın ötesinde, hukuki bilgi birikimi, kamu yönetimi ve kamu ile ilişkiler konusunda derin bilgi ve beceri gerektiren bir meslektir. Bu nedenle, bu mesleğe kabul edilecek adayların, idari yönetim becerilerini geliştiren, hukuki anlayışlarını güçlendiren ve kamusal sorumluluk bilincini oluşturan bir eğitim altyapısına sahip olmaları beklenmektedir. Kaymakamlık, halkla iç içe, toplumun ihtiyaçlarını anlayan ve bu ihtiyaçlara hızlıca cevap verebilen, etkili bir yönetim anlayışına dayanmaktadır. Bu sebeplerle, adayların kaymakamlık mesleğinin gerektirdiği niteliklere sahip olmaları, mesleki başarılarının yanı sıra kamusal hizmet kalitesini de yükseltecektir.

Tezli yüksek lisans yapılarak kaymakam aday aday olabilmek eleştiri konusudur. Öyle ki lisans ve yüksek lisans eğitimleri, eğitim süreci, içerik derinliği ve mesleki yetkinlikler açısından farklılık göstermektedir. Lisans eğitimi, temel bilgi ve becerileri kazandırmayı hedefleyen, belirli bir akademik altyapı sunan ve genellikle geniş kapsamlı bir eğitim

programıdır. Yüksek lisans eğitimi ise daha dar alanı kapsayan bir eğitim türüdür. Sadece yüksek lisans eğitimi almış olmak, lisans düzeyinde o alana dair yeterli bir altyapı ve bilgi birikimini sağlamamakla birlikte ilgili mesleki gereklilikleri tam anlamıyla karşılayamayacaktır. Yüksek lisans eğitimi, belirli bir konuda uzmanlaşma imkânı sunarken, lisans eğitiminin kazandırdığı geniş tabanlı bilgi altyapısını tamamlayıcı niteliktedir ancak onu ikame edemez.

Sonuç olarak, kaymakamlık mesleğine mesleğin ihtiyaçları ve özellikleriyle örtüşmeyen bölümlerden mezun olan kişilerin sadece lisansüstü bir eğitim alarak geçiş yapmalarına ilişkin bu düzenlemeye karşıyız. Kaymakamlık mesleği, toplumun ihtiyaçlarını anlayarak halkla iç içe çalışan, kamu düzenini sağlama sorumluluğu taşıyan ve etkili bir yönetim anlayışı gerektiren önemli bir görevdir. Bu nedenle, kaymakamlık görevini üstlenecek kişilerin, mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve yetkinliklere tam anlamıyla sahip olmaları zorunludur. Mesleğin gerekliliklerini karşılayabilmek için, bu alanda doğru ve nitelikli bir eğitim almış, kaymakamlık için gerekli temel bilgi birikimine ve profesyonel yetkinliklere sahip bireylerin seçilmesi büyük önem taşır. Kaymakamlık mesleğini icra edecek kişilerin, bu görevin gerektirdiği bilgi altyapısı ve donanımı sağlayan eğitim süreçlerinden geçmiş olmaları hem kamu yararı açısından hem de toplumun devlet kurumlarına duyduğu güvenin korunması açısından gereklidir.

MADDE 3:

Mülkiye Teftiş Kurulu, Türkiye İçişleri Bakanlığı bünyesinde yer alan ve denetim faaliyetlerinden sorumlu bir kuruluştur. Bu kurul, başkan ve müfettişlerden oluşmakta olup, kamu kurum ve kuruluşlarının faaliyetlerinin mevzuata uygun şekilde yürütülmesini sağlama amacı taşımaktadır. Mülkiye müfettişleri, devletin idari yapısında bağımsız bir denetim fonksiyonu yerine getirerek, Türkiye İçişleri Bakanlığına bağlı olarak çalışmakta ve denetim, inceleme, soruşturma gibi önemli görevleri üstlenmektedir.

Mülkiye müfettişlerinin sorumlulukları oldukça geniş kapsamlıdır. Kamu kurumları, belediyeler, valilikler, kaymakamlıklar ve diğer yerel yönetim birimleri ile ilgili denetim faaliyetlerini yürütmektedirler. Bu görevleri sırasında, kurumların mevzuata uygun olarak faaliyet gösterip göstermediğini detaylı bir şekilde incelemektedirler. Ayrıca, yerel idarelerin ve kamu kurumlarının kaynaklarını verimli kullanıp kullanmadığını, yapılan işlemlerin kamu yararına olup olmadığını ve hizmetlerin halkın ihtiyaçlarına ne derece cevap verdiğini değerlendirmektedirler.

Mülkiye müfettişleri, denetim süreçleri boyunca kurumların mali yapısını, personel politikalarını, hizmet süreçlerini ve karar alma mekanizmalarını gözden geçirir. Bu kapsamda usulsüzlük, yolsuzluk veya kamu zararı oluşturabilecek herhangi bir durum tespit edildiğinde, bu durumu detaylı raporlarla belgeleyerek ilgili makamlara bildirirler. Tespit edilen sorunlar ve eksiklikler için düzeltici önerilerde bulunurlar ve gerektiğinde idari soruşturma başlatılması yönünde raporlar düzenlerler.

Mülkiye müfettişlerinin çalışmaları, yalnızca hukuki uygunluğu sağlamakla kalmaz, aynı zamanda kamu yönetiminde etkinlik ve verimliliğin artırılmasına katkıda bulunur. Devletin idari yapısında şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerini hayata geçiren mülkiye müfettişleri, vatandaşların devlet kurumlarına duyduğu güveni güçlendirmek amacıyla görev yapar. Yaptıkları incelemeler, devletin yasalara uygun ve adil bir şekilde yönetilmesini sağlamaya yönelik önemli bir denetim mekanizması işlevi görmektedir. Bu nedenle mülkiye müfettişleri, Türkiye'nin idari yapısında adalet, dürüstlük ve kamu yararını gözeterek görev yapan kritik denetim elemanları olarak büyük bir sorumluluk üstlenirler.

Mülkiye müfettişlerinin, belediyeler üzerinde denetim görevlerini yerine getirirken baskı unsuru haline gelmeleri veya hukuksuz uygulamalara başvurarak belediyeleri sıkıştırmaları, kamu yönetiminde ciddi bir soruna işaret eder. Mülkiye müfettişlerinin asli görevi, kamu kurum ve kuruluşlarının yasalara uygun olarak faaliyet göstermesini sağlamak ve kamu yararını gözetmektir. Ancak bu denetim sürecinin, siyasi baskı veya diğer dış etkenlerden etkilenerek belediyeler üzerinde haksız ve keyfi bir baskı aracına dönüşmesi hem yerel yönetimlerin işleyişini hem de kamu yararını olumsuz etkiler.

Yerel yönetimler, halkın ihtiyaçlarını karşılamak üzere belirli bir özerklikle hareket etme yetkisine sahip olan kamu kurumlarıdır. Anayasal olarak tanınan bu özerklik, belediyelerin kendi kaynaklarını halkın yararına kullanma, yerel hizmetleri sağlama ve kendi kararlarını alma hakkını güvence altına alır. Mülkiye müfettişlerinin denetim sürecinde, bu özerk yapıyı göz ardı ederek baskı uygulamaları, belediyelerin verimli çalışmasını engelleyebilir ve yerel yönetimlerin halkın ihtiyaçlarına yönelik hizmet üretme yeteneklerini zayıflatabilir.

Belediyeler üzerinde gereksiz baskı kurmak, müfettişlerin denetim görevlerini bağımsız ve tarafsız bir şekilde yerine getirmedikleri algısını oluşturur. Bu tür bir uygulama, denetimin asıl amacı olan kamu yararına hizmet etme ilkesine aykırıdır. Denetim süreçlerinin bağımsız,

tarafsız ve yasal çerçevede yürütülmesi, yalnızca belediyelerin değil, tüm kamu kurumlarının etkin işleyişini sağlamak için kritik öneme sahiptir.

Eğer mülkiye müfettişlerinin denetim yetkileri, yasal sınırların ötesine geçerek hukuksuz ve keyfi bir şekilde uygulanıyorsa, bu durum yerel yönetimlerin anayasal haklarını ihlal eder ve demokratik bir işleyişin teminatı olan idari denetim mekanizmalarının güvenilirliğini zedeler. Sonuç olarak, belediyeler üzerindeki bu tür baskı uygulamaları, vatandaşların yerel yönetimlere olan güvenini sarsabilir ve kamu kaynaklarının verimli kullanımı açısından risk oluşturabilir.

Bu nedenle, mülkiye müfettişlerinin denetim görevlerini yerine getirirken, mevzuat çerçevesinde, bağımsız ve tarafsız bir şekilde hareket etmeleri büyük önem taşır. Denetim süreçlerinin yasal ilkelere uygun yürütülmesi hem belediyelerin özerkliğinin korunmasını sağlar hem de kamu hizmetlerinin vatandaşlara en iyi şekilde sunulmasına katkıda bulunur.

Mülkiye müfettişlerine aşırı yetkiler verilmesi, kamu yönetiminde dengeyi bozarak çeşitli sorunlara ve olumsuz sonuçlara yol açabilir. Bu yetkiler, denetim ve gözetim süreçlerini iyileştirmeyi amaçlasa da sınırsız veya aşırı geniş yetkiler müfettişlerin etkili denetim yapmalarını engelleyebilir ve kamu yararını tehdit eden riskler yaratabilir. Aşırı yetkilendirme, müfettişlerin görev sınırlarını aşmalarına, tarafsızlıktan sapmalarına ve kamu kurumları üzerinde baskı oluşturmalarına neden olabilir. Sonuç olarak, mülkiye müfettişlerinin denetim işlevlerini yerine getirebilmeleri için gerekli yetkilere sahip olmaları elbette önemlidir; ancak bu yetkilerin dengeli ve sınırlı olması, kamu kurumlarının özerkliğini ve verimliliğini korumak açısından kritik bir rol oynar. Mülkiye müfettişlerine verilecek yetkilerin sınırlarının belirlenmesi, denetim süreçlerinin bağımsız ve tarafsız şekilde işlemesi, kamu yönetiminde güvenin korunması için gerekli bir düzenlemedir. Ayrıca belirtmek gerekirse, İstihbarattaki dinlemelerin dahi mülkiye müfettişlerince denetlenebilmesi hukuk devletinde kurumlar arasındaki gizliliğin ve hassasiyetin zedelenebileceğini düşündürmektedir. İlgili hususlardan ötürü mülkiye müfettişlerine ilişkin yapılan bu düzenlemenin daha nitelikli bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

MADDE 16:

Teklifin 16. maddesi ile, yabancı memleketlere gönderilecek noterlik işlemlerinin altındaki mühür ve imzanın onanması işleminin tüm valilik ve kaymakamlıklarca yapılabilmesi sağlanmaktadır.

Yabancı ülkelere gönderilecek noterlik işlemlerinin altındaki mühür ve imzanın onaylanmasının, yalnızca noterliğin bulunduğu ildeki valilik tarafından yapılması yerine tüm valilik ve kaymakamlıklara yaygınlaştırılması, güvenlik ve doğruluk açısından çeşitli riskler barındırmaktadır. Bu tür bir genişletme, noter işlemlerinin uluslararası geçerliliği ve hukuki güvenliği açısından ciddi sonuçlar doğurabilecektir.

Öncelikle, noter işlemlerinin doğruluğu ve geçerliliğinin sağlanması, noter imza ve mühürlerinin yetkili kurumlar tarafından titizlikle kontrol edilmesini gerektirmektedir. Noterliğin bulunduğu yer valiliği, o noterlik ile daha yakından ilişkilidir ve noterlik işlemlerinin doğruluğunu yerel düzeyde daha etkili bir şekilde denetleyebilecektir. İşlemin yalnızca noterliğin bulunduğu ildeki valilikçe onanması, imza ve mühürün sahtecilik riskine karşı daha iyi korunma sağlayacaktır. Ancak, bu yetkinin tüm valilik ve kaymakamlıklara verilmesi, noter imza ve mühürlerinin sahtecilik riski altında kalmasına yol açabilecektir. Farklı illerde veya ilçelerde bulunan idari birimler, diğer noterliklerle doğrudan bağlantılı olmadıkları için sahte imza ve mühürlerin tespit edilmesi zorlaşabilecektir. Bu durum, uluslararası düzeyde güvenilirliğin azalmasına da neden olacaktır. Yabancı makamlar, Türkiye'den gelen noter işlemlerinde standart bir doğrulama süreci bekler ve yetkilendirilmiş tek bir valilik üzerinden gelen işlemleri daha güvenilir bulur. Ancak, onaylama sürecinin çok sayıda farklı makam tarafından yapılması, farklı uygulama standartlarına ve prosedürlere yol açabilir. Bu çeşitlilik, işlemlerin tutarlılığına zarar verirken, yabancı ülkelerin Türkiye'den gelen belgeleri kabul etmelerinde tereddüt yaratabilir.

Bir diğer risk, kaymakamlık ve farklı illerdeki valiliklerin noterlik işlemleri konusunda yeterli bilgi ve deneyime sahip olmamalarıdır. Özellikle kaymakamlıklarda noterlik işlemlerinin uluslararası geçerliliği ve noterlik sahteciliği gibi konularda gerekli uzmanlık eksik olabilir. Bu eksiklik, noter işlemlerinde eksikliklerin veya hataların artmasına neden olabilir ve noterlik işlemlerinin güvenilirliğini zedeler. Ayrıca, onaylama işleminin yaygınlaşması, yetki suistimali ve sahte belge düzenlenmesi riskini artırabilir. Türkiye'nin farklı bölgelerinde bu işlemlerin yapılması, kontrol ve denetimin zayıflamasına yol açarak, kötü niyetli kişiler tarafından sahte belgelerin veya usulsüz işlemlerin yapılmasına zemin hazırlayabilir.

Diğer bir husus ise noterliğe ilişkin yapılan bu düzenlemenin TBMM Genel Kurulunun gündemine gelecek olan Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi içerisinde yer almayıp bu kanun teklifi içerisinde yer almasına ilişkindir. Bu savruk tutum iktidar partisinin yasa yapma sürecindeki özensizliğini de tekrar gözler önüne sermiştir.

Sonuç olarak, yabancı ülkelere gönderilecek noter işlemlerinin doğruluğu ve güvenilirliği, noterliğin bulunduğu yer valiliği tarafından onaylanması sayesinde korunabilecektir. Bu yetkinin yaygınlaştırılması, sahtecilik ve güvenilirlik açısından ciddi riskler doğuracaktır. Türkiye'nin uluslararası noter işlemlerinde güvenilirliğini ve yasal geçerliliğini koruyabilmesi için, noterlik imza ve mühür onaylama sürecinin tek bir merkezi yetkili tarafından yapılması bu sorunu çözebilecektir.

MADDE 17:

Teklifte, 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu'nun ek 3. maddesinde araç ve gemi kiralama faaliyetlerine ilişkin düzenleme yapılmak istenmektedir. Araç veya gemi kiralama işiyle uğraşan işletmelerin yöneticileri, kiralanan araçların bilgilerini, kiracıların kimlik bilgilerini ve kira sözleşmelerine ait tüm bilgi ve belgeleri bilgisayarda saklama zorunluluğu getirilmektedir. Ayrıca Kiralanan araçlarda GPS cihazı bulundurulması ve araçların konum bilgilerinin 3 yıl boyunca saklanması gerekmektedir.

Türkiye'de son yıllarda artan bir şekilde devlet sistemlerinde yer alan kişisel verilerin sızdırılması ve çalınması olayları yaşanmaktadır. Özellikle kamu kurumlarının veri tabanlarında saklanan vatandaşların kimlik bilgileri, adresler, telefon numaraları ve diğer özel veriler kötü niyetli kişiler tarafından ele geçirilerek kullanılmaktadır. Bu durum, devletin vatandaşlarının temel hak ve özgürlüklerini koruma konusundaki ihmalkârlığını açıkça ortaya koyuyor.

Devlet, vatandaşlarına dijital hizmet sunma amacıyla büyük ve merkezi veri tabanları kurmuş durumdadır. E-Devlet, MERNİS (Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi), SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu) gibi platformlarda milyonlarca Türk vatandaşının bilgisi saklanıyor. Ancak, defalarca yaşanan veri sızıntıları, bu sistemlerin ne kadar güvensiz olduğunu gösteriyor. Devletin görevi, vatandaşlarının kişisel verilerini en üst düzeyde korumaktır, ancak bu alandaki zafiyetler ve gerekli siber güvenlik önlemlerinin alınmaması, hükümetin sorumluluklarını yerine getirmediğini kanıtlar niteliktedir.

Devletin kendi vatandaşlarının kişisel verilerini koruyamaması, tam anlamıyla bir skandaldır ve ciddi bir yönetim zafiyeti olduğunu ortaya koyar. Dijitalleşme hamleleri övünçle anlatılırken, arka planda veri güvenliğine dair bu kadar büyük açıkların bulunması hükümetin dijitalleşme hamlelerinin ne kadar yüzeysel olduğunu göstermektedir.

Hükümet bile vatandaşımızın kişisel verilerini koruyamazken bu bilgilerin, güvenliği son derece tartışmalı olan bazı araç kiralama firmalarının bilgisayarlarında saklanması kötü niyetli kişiler tarafından ele geçirilmesine sebep olabilir.

Özellikle araç kiralayanların konum hareketlerinin 3 yıl boyunca çok güvensiz bir ortamda saklanması kişilerin özel hayatları ve hatta can güvenlikleri hakkında ciddi tehlike oluşturmaktadır. Teklif metninde yer alan GPS konum hizmetlerinin saklanması hükmünün çıkartılmasına dair vermiş olduğumuz önerge AKP ve MHP oylarıyla reddedilmiştir.

MADDE 33:

Teklifin 33. maddesinin üçüncü fıkrasında; “İçişleri Bakanlığınca, Türk vatandaşları tarafından yurt dışında kurulan dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yurt içinde ve yurt dışında ilgili makamlarla iş birliği dâhilinde idari, mali, teknik destek sağlanabileceği ve bunlara ilişkin gerekli kayıtlar tutulacağı” hükmü bulunmaktadır.

İçişleri Bakanlığı’nın, Türk vatandaşları tarafından yurt dışında kurulan dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşlara, yurt içi ve yurt dışında ilgili makamlarla iş birliği yaparak idari ve teknik destek sağlaması olumlu bir gelişme olup bu hususu desteklemekteyiz. Bu yaklaşım, yurtdışındaki Türk topluluklarının sosyal, kültürel ve ekonomik bağlarını güçlendirecek aynı zamanda Türkiye ile bu topluluklar arasında köprü görevi görerek karşılıklı yarar sağlayan bir iş birliği ortamı yaratacaktır. Öncelikle, yurt dışında kurulan Türk dernek ve kuruluşlarına verilen idari ve teknik destek, bu kuruluşların işleyişinde profesyonellik ve verimlilik sağlayacaktır. Bakanlığın sağladığı destek, yurt dışındaki Türk vatandaşlarına hizmet eden bu kuruluşların faaliyetlerini sürdürülebilir kılarak, yurtdışındaki Türk topluluklarının ihtiyaçlarına etkin çözümler sunmalarına yardımcı olacaktır. Bu tür bir iş birliği, aynı zamanda Türk vatandaşlarının kültürel kimliklerini korumalarına ve gelecek nesillere aktarmalarına destek verecektir. Yurt dışında kurulan dernekler ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlar, Türk kültürünü, dilini ve geleneklerini canlı tutmak adına önemli bir görev üstlenecektir. İçişleri Bakanlığı tarafından sağlanan destek, Türk kültür mirasını yaşatmasını kolaylaştırıp yurt dışındaki Türk vatandaşlarının aidiyet duygusu güçlendirecek ve vatandaşlarımızın kültürel kimliklerini koruma konusunda yardımcı olacaktır. Desteklenen bu kuruluşlar, Türkler’in sesi olurken, Türkiye’nin olumlu imajını güçlendiren faaliyetler düzenleyebilecek olup yerel topluluklarla kaynaşmayı ve dayanışmayı da artıracabilecektir. İçişleri Bakanlığı’nın sağladığı bu destek, yurt dışındaki Türk derneklerinin farklı ülkelerde karşılaştıkları zorluklara karşı direnç kazanmalarına yardımcı olacaktır. Bazı ülkelerde kısıtlanan bu kuruluşlar, Türkiye’den

aldıkları destek ile daha güçlü bir konuma geleceklerdir. Sonuçta bu durum hem yurtdışındaki Türk topluluklarının hak ve menfaatlerinin korunmasını sağlayacak hem de bu toplulukların Türkiye ile olan bağlarını güçlendirecektir.

Tüm bu hususlara rağmen ilgili maddede İçişleri Bakanlığınca Türk vatandaşları tarafından yurt dışında kurulan dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yurt içinde ve yurt dışında ilgili makamlarla iş birliği dâhilinde mali destek yapılabilmesi farklı riskler barındırmaktadır. Bakanlık vasıta olarak kullanılarak, yurt dışındaki bir kuruluşa para aktarılması ve özellikle bu tür ödemelerin amaçları dışında kullanılması ya da denetim süreçlerinin yetersiz kalması, aktarımların kötü niyetli kişiler veya gruplar tarafından amacının dışına çıkarılması Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası itibarı ve yasal güvenliği açısından olumsuz sonuçlara yol açabilecekken o ülkenin kamuoyunda da yanlış anlaşılmalara neden olabilecektir. Yurtdışına yapılan mali aktarımların, Bakanlığın güvenilirliğini kullanarak üçüncü şahısların çıkarlarına hizmet etmesi, yolsuzluk ve mali usulsüzlük riskleri göz ardı edilemeyecek kadar önemli hususlardır. Bakanlık gibi resmi bir kurumun adının bu tür fon transferlerinde kullanılması, güven zafiyeti oluşturabilecekken kamu kaynaklarının amacına uygun olmayan kişi ya da grupların eline geçmesine de neden olabilecektir. Yine bu aktarımlar nedeniyle Devletimiz, terörün finansmanı ve kara para aklama gibi küresel tehditlerle mücadele eden uluslararası mekanizmalar tarafından yaptırımlarla karşı karşıya kalabilecektir. Bu aktarımlar yurtiçindeki kamuoyunda da olumsuz bir algı oluşturabilecektir. Özellikle bu aktarımlar siyasi tartışmalara neden olabilecektir. Bu durum Türkiye içindeki kamu kaynaklarının yönetimi konusunda güven zedelenmesine ve siyasi gerginliklerin artmasına yol açabilecektir.

Tüm bu hususlardan ötürü İçişleri Bakanlığınca, Türk vatandaşları tarafından yurt dışında kurulan dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yurt içinde ve yurt dışında ilgili makamlarla iş birliği dâhilinde idari ve teknik destek sağlanması hususunda herhangi bir karışıklığımız bulunmasa da mali destek sağlanması hususundaki çekincelerimizi ve karışıklığımızı belirtiyoruz.

MADDE 35:

Teklifte düzenlenmek istenilen madde ile 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 31 inci maddesine kısa dönem ikamet izni verilmesine esas olacak taşınmazın niteliği ve değeri Bakanlıkça belirlenir ibaresi eklenmek istemektedir.

Taşınmazın niteliği ve değeri Bakanlık tarafından belirleneceği için, standartların net olmaması uygulamada keyfi kararların verilmesine yol açabilir.

Özellikle kanuni belirlilik ilkesi gereği milli güvenlik açısından önem arz eden bu konunun münhasıran kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Taşınmazın niteliği ve değerinin bakanlıkça belirlenmesi keyfi uygulamalara sebebiyet verebilecektir. Bu doğrultuda vermiş olduğumuz önerge AKP ve MHP milletvekillerinin oylarıyla reddedilmiştir.

MADDE 37:

Teklifle düzenlenmek istenilen madde ile Türkiye'nin göç yönetiminin geliştirilmesi ve kısa, orta ve uzun vadeli göç politikalarının desteklenmesi amacıyla daha önce kurulan ve vakıf senedi 20/6/2024 tarihli ve 32578 sayılı Resmî Gazete'de ilan edilen Göç Vakfı (GÖÇ-VAK), 22/1/2004 tarihli ve 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanunun 1 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki vakıflara ilişkin hükümlere tabi tutulması düzenlenmek istenilmektedir.

Bu düzenleme şu anlama gelmektedir; kanunla kurulan vakıflar 5072 sayılı kanunun 2 nci maddesinde düzenlenen temel ilkelere tabi olmazlar. Temel ilkeler vakıf ve derneklerin uyması gereken kısıtları düzenlemektedir. İktidar kanunla vakıf kurarak bu kısıtları aşmanın bir yolunu yasal temele oturtmaya çalışmaktadır.

Mevzuata bakıldığında, vakıfların kuruluş ve işleyişi ile ilgili hükümler 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, Türk Medeni Kanunu'na göre kurulan vakıfların tescil ve ilanı hakkında tüzük, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu ve Vakıflar Yönetmeliğinde yer almaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 33. Maddesinde Dernek Kurma Hürriyeti düzenlenirken maddenin son fıkrasında bu hükümler vakıflar içinde uygulanır denilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde kanunla kurulan dernek sayısı sınırlıdır bunlar,1987 tarihli Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı, 2007 tarihli Yunus Emre Vakfı, 2016 tarihli Türkiye Maarif Vakfı, 2023 tarihli Antalya Diplomasi Forumu Vakfı, Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı ve son olarak Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfıdır. Bu vakıfların Medeni Kanun hükümlerine göre kurulmayıp Kanunla kurulmasının sebebi teklifin lafzından da anlaşılacağı üzere 5072 sayılı Kanunun kapsamı dışında kalmasıdır.

İktidar son yıllarda bir kamu kuruluşu tarafından kamu hizmeti olarak tanımlanan hizmetleri yerine getirmek üzere çeşitli vakıflar kurmaya başlamıştır. Daha önce bu usulle kurulan vakıflara da aynı çekincelerle şerh düşmüştük aynı çekincelerimiz teklifte yer alan

düzenleme için de geçerlidir. Bu durum her bakanlık nezdinde yancı bir vakıf kurma alışkanlığı olarak adlandırılabilir. Milli Eğitim Bakanlığının yancısı, Kültür ve Turizm Bakanlığının yancısı, Dışişleri Bakanlığının yancısı son olarak bu kanun teklifi ile İçişleri Bakanlığının yancısı yeni bir Vakıf kanunla düzenlenmek istenmektedir. Bakanlıklara muadil, paralel yeni bir vakıflar kurulu oluşmaması için verdiğimiz önergemiz reddedilmiştir.

Bakanlık faaliyetlerini Vakıf üzerinden gerçekleştirme fikri bütçe denetimini dolanmanın başka bir yoludur. Sonuç olarak kanunla kurulan vakıflar kamu binalarını, personelinin, kamu kaynaklarını kullanabilmekte, bunlara bütçelerinden para aktarabilmekte vakıflarda bu aktarımı herhangi bir engele takılmadan ve bütçe kısıtı da olmadan harcayabilmektedir. Geline nokta bütçe denetimi olmadan ayrılan bütçeyi harcamanın bir yolu karşımıza çıkmaktadır. Daha önce aynı yöntemle kurulan vakıfların bütçe denetimine tabi olmadığı da görülmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde Bütçeyi ve mali disiplini bozucu bir takım etkileri olacağı da açıktır. Türkiye hali hazırda geçici koruma statüsü adı altında büyük bir göç sorunuyla mücadele ederken, iktidarın göç yönetiminin geliştirilmesi ve kısa, orta, uzun vadeli göç politikalarının desteklenmesi amacıyla bir vakıf kurması oldukça yanlıştır.

Sonuç itibarıyla;

Teklifin bazı maddeleri toplumun beklentisi olarak tarafımızca olumlu görülüp desteklenmekle birlikte yukarıda detaylarıyla anlatılan gerekçeler sebebiyle bazı düzenlemelerin vatandaşlarımız için olumsuzluklar yaratacağı ortadadır. Dolayısıyla 2/2660 esas numaralı Dahiliye Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifini yetersiz bulmaktayız. Bahse konu teklife ilişkin çekincelerimizi bu şerh aracılığıyla kamuoyunun dikkatine sunarız.

Burhanettin Kocamaz
Mersin

Ömer Karakaş
Aydın

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ VEYSAL
TİPİOĞLU VE ÇORUM MİLLETVEKİLİ
YUSUF AHLATCI İLE 85 MİLLETVEKİLİNİN
TEKLİFİ

**DAHİLİYE MEMURLARI KANUNU VE
BAZI KANUNLAR İLE 375 SAYILI KANUN
HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 9/6/1930 tarihli ve 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanununun 2 nci maddesinin mülga (B) fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“B) Kaymakam aday adaylarının yurt içindeki üniversitelerin veya diploma denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış olmak kaydıyla yabancı üniversitelerin en az dört yıllık lisans eğitimi veren fakültelerinin uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, iktisat, işletme, maliye, finans, ekonometri, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri bölümlerinden veya bu bölümlerden herhangi birinin müfredatında yer alan derslerin en az yüzde seksenine sahip olan diğer bölümlerden ya da hukuk fakültelerinden mezun olmaları veya üniversitelerin mühendislik fakülteleri ile tarih, sosyoloji, halkla ilişkiler ve tanıtım, psikoloji bölümlerinden veya bu bölümlerden herhangi birinin müfredatında yer alan derslerin en az yüzde seksenine sahip olan diğer bölümlerden en az dört yıllık lisans eğitimi yapmış ve uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, hukuk, maliye ve iktisat alanlarında tezli lisansüstü eğitimini tamamlamış olmaları gerekir.”

MADDE 2- 1700 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafına “adaylarının” ibaresinden sonra gelmek üzere “mesleğe alınma ve” ibaresi eklenmiş ve (B) fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“En az üç yıl kaymakamlık yapmış olanlardan Cumhurbaşkanınca üst kademe kamu yöneticisi kadrolarına atanalar ile ilgili mevzuatına göre Cumhurbaşkanlığı ve Türkiye

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

**DAHİLİYE MEMURLARI KANUNU VE
BAZI KANUNLAR İLE 375 SAYILI KANUN
HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 9/6/1930 tarihli ve 1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanununun 2 nci maddesinin mülga (B) fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“B) Kaymakam aday adaylarının yurt içindeki üniversitelerin veya diploma denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış olmak kaydıyla yabancı üniversitelerin en az dört yıllık lisans eğitimi veren fakültelerinin uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, iktisat, işletme, maliye, finans, ekonometri, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri bölümlerinden veya bu bölümlerden herhangi birinin müfredatında yer alan derslerin en az yüzde seksenine sahip olan diğer bölümlerden ya da hukuk fakültelerinden mezun olmaları veya üniversitelerin mühendislik fakülteleri ile tarih, sosyoloji, halkla ilişkiler ve tanıtım, psikoloji bölümlerinden veya bu bölümlerden herhangi birinin müfredatında yer alan derslerin en az yüzde seksenine sahip olan diğer bölümlerden en az dört yıllık lisans eğitimi yapmış ve uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi, kamu yönetimi, hukuk, maliye ve iktisat alanlarında tezli lisansüstü eğitimini tamamlamış olmaları gerekir.”

MADDE 2- 1700 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafına “adaylarının” ibaresinden sonra gelmek üzere “mesleğe alınma ve” ibaresi eklenmiş ve (B) fıkrasının birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“En az üç yıl kaymakamlık yapmış olanlardan Cumhurbaşkanınca üst kademe kamu yöneticisi kadrolarına atanalar ile ilgili mevzuatına göre Cumhurbaşkanlığı ve Türkiye

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

Büyük Millet Meclisi kadrolarına, İçişleri Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarının daire başkanı veya dengi veya daha üst yönetici kadrolarına atananlar ve belediye başkanlığı, belediye başkan yardımcılığı, büyükşehir belediyesi teşkilatında genel sekreterlik, büyükşehir belediyesi bağlı kuruluşlarında genel müdürlük kadrolarına seçilen veya atananların bu görevlerdeki hizmet süreleri Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfında geçmiş sayılır.”

MADDE 3- 1700 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 8- Mülkiye Teftiş Kurulunda görev yapacak mülkiye müfettişleri, kaymakam unvanını kazandıktan sonra Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfında fiilen en az altı yıl çalışmış olanlar arasından atanır. Vali-mülkiye başmüfettişi unvanlı kadrolara atanmaya ilişkin hükümler saklıdır.

Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığının teftiş, denetim, inceleme, araştırma ve soruşturma görevleri mülkiye müfettişleri tarafından yürütülür.

Müfettişler görevlerini yerine getirirken aşağıdaki yetkileri haizdir:

a) Denetime tabi kamu kurum ve kuruluşları ile özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle kurulmuş kurum ve kuruluşlar ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları birlik, işletme, müessese ve teşebbüsler, müfettişin talep etmesi halinde; her türlü gizlilik derecesini haiz olanlar dâhil, bütün belge, defter ve bilgileri ibraz etmek, para ve para hükmündeki evrakı ve ayniyatı, kasa, depo ve ambarları göstermek, sayılmasına ve incelemesine yardımcı olmak mecburiyetindedirler. Müfettişler kasa, depo, ambar, oda, dolap ve benzeri yerleri ve eşyayı mühürleyerek muhafaza altına alabilirler.

b) Müfettişler, üçüncü fıkranın (a) bendinde belirtilenler dışında kalan diğer kurum ve kuruluşlar ile kamuya yararlı dernekler, gerçek

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Büyük Millet Meclisi kadrolarına atananlar ve belediye başkanlığı, belediye başkan yardımcılığı, büyükşehir belediyesi teşkilatında genel sekreterlik, büyükşehir belediyesi bağlı kuruluşlarında genel müdürlük kadrolarına seçilen veya atananların bu görevlerdeki hizmet süreleri Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfında geçmiş sayılır.”

MADDE 3- 1700 sayılı Kanunun 8 inci maddesine birinci fıkrasından önce gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut ikinci fıkraya yürürlükten kaldırılmıştır.

“Mülkiye Teftiş Kurulunda görev yapacak mülkiye müfettişleri, kaymakam unvanını kazandıktan sonra Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfında fiilen en az altı yıl çalışmış olanlar arasından atanır. Vali-mülkiye başmüfettişi unvanlı kadrolara atanmaya ilişkin hükümler saklıdır.

Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığının teftiş, denetim, inceleme, araştırma ve soruşturma görevleri mülkiye müfettişleri tarafından yürütülür.

Müfettişler görevlerini yerine getirirken aşağıdaki yetkileri haizdir:

a) Denetime tabi kamu kurum ve kuruluşları, özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulmuş kurum ve kuruluşlar ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları birlik, işletme, müessese ve teşebbüsler, müfettişin talep etmesi halinde; dosya kapsamında olmak kaydıyla her türlü gizlilik derecesini haiz olanlar dâhil, bütün belge, defter ve bilgileri ibraz etmek, para ve para hükmündeki evrakı ve ayniyatı, kasa, depo ve ambarları göstermek, sayılmasına ve incelemesine yardımcı olmak mecburiyetindedirler. Müfettişler kasa, depo, ambar, oda, dolap ve benzeri yerleri ve eşyayı mühürleyerek muhafaza altına alabilirler.

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

ve tüzel kişilerden de gerekli yardım, bilgi, evrak, kayıt ve belgeleri istemeye yetkilidir. Kanunlarda aksine açık bir hüküm olmadıkça, söz konusu isteğin yerine getirilmesi mecburidir.

c) Müfettişler, üçüncü fıkranın (a) bendinde belirtilen kurum ve kuruluşlarda, bunların görev ve hizmetlerine tahsis edilmiş bilgisayarları, bilgisayar programlarını ve kütüklerini ve diğer dijital materyaller ile kamuya açık alanlardaki sistemlerini ve kurum ve kuruluşlara ait bina ve tesislerdeki kamera kayıtlarını muhafaza altına alabilirler; bunlar üzerinde inceleme ve kopyalama yapabilirler.

ç) Müfettişler, üçüncü fıkranın (a) bendinde belirtilen kurum ve kuruluşların elektronik belge yönetim sistemlerine erişebilir, inceleme ve kopyalama yapabilirler. Müfettişlerin gerek görmesi halinde, kendilerine ilgili birim tarafından kurumsal ve hizmet veri tabanına erişim için yetki ve şifre verilir.

d) Müfettişler, görevleri ile ilgili konularda uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde kamu kurum ve kuruluşlarından yeterli sayıda personel görevlendirilmesini talep edebilirler. Bu talep, vali ve kaymakamlar ile ilgili kurum ve kuruluş yetkilileri tarafından gecikmeksizin yerine getirilir.

e) Müfettişlerin, görevleriyle ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları bünyesindeki teknik ve kriminal laboratuvarlarından istedikleri inceleme ve tespit işlemleri öncelikle yerine getirilir. Bu talepler İçişleri Bakanlığına ve bağlı kuruluşlarına ait laboratuvarlarca ücretsiz olarak yerine getirilir.

Müfettişlere diğer mevzuatla verilen yetkiler saklıdır.”

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Müfettişler, (a) bendinde belirtilenler dışında kalan diğer kurum ve kuruluşlar ile kamuya yararlı dernekler, gerçek ve tüzel kişilerden de gerekli yardım, bilgi, evrak, kayıt ve belgeleri istemeye yetkilidir. Kanunlarda aksine açık bir hüküm olmadıkça, söz konusu isteğin yerine getirilmesi mecburidir.

c) Müfettişler, (a) bendinde belirtilen kurum ve kuruluşlarda, bunların görev ve hizmetlerine tahsis edilmiş bilgisayarları, bilgisayar programlarını ve kütüklerini ve diğer dijital materyaller ile kamuya açık alanlardaki sistemlerini ve kurum ve kuruluşlara ait bina ve tesislerdeki kamera kayıtlarını muhafaza altına alabilirler; bunlar üzerinde inceleme ve kopyalama yapabilirler.

ç) Müfettişler, (a) bendinde belirtilen kurum ve kuruluşların elektronik belge yönetim sistemlerine erişebilir, inceleme ve kopyalama yapabilirler. Müfettişlerin gerek görmesi halinde, kendilerine ilgili birim tarafından kurumsal ve hizmet veri tabanına erişim için yetki ve şifre verilir.

d) Müfettişler, görevleri ile ilgili konularda uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde kamu kurum ve kuruluşlarından yeterli sayıda personel görevlendirilmesini talep edebilirler. Bu talep, vali ve kaymakamlar ile ilgili kurum ve kuruluş yetkilileri tarafından gecikmeksizin yerine getirilir.

e) Müfettişlerin, görevleriyle ilgili konularda kamu kurum ve kuruluşları bünyesindeki teknik ve kriminal laboratuvarlarından istedikleri inceleme ve tespit işlemleri öncelikle yerine getirilir. Bu talepler İçişleri Bakanlığına ve bağlı kuruluşlarına ait laboratuvarlarca ücretsiz olarak yerine getirilir.

Müfettişlere diğer mevzuatla verilen yetkiler saklıdır.”

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4- 1700 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “İçişleri Bakanlığı Encümenince her yıl kasım ayında” ibaresi “her yıl en fazla iki defa İçişleri Bakanlığı tarafından” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlık Encümeni” ibaresi “İçişleri Bakanlığı” şeklinde değiştirilmiş, “Encümen” ibaresi madde metninden çıkarılmış, “verir” ibaresi “verilir” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “itibaren iki yılda bir tekrar birinci sınıf incelemesine tâbi tutulurlar” ibaresi “sonra yapılacak ilk değerlendirmede tekrar birinci sınıf incelemesine tâbi tutulabilirler” şeklinde değiştirilmiş ve “ve Encümen çalışmasına” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 5- 1700 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 7- İl valilerinden veya il valiliği yapmış olanlardan İçişleri Bakanlığı merkez teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarında genel müdür kadrosunun dengi kadrolara atananların mali hakları, atandıkları kadrolarda bulunmaları kaydıyla, fiili çalışmaya bağlı ödemeler hariç olmak üzere il valisine ait ödeme unsurları esas alınarak verilmeye devam edilir.”

MADDE 4- 1700 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “İçişleri Bakanlığı Encümenince her yıl kasım ayında” ibaresi “her yıl en fazla iki defa İçişleri Bakanlığı tarafından” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlık Encümeni” ibaresi “İçişleri Bakanlığı” şeklinde değiştirilmiş, “Encümen” ibaresi madde metninden çıkarılmış, “verir” ibaresi “verilir” şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan “itibaren iki yılda bir tekrar birinci sınıf incelemesine tâbi tutulurlar” ibaresi “sonra yapılacak ilk değerlendirmede tekrar birinci sınıf incelemesine tâbi tutulabilirler” şeklinde değiştirilmiş ve “ve Encümen çalışmasına” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 5- 1700 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 7- İl valilerinden veya il valiliği yapmış olanlardan İçişleri Bakanlığı merkez teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarında genel müdür kadrosunun dengi kadrolara atananların mali hakları, atandıkları kadrolarda bulunmaları kaydıyla, fiil çalışmaya bağlı ödemeler hariç olmak üzere il valisine ait ödeme unsurları esas alınarak verilmeye devam edilir.”

MADDE 6- 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “1475 sayılı Nakdi Tazminat Kanunu” ibaresi “2330 sayılı Kanun” şeklinde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut ikinci fıkrasının birinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve mevcut üçüncü fıkrasında yer alan “verilen” ibaresinden sonra gelmek üzere “madalya ve” ibaresi eklenmiştir.

“Emniyet Genel Müdürlüğü personelinin kendisine tevdi edilen görevleri cesaret, feragat, kahramanlık veya üstün başarı ile yerine getirenlere İçişleri Bakanı tarafından aşağıda isimleri yazılı madalyalar verilebilir:

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6- 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı

Emniyet Teşkilat Kanununun 90 ıncı maddesine “Polis Bakım ve Yardım Sandığı” başlığı eklenmiş, birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Bu Kanunda yazılı sosyal yardımları üyelerine sağlamak üzere Polis Bakım ve Yardım Sandığı kurulmuştur. Sandık üyeleri, Emniyet Teşkilatı mensupları ile üyelikleri devam etmekte iken emekli olup katılım payını Sandıkta bırakanlardan oluşur.

Sandık, üyeleri ile arasındaki ilişkilerde kamu hukuku, diğer tüm iş ve işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabi olup mali ve idari bakımdan özerk ve tüzel kişiliği haiz bir teşekküldür. Sandığın gelirleri; üyelik aidatları, katılım payı, bu aidat ve katılım paylarının nemalandırılması için yapılan her türlü yatırım ve faaliyetten elde edilen gelirler ile bağış ve yardımlardan oluşur. Üyelik aidatı, emeklilik keseneğine esas aylık tutarının veya prime esas kazanç tutarının yüzde dokuzudur. Sandık Genel Kurulu bu oranı beş puana kadar artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.”

“28/12/2018 tarihinden önce Emniyet Teşkilatı kadrosunda göreve başlayanlardan Teşkilattaki görevi devam edenler Sandığa üye olabilirler. Bu üyelerin Sandığa girişlerinden itibaren üç yıl geçtikten sonra nemalar dahil aidatlarını alarak ayrılabilimleri mümkündür. Ancak üyelikten çıkanlar bir daha Sandık üyeliğine kabul edilmezler.

Sandığın Emniyet Teşkilatı mensubu olan üyelerine veya ölümleri halinde mirasçılarına emeklilik yardımı, maluliyet yardımı ve ölüm yardımı; emekli olan üyelerine ise katılım payı kâr payı ve ölüm yardımı yapılır.

A) Emniyet Üstün Cesaret ve Feragat Madalyası,

B) Emniyet Şeref Madalyası,

C) Emniyet Üstün Hizmet Madalyası.”

MADDE 7- 3201 sayılı Kanunun 90 ıncı

maddesine “Polis Bakım ve Yardım Sandığı” başlığı eklenmiş, birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Bu maddede yazılı sosyal yardımları üyelerine sağlamak üzere Polis Bakım ve Yardım Sandığı kurulmuştur. Sandık üyeleri, Emniyet Teşkilatı mensupları ile üyelikleri devam etmekte iken emekli olup katılım payını Sandıkta bırakanlardan oluşur.

Sandık, üyeleri ile arasındaki ilişkilerde kamu hukuku, diğer tüm iş ve işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabi olup mali ve idari bakımdan özerk ve tüzel kişiliği haiz bir teşekküldür. Sandığın gelirleri; üyelik aidatları, katılım payı, bu aidat ve katılım paylarının nemalandırılması için yapılan her türlü yatırım ve faaliyetten elde edilen gelirler ile bağış ve yardımlardan oluşur. Üyelik aidatı, emeklilik keseneğine esas aylık tutarının veya prime esas kazanç tutarının yüzde dokuzudur. Sandık Genel Kurulu bu oranı beş puana kadar artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.”

“28/12/2018 tarihinden önce Emniyet Teşkilatı kadrosunda göreve başlayanlardan Teşkilattaki görevi devam edenler Sandığa üye olabilirler. Bu üyelerin Sandığa girişlerinden itibaren üç yıl geçtikten sonra nemalar dahil aidatlarını alarak ayrılabilimleri mümkündür. Ancak üyelikten çıkanlar bir daha Sandık üyeliğine kabul edilmezler.

Sandığın Emniyet Teşkilatı mensubu olan üyelerine veya ölümleri halinde mirasçılarına emeklilik yardımı, maluliyet yardımı ve ölüm yardımı; emekli olan üyelerine ise katılım payı kâr payı ve ölüm yardımı yapılır.

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

Sandığın organları, kurul üyelerinin ne suretle ve hangi esaslar dairesinde tespit edileceği, seçimler, görevleri, üyeliğe giriş, aidat, katılım payı, ortaklıktan ayrılma ve ortaklığın dondurulması, yapılacak kesintiler, yardımlar ve katılım payı kâr payı, Sandığın gelirleri ve mevcutlarının işletilmesi ve yapılacak sosyal hizmetler, denetim ve soruşturma, hesap yılı, bütçe, safi kârın dağılımı ve yapacağı hizmetlere ilişkin diğer usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelik ile belirlenir.”

MADDE 7- 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasına “mermilerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya bu silahlara ait namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaların” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 8- 6136 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu Kanun hükümlerine göre armağan edilen silahlar için kişilere bulundurma veya taşıma izni veren kayıt ve belgelerde süre kaydı aranmaz.”

MADDE 9- 6136 sayılı Kanunun 7 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ayrıca, bu Kanun hükümlerine göre armağan edilen silahlar için kişilere bulundurma veya taşıma izni veren kayıt ve belgeler, her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.”

MADDE 10- 6136 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“İkinci kez silahı çalınan veya silahını ikinci kez kaybedenlere, yeni silah müracaatlarında tek bir silah için taşıma veya bulundurma izni verilebilir. Bu silahın devri halinde yeniden

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Sandığın organları, kurul üyelerinin ne suretle ve hangi esaslar dairesinde tespit edileceği, seçimler, görevleri, üyeliğe giriş, aidat, katılım payı, ortaklıktan ayrılma ve ortaklığın dondurulması, yapılacak kesintiler, yardımlar ve katılım payı kâr payı, Sandığın gelirleri ve mevcutlarının işletilmesi ve yapılacak sosyal hizmetler, denetim ve soruşturma, hesap yılı, bütçe, safi kârın dağılımı ve yapacağı hizmetlere ilişkin diğer usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelik ile belirlenir.”

MADDE 8- 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasına “mermilerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya bu silahlara ait namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaların” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 9- 6136 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “olanların” ibaresinden sonra gelmek üzere “, gazilerin” ibaresi, “şehitlerin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve gazilerin” ibaresi ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu Kanun hükümlerine göre armağan edilen silahlar için kişilere bulundurma veya taşıma izni veren kayıt ve belgelerde süre kaydı aranmaz.”

MADDE 10- 6136 sayılı Kanunun 7 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ayrıca, bu Kanun hükümlerine göre armağan edilen silahlar için kişilere bulundurma veya taşıma izni veren kayıt ve belgeler, her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.”

MADDE 11- 6136 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“İkinci kez silahı çalınan veya silahını ikinci kez kaybedenlere, yeni silah müracaatlarında tek bir silah için taşıma veya bulundurma izni verilebilir. Bu silahın devri halinde yeniden

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

taşıma veya bulundurma izni verilebilir. Ruhsat sahiplerinin kayıp veya çalıntı olmayan silahlarına ait ruhsatlarının yenilenmesi bu fıkra kapsamında değerlendirilmez.

Üçüncü kez silahı çalınan veya silahını üçüncü kez kaybedenlerin silah vesikası geri alınır ve bu kişilere fiil tarihinden itibaren beş yıl geçmedikçe silah bulundurma ve taşıma izni verilmez. Fiil tarihinden beş yıl geçtikten sonra bu kişilerin yeni silah müracaatlarında tek bir silah için taşıma veya bulundurma izni verilebilir.”

MADDE 11- 6136 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “silahlarla bunlara ait mermileri” ibaresi “silahları, bunlara ait mermileri veya bunlara ait namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaları” şeklinde değiştirilmiş, “veya mermileri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaları” ibaresi eklenmiş, dördüncü fıkrasında yer alan “otomatik veya dürbünlü” ibaresi “otomatik, dürbünlü, susturuculu veya hedef noktalayıcı aparat takılı” şeklinde değiştirilmiş, “her türlü mermilerin” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaların” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kurusıkı tabir edilen ses veya gaz fişegi ya da benzerlerini atabilen silahı, teknik özelliklerinde değişiklik yaparak bu Kanun hükümlerine tabi silah haline dönüştürmek eylemi, 5201 sayılı Kanun hükümleri dışında yapılmış üretim olarak kabul edilir ve bu madde hükümlerine göre cezalandırılır. Dönüştürülen silahın sayı ve nitelik bakımından vahim olmaması halinde verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar indirilir.”

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

taşıma veya bulundurma izni verilebilir. Ruhsat sahiplerinin kayıp veya çalıntı olmayan silahlarına ait ruhsatlarının yenilenmesi bu fıkra kapsamında değerlendirilmez.

Üçüncü kez silahı çalınan veya silahını üçüncü kez kaybedenlerin silah vesikası geri alınır ve bu kişilere fiil tarihinden itibaren beş yıl geçmedikçe silah bulundurma ve taşıma izni verilmez. Fiil tarihinden beş yıl geçtikten sonra bu kişilerin yeni silah müracaatlarında tek bir silah için taşıma veya bulundurma izni verilebilir.”

MADDE 12- 6136 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “silahlarla bunlara ait mermileri” ibaresi “silahları, bunlara ait mermileri veya bunlara ait namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaları” şeklinde değiştirilmiş, “veya mermileri” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaları” ibaresi eklenmiş, dördüncü fıkrasında yer alan “otomatik veya dürbünlü” ibaresi “otomatik, dürbünlü, susturuculu veya hedef noktalayıcı aparat takılı” şeklinde değiştirilmiş, “her türlü mermilerin” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaların” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kurusıkı tabir edilen ses veya gaz fişegi ya da benzerlerini atabilen silahı, teknik özelliklerinde değişiklik yaparak bu Kanun hükümlerine tabi silah haline dönüştürmek eylemi, 5201 sayılı Kanun hükümleri dışında yapılmış üretim olarak kabul edilir ve bu madde hükümlerine göre cezalandırılır. Dönüştürülen silahın sayı ve nitelik bakımından vahim olmaması halinde verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar indirilir.”

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12- 6136 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ateşli silahlarla bunlara ait mermileri” ibaresi “ateşli silahları, bunlara ait mermileri veya bunlara ait namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaları ya da ses veya gaz fişegi atabilen silah iken bu Kanun hükümlerine tabi silah vasfına dönüştürülen silahları” şeklinde, “bir yıldan üç yıla kadar hapis ve otuz günden yüz” ibaresi “iki yıldan dört yıla kadar hapis ve yüz günden beşyüz” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “silah veya mermilerin” ibaresi “silahın, mermilerin veya namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaların” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına “mermilerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaların” ibaresi eklenmiş, “iki yıla kadar hapis ve yirmibeş günden yüz” ibaresi “üç yıla kadar hapis ve yüz günden beşyüz” şeklinde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasına “mermilerin” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya bunlara ait namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaların” ibaresi eklenmiş, “yüz” ibaresi “otuz günden beşyüz” şeklinde, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Bu madde kapsamındaki bulundurma ve taşıma fiilinin; vefat, sağlık durumu, mahkûmiyet, müsadere, satın alma veya devir nedeniyle yapılan ruhsatlandırma ya da ruhsat yenileme işlemlerinde bu Kanunda düzenlenen yükümlülükler aykırı davranılarak işlenmesi

MADDE 13- 6136 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ateşli silahlarla bunlara ait mermileri” ibaresi “ateşli silahları, bunlara ait mermileri veya bunlara ait namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaları ya da ses veya gaz fişegi atabilen silah iken bu Kanun hükümlerine tabi silah vasfına dönüştürülen silahları” şeklinde, “bir yıldan üç yıla kadar hapis ve otuz günden yüz” ibaresi “iki yıldan dört yıla kadar hapis ve yüz günden beşyüz” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “silâh veya mermilerin” ibaresi “silahın, mermilerin veya namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaların” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına “mermilerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaların” ibaresi eklenmiş, “iki yıla kadar hapis ve yirmibeş günden yüz” ibaresi “üç yıla kadar hapis ve yüz günden beşyüz” şeklinde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasına “mermilerin” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya bunlara ait namlu, sürgü, gövde, çerçeve, silindir, mekanizma başı, çıkarıcı, tırnak, ateşleme iğnesinden oluşan ana veya balistik önemi haiz parçaların” ibaresi eklenmiş, “yüz” ibaresi “otuz günden beşyüz” şeklinde, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Bu madde kapsamındaki bulundurma ve taşıma fiilinin; vefat, sağlık durumu, mahkûmiyet, müsadere, satın alma veya devir nedeniyle yapılan ruhsatlandırma ya da ruhsat yenileme işlemlerinde bu Kanunda düzenlenen yükümlülükler aykırı davranılarak işlenmesi

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

halinde onbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idari para cezasına hükmolunur.”

“Nakil izin belgesi almaksızın, bulundurma izni verilen silahını mesken veya işyeri değişikliği nedeniyle nakledenler hakkında onbin Türk lirasından yirmibeşbin Türk lirasına kadar idari para cezasına hükmolunur.

Bu madde hükümlerine göre idari para cezası vermeye mülki idare amiri yetkilidir.”

MADDE 13- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin “I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı” bölümünün (f) bendinde yer alan “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Başkan Yardımcısı,” ibaresi çıkarılmış, (d) bendinde yer alan “Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkan Yardımcısı,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Başkan Yardımcısı,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 14- 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 79 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “nasbedilenlerin,” ibaresinden sonra gelmek üzere “ilk defa astsubay olmak için başvuru yaptıkları tarihteki öğrenim süreleri itibarıyla” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 15- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 199 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “noterliğin bulunduğu yer valiliği” ibaresi “herhangi bir il veya ilçenin en büyük mülki amiri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut ikinci fıkrasında yer alan “Araç” ibaresinden sonra gelmek üzere “, gemi/deniz aracı” ibaresi eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

halinde onbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idari para cezasına hükmolunur.”

“Nakil izin belgesi almaksızın, bulundurma izni verilen silahını mesken veya işyeri değişikliği nedeniyle nakledenler hakkında onbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idari para cezasına hükmolunur.

Bu madde hükümlerine göre idari para cezası vermeye mülki idare amiri yetkilidir.”

MADDE 14- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin “I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı” bölümünün (f) bendinde yer alan “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Başkan Yardımcısı,” ibaresi çıkarılmış, (d) bendinde yer alan “Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkan Yardımcısı,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Başkan Yardımcısı,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 15- 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 79 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “nasbedilenlerin,” ibaresinden sonra gelmek üzere “ilk defa astsubay olmak için başvuru yaptıkları tarihteki öğrenim süreleri itibarıyla” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 16- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 199 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “noterliğin bulunduğu yer valiliği” ibaresi “herhangi bir il veya ilçenin en büyük mülki amiri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, maddenin mevcut ikinci fıkrasında yer alan “Araç” ibaresinden sonra gelmek üzere “, gemi/deniz aracı” ibaresi eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

“Araç, gemi/deniz aracı kiralama faaliyeti yürüten gerçek ve tüzel kişilere ait işletmenin sorumlu işletmecileri ve yöneticileri, kiralanan araç bilgileri ile aracı, gemi/deniz aracını kiralayanların kimlik bilgileri ve kira sözleşmesi ile buna ilişkin tüm bilgi, belge ve kayıtları usulüne uygun şekilde bilgisayarda tutmak, genel kolluk kuvvetlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmak, bilgisayar terminallerini genel kolluk kuvvetlerinin bilgisayar terminallerine bağlamak ve kiralayan şahıs ile kiralanan araç bilgilerini araç teslimi esnasında genel kolluk kuvvetlerine sistem üzerinden anlık olarak bildirmek ve kiralanan araçlarda GPS cihazı (küresel uydu navigasyon sistemi) bulundurarak, araçlara ait konum bilgisine ilişkin kayıtları 5 yıl saklamak zorundadırlar. Ancak araç kiralayanın kamu kurum veya kuruluşu olması hâlinde sadece kamu kurum veya kuruluşuyla yapılan sözleşme ile araç bilgileri sisteme kaydedilir.”

“Genel kolluk kuvvetleri tarafından tutulan verilerden şahısların devam eden aktif araç kiralamasının olup olmadığı bilgisi araç kiralama faaliyeti yürüten gerçek ve tüzel kişilere ait işletmelerle paylaşılır.”

“Birinci fıkrada belirtilen bilgi, belge ve kayıtları bilgisayarda tutmayanlara, bilgisayar terminallerini genel kolluk kuvvetlerinin bilgisayar terminallerine bağlamayanlara, gerçeğe aykırı kayıt tutan veya bilgi verenlere, kiralanan araçlarda GPS cihazı (küresel uydu navigasyon sistemi) bulundurmayanlara ve araçlara ait konum bilgisine ilişkin kayıtları saklamayanlara doksandokuz bin sekiz yüz doksandokuz altı Türk lirası, ilgili bilgi, belge ve kayıtları genel kolluk kuvvetlerinin incelemelerine hazır bulundurmayanlara, kiralayan şahıs ile kiralanan araç bilgilerini araç teslim edilmeden genel kolluk kuvvetlerine sistem üzerinden anlık olarak bildirmeyenlere kırkdokuz bin dokuz yüz otuz sekiz Türk lirası idari para cezası, mülki idare amirlerince verilir. Bu maddede sayılan fiillerin

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Araç, gemi/deniz aracı kiralama faaliyeti yürüten gerçek ve tüzel kişilere ait işletmenin sorumlu işletmecileri ve yöneticileri, kiralanan araç bilgileri ile aracı, gemi/deniz aracını kiralayanların kimlik bilgileri ve kira sözleşmesi ile buna ilişkin tüm bilgi, belge ve kayıtları usulüne uygun şekilde bilgisayarda tutmak, genel kolluk kuvvetlerinin her an incelemelerine hazır bulundurmak, bilgisayar terminallerini genel kolluk kuvvetlerinin bilgisayar terminallerine bağlamak ve kiralayan şahıs ile kiralanan araç bilgilerini araç teslimi esnasında genel kolluk kuvvetlerine sistem üzerinden anlık olarak bildirmek ve kiralanan araçlarda GPS cihazı (küresel uydu navigasyon sistemi) bulundurarak, araçlara ait konum bilgisine ilişkin kayıtları üç yıl saklamak zorundadırlar. Ancak araç kiralayanın kamu kurum veya kuruluşu olması hâlinde sadece kamu kurum veya kuruluşuyla yapılan sözleşme ile araç bilgileri sisteme kaydedilir.”

“Genel kolluk kuvvetleri tarafından tutulan verilerden şahısların devam eden aktif araç kiralamasının olup olmadığı bilgisi araç kiralama faaliyeti yürüten gerçek ve tüzel kişilere ait işletmelerle paylaşılır.”

“Birinci fıkrada belirtilen bilgi, belge ve kayıtları bilgisayarda tutmayanlara, bilgisayar terminallerini genel kolluk kuvvetlerinin bilgisayar terminallerine bağlamayanlara, gerçeğe aykırı kayıt tutan veya bilgi verenlere, kiralanan araçlarda GPS cihazı bulundurmayanlara ve araçlara ait konum bilgisine ilişkin kayıtları saklamayanlara doksandokuz bin sekiz yüz doksandokuz altı Türk Lirası, ilgili bilgi, belge ve kayıtları genel kolluk kuvvetlerinin incelemelerine hazır bulundurmayanlara, kiralayan şahıs ile kiralanan araç bilgilerini araç teslim edilmeden genel kolluk kuvvetlerine sistem üzerinden anlık olarak bildirmeyenlere kırkdokuz bin dokuz yüz otuz sekiz Türk Lirası idari para cezası, mülki idare amirlerince verilir. Bu maddede sayılan fiillerin işlendiği takvim yılı içinde tekrarı halinde en

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

işlendiği takvim yılı içinde tekrarı halinde en son kesilen para cezasının iki katı uygulanır. Ayrıca sayılan fiillerin işlendiği takvim yılı içinde dördüncü defa işlenmesi halinde işletme ruhsatları iptal edilir. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren 1 ay içinde ödenir. İşlenen bir suçun gizlenmesi amacıyla bilgilerin yok edilmesi halinde işletme ruhsatı iptal edilir. Bu fıkra göre idari yaptırımların uygulanması ceza soruşturması ve kovuşturması yapılmasına engel değildir.”

MADDE 17- 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 19 uncu maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut ikinci fıkrasının birinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve mevcut üçüncü fıkrasında yer alan “verilen” ibaresinden sonra gelmek üzere “madalya ve” ibaresi eklenmiştir.

“Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin kendisine tevdi edilen görevleri cesaret, feragat, kahramanlık veya üstün başarı ile yerine getirenlere İçişleri Bakanı tarafından aşağıda isimleri yazılı madalyalar verilebilir:

- a) Sahil Güvenlik Üstün Cesaret ve Feragat Madalyası,
- b) Sahil Güvenlik Şeref Madalyası,
- c) Sahil Güvenlik Üstün Hizmet Madalyası.”

MADDE 18- 2692 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesine üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kiraya verilen veya üçüncü şahıslara işlettilen kısımları hariç olmak üzere kantinlerin elektrik, su ve yakacak giderleri genel bütçeden karşılanır.”

son kesilen para cezasının iki katı uygulanır. Ayrıca sayılan fiillerin işlendiği takvim yılı içinde dördüncü defa işlenmesi halinde işletme ruhsatları iptal edilir. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir. İşlenen bir suçun gizlenmesi amacıyla bilgilerin yok edilmesi halinde işletme ruhsatı iptal edilir. Bu fıkra göre idari yaptırımların uygulanması ceza soruşturması ve kovuşturması yapılmasına engel değildir.”

MADDE 18- 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 19 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut ikinci fıkrasının birinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve mevcut üçüncü fıkrasında yer alan “verilen” ibaresinden sonra gelmek üzere “madalya ve” ibaresi eklenmiştir.

“Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin kendisine tevdi edilen görevleri cesaret, feragat, kahramanlık veya üstün başarı ile yerine getirenlere İçişleri Bakanı tarafından aşağıda isimleri yazılı madalyalar verilebilir:

- a) Sahil Güvenlik Üstün Cesaret ve Feragat Madalyası,
- b) Sahil Güvenlik Şeref Madalyası,
- c) Sahil Güvenlik Üstün Hizmet Madalyası.”

MADDE 19- 2692 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kiraya verilen veya üçüncü şahıslara işlettilen kısımları hariç olmak üzere kantinlerin elektrik, su ve yakacak giderleri genel bütçeden karşılanır.”

MADDE 20- 2692 sayılı Kanunun ek 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasında yer alan “astsubay ve sözleşmeli astsubay statüsündeki personelin” ibaresi “astsubay, sözleşmeli astsubay ve öğrenciler ile bunların adaylarının” şeklinde değiştirilmiştir.

(Kocaeli Milletvekili Veysal Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Durumları birinci fıkra hükümlerine uyanlardan mecburi hizmetle yükümlü olduğu süre içinde istifa edenler veya sağlık sebebi hariç her ne suretle olursa olsun ilişkisi kesilenler, Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından belirlenen; öğrenci, subay ve/veya astsubay nasbedildikten sonra kendilerine yapılan öğrenim, eğitim ve yetiştirme masraflarının iki katını, 21 inci madde kapsamında ilişkisi kesilenler ile 31/1/2018 tarihli ve 7068 sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun kapsamında meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarılanlar ise belirlenen masrafların dört katını yükümlülük sürelerinin eksik kalan kısmı ile orantılı olarak kanunî faizi ile birlikte tazminat olarak öderler.”

MADDE 19- 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 13/A maddesinin ondördüncü fıkrasına birinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle, onbeşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, onaltıncı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu” ibaresi “25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askeralma Kanunu” şeklinde, dördüncü ve beşinci cümleleri aşağıdaki şekilde, onyedinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “ahlak” ibaresi “disiplin” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye onyedinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Bu fıkra kapsamında olanlardan temel askerlik veya kolluk eğitimine alınanlar, yemin ettikten itibaren subay veya astsubay nasbedilinceye kadar geçecek süre içinde kendilerine yapılan masrafları kanuni faiziyle birlikte tazminat olarak ödemek suretiyle istifa edebilirler.”

“Bu fıkra kapsamında olan öğrenciler için yeterlilik sınavı şartı aranmaz ve bu öğrencilerin teğmenliğe veya astsubay çavuşluğa nasip tarihleri mezuniyet tarihidir.”

MADDE 21- 10/3/1983 tarihli ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 13/A maddesinin ondördüncü fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle, onbeşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş, onaltıncı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu” ibaresi “25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askeralma Kanunu” şeklinde, beşinci ve altıncı cümleleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, onyedinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “ahlak” ibaresi “disiplin” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye onyedinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Bu fıkra kapsamında olanlardan temel askerlik veya kolluk eğitimine alınanlar, yemin ettikten itibaren subay veya astsubay nasbedilinceye kadar geçecek süre içinde kendilerine yapılan masrafları kanuni faiziyle birlikte tazminat olarak ödemek suretiyle istifa edebilirler.”

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

“Subay veya astsubay nasbedilmek üzere lisans veya önlisans eğitimi yapanlar (yabancı uyruklular hariç) eğitime başladıklarının ilk eğitim-öğretim yılının son gününe kadar öğretim masraflarının iki katını kanuni faizi ile birlikte tazminat olarak ödemek suretiyle istifa edebilirler. Bu fıkra kapsamında olanlar öğrenim gördükleri bölümleri/programları veya okumakta oldukları yükseköğretim kurumlarını değiştiremezler veya yatay geçiş yapamazlar. Ancak Akademide eğitim alan öğrencilerden Meslek Yüksek Okulunda eğitim görenler, Akademi Senatosu tarafından belirlenen dikey geçiş koşulları ve esaslarına göre fakülteye dikey geçiş yapabilirler.”

“Subay veya astsubay nasbedilmek üzere lisans veya önlisans eğitimi yapanlardan (yabancı uyruklular hariç) sağlık sebebi hariç öğrenciliği sona erdirilenler, kendilerine yapılmış olan öğretim masraflarını hesaplanacak tutarın iki katını, disiplinsizlik nedeniyle ilişiği kesilenler dört katını kanuni faizi ile birlikte tazminat olarak ödemek zorundadırlar.

Akademide önlisans, lisans, lisansüstü eğitimi veya eğitim merkezlerinde subay ve astsubay nasbedilmek üzere eğitim alan şehit veya vazife malulü eş veya çocukları, akademik başarısızlık sebebiyle ilişkilerinin kesilmesi hallerinde tazminat yükümlülüğünden muaf tutulurlar.”

MADDE 20- 2803 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesine üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kiraya verilen veya üçüncü şahıslara işlettirilen kısımları hariç olmak üzere kantinlerin elektrik, su ve yakacak giderleri genel bütçeden karşılanır.”

MADDE 21- 2803 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesinin başlığı “Madalyalar ve nakdî ödül” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Subay veya astsubay nasbedilmek üzere lisans veya önlisans eğitimi yapanlar (yabancı uyruklular hariç) eğitime başladıklarının ilk eğitim-öğretim yılının son gününe kadar öğretim masraflarının iki katını kanuni faizi ile birlikte tazminat olarak ödemek suretiyle istifa edebilirler. Bu fıkra kapsamında olanlar öğrenim gördükleri bölümleri/programları veya okumakta oldukları yükseköğretim kurumlarını değiştiremezler veya yatay geçiş yapamazlar.” “Ancak Akademide eğitim alan öğrencilerden meslek yüksek okulunda eğitim görenler, Akademi senatosu tarafından belirlenen dikey geçiş koşulları ve esaslarına göre fakülteye dikey geçiş yapabilirler.”

“Subay veya astsubay nasbedilmek üzere lisans veya önlisans eğitimi yapanlardan (yabancı uyruklular hariç) sağlık sebebi hariç öğrenciliği sona erdirilenler, kendilerine yapılmış olan öğretim masraflarını hesaplanacak tutarın iki katını, disiplinsizlik nedeniyle ilişiği kesilenler dört katını kanuni faizi ile birlikte tazminat olarak ödemek zorundadırlar.

Akademide önlisans, lisans, lisansüstü eğitimi veya eğitim merkezlerinde subay ve astsubay nasbedilmek üzere eğitim alan şehit veya vazife malulü eş veya çocukları, akademik başarısızlık sebebiyle ilişkilerinin kesilmesi hallerinde tazminat yükümlülüğünden muaf tutulurlar.”

MADDE 22- 2803 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kiraya verilen veya üçüncü şahıslara işlettirilen kısımları hariç olmak üzere kantinlerin elektrik, su ve yakacak giderleri genel bütçeden karşılanır.”

MADDE 23- 2803 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesinin başlığı “Madalyalar ve nakdî ödül” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

ikinci fıkrasının birinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve mevcut üçüncü fıkrasına “verilen” ibaresinden sonra gelmek üzere “madalya ve” ibaresi eklenmiştir.

“Jandarma Genel Komutanlığı personelerinden kendisine tevdi edilen görevleri cesaret, feragat, kahramanlık veya üstün başarı ile yerine getirenlere İçişleri Bakanı tarafından aşağıda isimleri yazılı madalyalar verilebilir:

- a) Jandarma Üstün Cesaret ve Feragat Madalyası,
- b) Jandarma Şeref Madalyası,
- c) Jandarma Üstün Hizmet Madalyası.”

MADDE 22- 2803 sayılı Kanunun ek 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasında yer alan “ile uzman jandarma statüsündeki personelin” ibaresi “, uzman jandarma ve öğrenciler ile bunların adaylarının” şeklinde değiştirilmiştir.

“Durumları birinci fıkra hükümlerine uyanlardan mecburi hizmetle yükümlü olduğu süre içinde istifa edenler veya sağlık sebebi hariç her ne suretle olursa olsun ilişkisi kesilenler, Jandarma Genel Komutanlığı tarafından belirlenen; öğrenci, subay ve/veya astsubay nasbedildikten sonra kendilerine yapılan öğrenim, eğitim ve yetiştirme masraflarının iki katını, bu Kanunun 15 inci maddesi kapsamında ilişkisi kesilenler ile 31/1/2018 tarihli ve 7068 sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun kapsamında meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarılanlar belirlenen masrafların dört katını yükümlülük sürelerinin eksik kalan kısmı ile orantılı olarak kanunî faizi ile birlikte tazminat olarak öderler.”

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ikinci fıkrasının birinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve mevcut üçüncü fıkrasına “verilen” ibaresinden sonra gelmek üzere “madalya ve” ibaresi eklenmiştir.

“Jandarma Genel Komutanlığı personelerinden kendisine tevdi edilen görevleri cesaret, feragat, kahramanlık veya üstün başarı ile yerine getirenlere İçişleri Bakanı tarafından aşağıda isimleri yazılı madalyalar verilebilir:

- a) Jandarma Üstün Cesaret ve Feragat Madalyası,
- b) Jandarma Şeref Madalyası,
- c) Jandarma Üstün Hizmet Madalyası.”

MADDE 24- 2803 sayılı Kanunun ek 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde ve dördüncü fıkrasında yer alan “ile uzman jandarma statüsündeki personelin” ibaresi “, uzman jandarma ve öğrenciler ile bunların adaylarının” şeklinde değiştirilmiştir.

“Durumları birinci fıkra hükümlerine uyanlardan mecburi hizmetle yükümlü olduğu süre içinde istifa edenler veya sağlık sebebi hariç her ne suretle olursa olsun ilişkisi kesilenler, Jandarma Genel Komutanlığı tarafından belirlenen; öğrenci, subay ve/veya astsubay nasbedildikten sonra kendilerine yapılan öğrenim, eğitim ve yetiştirme masraflarının iki katını, bu Kanunun 15 inci maddesi kapsamında ilişkisi kesilenler ile 31/1/2018 tarihli ve 7068 sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun kapsamında meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarılanlar belirlenen masrafların dört katını yükümlülük sürelerinin eksik kalan kısmı ile orantılı olarak kanuni faizi ile birlikte tazminat olarak öderler.”

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 23- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 26 ncı maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra, mevcut yedinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne uymayan sürücüler ile üçüncü fıkrasına göre çıkarılacak yönetmelik hükümlerine aykırı davranan sürücülere 690 Türk lirası, ikinci fıkra hükümlerine uymayan sürücülere ise 96.000 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri otuz gün süreyle geri alınır ve araç otuz gün süre ile trafikten men edilir. İkinci fıkrası hükümlerinin son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde iki veya daha fazla kez ihlal edilmesi halinde sürücülere her seferinde 192.000 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri altmış gün süreyle geri alınır ve araç altmış gün süre ile trafikten men edilir. Sürücü, aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir.”

“Bu maddenin ikinci fıkrasına göre çıkarılan yönetmelikte belirtilen araçlarda; ışıklı ve sesli uyarı işaretlerinin takılacağı yerlerin dışında bulundurulması ve kullanılması durumunda sürücülere 96.000 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanır. Son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde iki veya daha fazla kez ihlal edilmesi halinde sürücülere her seferinde 192.000 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri otuz gün süreyle geri alınır ve araç otuz gün süre ile trafikten men edilir.”

“Ayrıca ikinci fıkra kapsamındaki cihazlara mülki amir tarafından el konulur ve mülki amir tarafından mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.”

MADDE 25- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 26 ncı maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra, mevcut yedinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne uymayan sürücüler ile üçüncü fıkrasına göre çıkarılacak yönetmelik hükümlerine aykırı davranan sürücülere 690 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanır. İkinci fıkra hükümlerine uymayan sürücülere ise 96.000 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri otuz gün süreyle geri alınır ve araç otuz gün süre ile trafikten men edilir. İkinci fıkra hükümlerinin son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde iki veya daha fazla kez ihlal edilmesi halinde sürücülere her seferinde 192.000 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri altmış gün süreyle geri alınır ve araç altmış gün süre ile trafikten men edilir. Sürücü, aynı zamanda araç sahibi değilse, ayrıca, tescil plakasına da aynı miktar için ceza tutanağı düzenlenir.”

“Bu maddenin ikinci fıkrasına göre çıkarılan yönetmelikte belirtilen araçlarda; ışıklı ve sesli uyarı işaretlerinin takılacağı yerlerin dışında bulundurulması ve kullanılması durumunda sürücülere 96.000 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanır. Son ihlalin gerçekleştiği tarihten geriye doğru bir yıl içinde iki veya daha fazla kez ihlal edilmesi halinde sürücülere her seferinde 192.000 Türk lirası trafik idari para cezası uygulanarak sürücü belgeleri otuz gün süreyle geri alınır ve araç otuz gün süre ile trafikten men edilir.”

“Ayrıca ikinci fıkra kapsamındaki cihazlara mülki amir tarafından el konulur ve mülki amir tarafından mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.”

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

“Sürücü belgesi geri alma işlemleri bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır. Altmış gün süre ile sürücü belgesi geri alınanların sürücü belgeleri psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanının muayenesinden geçirilerek sürücü belgesi almasına mâni hâli olmadığının anlaşılması halinde iade edilir. Bu madde kapsamında geri alınan sürücü belgeleri bu Kanun kapsamında verilen trafik idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şartıyla iade edilir.”

MADDE 24- 2918 sayılı Kanunun ek 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin ikinci cümlesine “Emniyet Genel Müdürlüğü” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Jandarma Genel Komutanlığı” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 25- 13/6/2001 tarihli ve 4678 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasına “muvazzaf astsubaylığa geçirilenlerin ise” ibaresinden sonra gelmek üzere “sözleşmeli astsubay olmak için başvuru yaptıkları tarihteki öğrenim süreleri itibarıyla” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 26- 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun 10 uncu maddesinin (d) bendinde yer alan “veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş” ibaresi bent metninden çıkarılmış, (d) bendinin (2) numaralı alt bendine “mahkum olmamak” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya bu suçlardan hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmemiş olmak” ibaresi eklenmiş, (3) numaralı alt bendinde yer alan “Anayasal düzene” ibaresi “Devletin güvenliğine, anayasal düzene” şeklinde değiştirilmiş ve “soruşturma veya” ibaresi alt bent metninden çıkarılmıştır.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“Sürücü belgesi geri alma işlemleri bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır. Altmış gün süre ile sürücü belgesi geri alınanların sürücü belgeleri psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanının muayenesinden geçirilerek sürücü belgesi almasına mâni hâli olmadığının anlaşılması halinde iade edilir. Bu madde kapsamında geri alınan sürücü belgeleri bu Kanun kapsamında verilen trafik idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması şartıyla iade edilir.”

MADDE 26- 2918 sayılı Kanunun ek 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin ikinci cümlesine “Emniyet Genel Müdürlüğü” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Jandarma Genel Komutanlığı” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 27- 13/6/2001 tarihli ve 4678 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesine “muvazzaf astsubaylığa geçirilenlerin ise” ibaresinden sonra gelmek üzere “sözleşmeli astsubay olmak için başvuru yaptıkları tarihteki öğrenim süreleri itibarıyla” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 28- 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş” ibaresi madde metninden çıkarılmış, bendin (2) numaralı alt bendine “mahkûm olmamak” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya bu suçlardan hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmemiş olmak” ibaresi eklenmiş, (3) numaralı alt bendinde yer alan “Anayasal düzene” ibaresi “Devletin güvenliğine, anayasal düzene” şeklinde değiştirilmiş ve “soruşturma veya” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 27- 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“j) Lokal: Derneklerin tüzüklerindeki amaçları gerçekleştirmek üzere mülki idare amiri izni ile açılan, üyelerinin bir araya geldiği sosyal mekanları,”

MADDE 28- 5253 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 29- 5253 sayılı Kanuna 26 ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Dernek lokallerinin açılması ve işletilmesi

MADDE 26/A- En az bir yıldan beri faaliyette bulunan dernekler lokal açabilirler. Federasyon ve konfederasyonlarda bu şart aranmaz. Çocuk dernekleri lokal açamaz.

Patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı gibi tehlikeli maddeler üretilen, satılan, kullanılan ve depolanan yerlerde, öğretim kurumlarında, ibadethanelerde, öğretim kurumlarına ve ibadethanelere yüz metreden yakın mesafe içinde, öğrenci yurtlarının bulunduğu binalarda, itfaiye ve ambulans gibi müdahale ve yardım hizmetlerinin kolaylıkla ulaşamayacağı yerlerde, binaların ortak kullanılan bağımsız bölümlerinde, sabit veya seyyar olarak kullanılan kara, deniz, hava ve her çeşit taşıma araçlarında lokal açılmaz. Lokallerin açılmasına ilişkin usuller yönetmelikle düzenlenir.

Lokalin hangi derneğe ait olduğunu belirten tabelanın dışarıdan ilk bakışta görülebilecek bir yere asılması zorunludur. Dernek lokallerinde bir sorumlu müdür bulunur. Dernek lokallerine mülki idare amiri tarafından alkollü içki izni verilebilmesi için lokalin içkili yer bölgesi içinde bulunması zorunludur. Dernek lokallerinde mülki idare amirinin kararıyla canlı müzik izni verilebilir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 29- 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“j) Lokal: Derneklerin tüzüklerindeki amaçları gerçekleştirmek üzere mülki idare amiri izni ile açılan, üyelerinin bir araya geldiği sosyal mekânı,”

MADDE 30- 5253 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 31- 5253 sayılı Kanuna 26 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Dernek lokallerinin açılması ve işletilmesi

MADDE 26/A- En az bir yıldan beri faaliyette bulunan dernekler lokal açabilirler. Federasyon ve konfederasyonlarda bu şart aranmaz. Çocuk dernekleri lokal açamaz.

Patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı gibi tehlikeli maddeler üretilen, satılan, kullanılan ve depolanan yerlerde, öğretim kurumlarında, ibadethanelerde, öğretim kurumlarına ve ibadethanelere yüz metreden yakın mesafe içinde, öğrenci yurtlarının bulunduğu binalarda, itfaiye ve ambulans gibi müdahale ve yardım hizmetlerinin kolaylıkla ulaşamayacağı yerlerde, binaların ortak kullanılan bağımsız bölümlerinde, sabit veya seyyar olarak kullanılan kara, deniz, hava ve her çeşit taşıma araçlarında lokal açılmaz. Lokallerin açılmasına ilişkin usuller yönetmelikle düzenlenir.

Lokalin hangi derneğe ait olduğunu belirten tabelanın dışarıdan ilk bakışta görülebilecek bir yere asılması zorunludur. Dernek lokallerinde bir sorumlu müdür bulunur. Dernek lokallerine mülki idare amiri tarafından alkollü içki izni verilebilmesi için lokalin içkili yer bölgesi içinde bulunması zorunludur. Dernek lokallerinde mülki idare amirinin kararıyla canlı müzik izni verilebilir.

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

Dernek lokalleri, yönetim kurullarınca hazırlanan yönergeye göre işletilir. Lokallerin işletilmesine ilişkin usuller yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 30- 5253 sayılı Kanuna 26 ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Dernek lokallerinin denetimi ve kapatılması

MADDE 26/B- Lokallerin denetimi mülki idare amiri tarafından kamu görevlilerine veya kolluk kuvvetlerine yaptırılır. Lokal denetiminde önceden bildirimde bulunma ve mesai saatleri içinde yapılması şartı aranmaz. Lokallerin denetimine ilişkin usuller yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanuna aykırı faaliyet gösterdiği, kumar oynandığı, alkollü içki sunumuna ilişkin izinler alınmaksızın alkollü içki kullanıldığı, 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu kapsamında hayvanlara kötü muamelede bulunduğu, fiziki veya psikolojik acı çektirildiği denetimde yetkilendirilmiş kişiler tarafından tespit edilen lokaller mülki idare amiri tarafından otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle faaliyetten men edilir.

Lokallerde 5237 sayılı Kanun kapsamında kumar oynanması için yer ve imkan sağlanmasının, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticaretinin, kullanımının, kullanımının kolaylaştırılmasının, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna aykırı silah bulundurulmasının veya satılmasının denetimde yetkilendirilmiş kişiler tarafından tespiti durumunda veya ikinci fıkrada belirtilen fiiller nedeniyle bir yıl içinde üç defa faaliyetten men edilen lokallerde, bu fiiller tekrar işlendiği takdirde lokal açma ve işletme belgesi mülki idare amirince iptal edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usuller yönetmelikle düzenlenir.”

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Dernek lokalleri, yönetim kurullarınca hazırlanan yönergeye göre işletilir. Lokallerin işletilmesine ilişkin usuller yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 32- 5253 sayılı Kanuna 26 ncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Dernek lokallerinin denetimi ve kapatılması

MADDE 26/B- Lokallerin denetimi mülki idare amiri tarafından kamu görevlilerine veya kolluk kuvvetlerine yaptırılır. Lokal denetiminde önceden bildirimde bulunma ve mesai saatleri içinde yapılması şartı aranmaz.

Bu Kanuna aykırı faaliyet gösterdiği, kumar oynandığı, alkollü içki sunumuna ilişkin izinler alınmaksızın alkollü içki kullanıldığı, 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu kapsamında hayvanlara kötü muamelede bulunduğu, fiziki veya psikolojik acı çektirildiği denetimde yetkilendirilmiş kişiler tarafından tespit edilen lokaller mülki idare amiri tarafından otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle faaliyetten men edilir.

Lokallerde 5237 sayılı Kanun kapsamında kumar oynanması için yer ve imkan sağlanmasının, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticaretinin, kullanımının, kullanımının kolaylaştırılmasının, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna aykırı silah bulundurulmasının veya satılmasının denetimde yetkilendirilmiş kişiler tarafından tespiti durumunda veya ikinci fıkrada belirtilen fiiller nedeniyle bir yıl içinde üç defa faaliyetten men edilen lokallerde, bu fiiller tekrar işlendiği takdirde lokal açma ve işletme belgesi mülki idare amirince iptal edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usuller yönetmelikle düzenlenir.”

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 31- 5253 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin başlığı “Derneklerin kayıtlarının tutulması ve işlemlerin elektronik ortamda yapılması” şeklinde değiştirilmiş, maddeye birinci ve ikinci fıkra olarak aşağıdaki fıkralar ve mevcut birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanuna ve 4721 sayılı Kanuna göre kurulan derneklerin, 26/3/1987 tarihli ve 3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanuna göre kurulan teşekküllerin ve bunlara ait müesseselerin; bunların tabi olduğu kanunlara istinaden elde edilen bilgi ve belgelerin kayıtları İçişleri Bakanlığınca ve mülki idare amirliklerince tutulur. Bu kayıtlar İçişleri Bakanlığınca oluşturulan dernekler kütüğüne kaydedilir.

İçişleri Bakanlığınca, Türk vatandaşları tarafından yurt dışında kurulan dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yurt içinde ve yurt dışında ilgili makamlarla iş birliği dâhilinde idari, mali, teknik destek sağlanabilir ve bunlara ilişkin gerekli kayıtlar tutulabilir.”

“Bu maddede belirtilen kuruluşlarca, İçişleri Bakanlığınca belirlenen iş ve işlemler de elektronik ortamda yapılabilir.”

MADDE 32- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “birinci, üçüncü ve beşinci fıkraları” ibaresi “üçüncü fıkrası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 33- 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 31 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(6) Kısa dönem ikamet izni verilmesine esas olacak taşınmazın niteliği ve değeri Bakanlıkça belirlenir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 33- 5253 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin başlığı “Derneklerin kayıtlarının tutulması ve işlemlerin elektronik ortamda yapılması” şeklinde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından önce gelmek üzere aşağıdaki fıkralar ve mevcut birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanuna ve 4721 sayılı Kanuna göre kurulan derneklerin, 26/3/1987 tarihli ve 3335 sayılı Uluslararası Nitelikteki Teşekküllerin Kurulması Hakkında Kanuna göre kurulan teşekküllerin ve bunlara ait müesseselerin; bunların tabi olduğu kanunlara istinaden elde edilen bilgi ve belgelerin kayıtları İçişleri Bakanlığınca ve mülki idare amirliklerince tutulur. Bu kayıtlar İçişleri Bakanlığınca oluşturulan dernekler kütüğüne kaydedilir.

İçişleri Bakanlığınca, Türk vatandaşları tarafından yurt dışında kurulan dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yurt içinde ve yurt dışında ilgili makamlarla iş birliği dâhilinde idari, mali, teknik destek sağlanabilir ve bunlara ilişkin gerekli kayıtlar tutulabilir.”

“Bu maddede belirtilen kuruluşlarca, İçişleri Bakanlığınca belirlenen iş ve işlemler de elektronik ortamda yapılabilir.”

MADDE 34- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “birinci, üçüncü ve beşinci fıkraları” ibaresi “üçüncü fıkrası” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 35- 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 31 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(6) Kısa dönem ikamet izni verilmesine esas olacak taşınmazın niteliği ve değeri Bakanlıkça belirlenir.

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

(7) Yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından, kısa dönem ikamet izni başvurusunun reddi ya da kısa dönem ikamet izninin iptali kararlarına karşı, mahkemeye yapılan başvurularda savunmanın verilmesi veya savunma verme süresinin geçmesiyle dosya tekemmül etmiş sayılır. Davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması halinde, 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen süre iki ay olarak uygulanır. Duruşma yapılması mahkemenin takdirine bağlıdır.”

MADDE 34- 6458 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı, sınır dışı etme kararına karşı, kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde idare mahkemesine başvurabilir. Mahkemeye başvuran kişi, sınır dışı etme kararını veren makama da başvurusunu bildirir. Mahkemeye yapılan başvurularda savunmanın verilmesi veya savunma verme süresinin geçmesiyle dosya tekemmül etmiş sayılır. Davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması halinde, 2577 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen süre iki ay olarak uygulanır. Duruşma yapılması mahkemenin takdirine bağlıdır. Başvurular dosyanın tekemmülünden veya ara karar ya da duruşma yapılması gereken hâllerde bunların tamamlanmasından itibaren on beş gün içinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermiş olduğu karar kesindir. Yabancı rızası saklı kalmak kaydıyla, dava açma süresi içinde veya yargı yoluna başvurulması hâlinde yargılama sonuçlanıncaya kadar yabancı sınır dışı edilmez.”

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(7) Yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı tarafından, kısa dönem ikamet izni başvurusunun reddi ya da kısa dönem ikamet izninin iptali kararlarına karşı, mahkemeye yapılan başvurularda savunmanın verilmesi veya savunma verme süresinin geçmesiyle dosya tekemmül etmiş sayılır. Davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması halinde, 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen süre iki ay olarak uygulanır. Duruşma yapılması mahkemenin takdirine bağlıdır.”

MADDE 36- 6458 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı, sınır dışı etme kararına karşı, kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde idare mahkemesine başvurabilir. Mahkemeye başvuran kişi, sınır dışı etme kararını veren makama da başvurusunu bildirir. Mahkemeye yapılan başvurularda savunmanın verilmesi veya savunma verme süresinin geçmesiyle dosya tekemmül etmiş sayılır. Davacının gösterdiği adrese tebligat yapılamaması halinde, 2577 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen süre iki ay olarak uygulanır. Duruşma yapılması mahkemenin takdirine bağlıdır. Başvurular dosyanın tekemmülünden veya ara karar ya da duruşma yapılması gereken hâllerde bunların tamamlanmasından itibaren on beş gün içinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermiş olduğu karar kesindir. Yabancı rızası saklı kalmak kaydıyla, dava açma süresi içinde veya yargı yoluna başvurulması hâlinde yargılama sonuçlanıncaya kadar yabancı sınır dışı edilmez.”

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 35- 6458 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Göç Vakfı

EK MADDE 2- (1) Türkiye’nin göç yönetiminin geliştirilmesi ve kısa, orta ve uzun vadeli göç politikalarının desteklenmesi amacıyla kurulan ve vakıf senedi 20/6/2024 tarihli ve 32578 sayılı Resmî Gazete’de ilan edilen Göç Vakfı (GÖÇ-VAK), 22/1/2004 tarihli ve 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanunun 1 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki vakıflara ilişkin hükümlere tabidir.”

MADDE 36- 6458 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, 31 inci ve 53 üncü maddelerde yapılan değişiklikler bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra açılan davalar hakkında uygulanır.”

MADDE 37- 31/1/2018 tarihli ve 7068 sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen (5) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“5) Görev sırasında veya dışında kurumun hiyerarşik düzenini bozacak veya amirin ya da üstlerinin otoritesini zedeleyecek şekilde amir ya da üstlerinin eylem veya işlemlerini olumsuz yönde eleştirici nitelikte söz söylemek ya da yazı yazmak.”

MADDE 38- 7068 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 37- 6458 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Göç Vakfı

EK MADDE 2- (1) Türkiye’nin göç yönetiminin geliştirilmesi ve kısa, orta ve uzun vadeli göç politikalarının desteklenmesi amacıyla kurulan ve vakıf senedi 20/6/2024 tarihli ve 32578 sayılı Resmî Gazete’de ilan edilen Göç Vakfı (GÖÇ-VAK), 22/1/2004 tarihli ve 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanunun 1 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki vakıflara ilişkin hükümlere tabidir.”

MADDE 38- 6458 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, 31 inci ve 53 üncü maddelerde yapılan değişiklikler bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra açılan davalar hakkında uygulanır.”

MADDE 39- 31/1/2018 tarihli ve 7068 sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen (5) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“5) Görev sırasında veya dışında kurumun hiyerarşik düzenini bozacak veya amirin ya da üstlerinin otoritesini zedeleyecek şekilde amir ya da üstlerinin eylem veya işlemlerini olumsuz yönde eleştirici nitelikte söz söylemek ya da yazı yazmak.”

MADDE 40- 7068 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

“(4) Fiilin hatalı olarak vasıflandırıldığı veya düzeltilebilir bir şekil noksanlığı bulunduğu gerekçeleriyle disiplin cezasının mahkeme tarafından iptal edilmesi durumunda, kararın kesinleştiği tarihteki yetkili disiplin kurulu veya disiplin amiri, kararın tebliğinden itibaren altı ay içinde ceza verme yetki ve sorumluluğu kapsamında yeniden değerlendirme yapar.”

MADDE 39- 11/6/2020 tarihli ve 7245 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanunun 2 nci maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Polis memuru ve üstü rütbelerde bulunan personel, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde istihdam edilen çarşı ve mahalle bekçilerinin rütbece üstü, kadro ve kuruluş yönünden bağlı oldukları ve amir olarak yetkilendirilmiş olan diğer personel ise çarşı ve mahalle bekçilerinin amiridir.”

“(3) Subay, astsubay ve uzman jandarma çavuşlar Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde istihdam edilen çarşı ve mahalle bekçilerinin rütbece üstü, kadro ve kuruluş yönünden bağlı oldukları ve amir olarak yetkilendirilmiş olan diğer personel ise çarşı ve mahalle bekçilerinin amiridir.”

MADDE 40- 7245 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Adaylarda aranacak şartlar ve sınav

MADDE 3- (1) Çarşı ve mahalle bekçisi olarak istihdam edileceklerde aşağıdaki niteliklerin bulunması şarttır:

- a) Türk vatandaşı olmak.
- b) Son başvuru tarihi itibarıyla en az lise veya dengi okul mezunu olmak.
- c) Son başvuru tarihi itibarıyla erkek adaylar için askerlik ödevini bitirmiş olmak.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(4) Fiilin hatalı olarak vasıflandırıldığı veya düzeltilebilir bir şekil noksanlığı bulunduğu gerekçeleriyle disiplin cezasının mahkeme tarafından iptal edilmesi durumunda, kararın kesinleştiği tarihteki yetkili disiplin kurulu veya disiplin amiri, kararın tebliğinden itibaren altı ay içinde ceza verme yetki ve sorumluluğu kapsamında yeniden değerlendirme yapar.”

MADDE 41- 11/6/2020 tarihli ve 7245 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanununun 2 nci maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Polis memuru ve üstü rütbelerde bulunan personel, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde istihdam edilen çarşı ve mahalle bekçilerinin rütbece üstü, kadro ve kuruluş yönünden bağlı oldukları ve amir olarak yetkilendirilmiş olan diğer personel ise çarşı ve mahalle bekçilerinin amiridir.”

“(3) Subay, astsubay ve uzman jandarma çavuşlar Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde istihdam edilen çarşı ve mahalle bekçilerinin rütbece üstü, kadro ve kuruluş yönünden bağlı oldukları ve amir olarak yetkilendirilmiş olan diğer personel ise çarşı ve mahalle bekçilerinin amiridir.”

MADDE 42- 7245 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 3-** (1) Çarşı ve mahalle bekçisi olarak istihdam edileceklerde aşağıdaki niteliklerin bulunması şarttır:

- a) Türk vatandaşı olmak.
- b) Son başvuru tarihi itibarıyla en az lise veya dengi okul mezunu olmak.
- c) Son başvuru tarihi itibarıyla erkek adaylar için askerlik ödevini bitirmiş olmak.

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

ç) 18 yaşını tamamladıktan sonra yaptırılan yaş düzeltmelerinde düzeltmeden önceki yaş dikkate alınmak şartıyla, sınavın yapıldığı yılın 1 Ocak tarihi itibarıyla 18 yaşını tamamlamış ve 31 yaşından gün almamış olmak.

d) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile;

1) Kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkûm olmamak.

2) Affa uğramış olsa bile 5237 sayılı Kanunun İkinci Kitap Birinci Kısım Birinci ve İkinci Bölümünde tanımlanan suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, millî savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk suçları ile yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlardan veya zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık veya cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar ile uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, hayasızca hareketler, müstehcenlik ve fuhuş suçlarından mahkûm olmamak veya bu suçlardan hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmemiş olmak.

e) Kamu haklarını kullanmaktan yoksun bırakılmış olmamak.

f) Silah taşımaya veya silahlı görev yapmaya engeli bulunmamak.

g) İlgili mevzuattaki sağlık şartlarını taşımak.

ğ) İlgili mevzuata göre sağlık nedeniyle ilişkisi kesilenler hariç olmak üzere;

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ç) 18 yaşını tamamladıktan sonra yaptırılan yaş düzeltmelerinde düzeltmeden önceki yaş dikkate alınmak şartıyla, sınavın yapıldığı yılın 1 Ocak tarihi itibarıyla 18 yaşını tamamlamış ve 31 yaşından gün almamış olmak.

d) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile;

1) Kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkûm olmamak.

2) Affa uğramış olsa bile 5237 sayılı Kanunun İkinci Kitap Birinci Kısım Birinci ve İkinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, millî savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk suçları ile yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlardan veya zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık veya cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar ile uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, hayasızca hareketler, müstehcenlik ve fuhuş suçlarından mahkûm olmamak veya bu suçlardan hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmemiş olmak.

e) Kamu haklarını kullanmaktan yoksun bırakılmış olmamak.

f) Silah taşımaya veya silahlı görev yapmaya engeli bulunmamak.

g) İlgili mevzuattaki sağlık şartlarını taşımak.

ğ) İlgili mevzuata göre sağlık nedeniyle ilişkisi kesilenler hariç olmak üzere;

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

1) Herhangi bir nedenle askeri okullardan, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ile Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Başkanlığına bağlı okul ve eğitim/öğretim kurumlarından çıkarılmamış olmak.

2) Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli iken kusuru nedeniyle ilişkisi kesilmemiş olmak.

h) Başvuru tarihinde herhangi bir siyasi partiye veya siyasi partilerin yan kuruluşlarına üye olmamak.

ı) Son başvuru tarihi itibarıyla yerleşim yeri son bir yıldır başvuru yapılan ilin sınırları içerisinde bulunmak.

(2) Çarşı ve mahalle bekçisi olarak istihdam edilmek için Polis Akademisi Başkanlığınca veya Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Başkanlığınca yapılacak giriş sınavı; yazılı sınav, fiziki yeterlilik sınavı ve mülakat sınavı aşamalarından oluşur. Sınav sorularının hazırlanması, basımı, saklanması ve sınavın yapılması işlemi Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezine veya Millî Eğitim Bakanlığına yaptırılabilir.

(3) Başarılı olmak için yüz tam puan üzerinden en az; yazılı sınavdan elli puan, fiziki yeterlilik sınavından altmış puan, mülakat sınavından ise yetmiş puan alınması şarttır. Başarı sıralamasına esas puanı; adayın yazılı sınav puanının %25'i, fiziki yeterlilik sınav puanının %25'i ve mülakat sınav puanının %50'sinin toplamıdır. Çarşı ve mahalle bekçisi olarak istihdam edilmek için yapılacak giriş sınavına ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar, İçişleri Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara göre yürütülür."

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

1) Herhangi bir nedenle askeri okullardan, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ile Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Başkanlığına bağlı okul ve eğitim/öğretim kurumlarından çıkarılmamış olmak.

2) Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli iken kusuru nedeniyle ilişkisi kesilmemiş olmak.

h) Başvuru tarihinde herhangi bir siyasi partiye veya siyasi partilerin yan kuruluşlarına üye olmamak.

ı) Son başvuru tarihi itibarıyla yerleşim yeri son bir yıldır başvuru yapılan ilin sınırları içerisinde bulunmak.

(2) Çarşı ve mahalle bekçisi olarak istihdam edilmek için Polis Akademisi Başkanlığınca veya Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Başkanlığınca yapılacak giriş sınavı; yazılı sınav, fiziki yeterlilik sınavı ve mülakat sınavı aşamalarından oluşur. Sınav sorularının hazırlanması, basımı, saklanması ve sınavın yapılması işlemi Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezine veya Millî Eğitim Bakanlığına yaptırılabilir.

(3) Başarılı olmak için yüz tam puan üzerinden en az; yazılı sınavdan elli puan, fiziki yeterlilik sınavından altmış puan, mülakat sınavından ise yetmiş puan alınması şarttır. Başarı sıralamasına esas puanı; adayın yazılı sınav puanının %25'i, fiziki yeterlilik sınav puanının %25'i ve mülakat sınav puanının %50'sinin toplamıdır. Çarşı ve mahalle bekçisi olarak istihdam edilmek için yapılacak giriş sınavına ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar, İçişleri Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara göre yürütülür."

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 41- 7245 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen (b) ve (g) bentleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“b) Görev bölgeleri içerisinde bulunan konut, işyeri veya araçların güvenliğini temin edecek tedbirleri almak,”

“g) Görev saatleri içinde görevlendirildikleri bölgede tespit ettikleri kabahat fiillerini önlemek ve genel kolluğa bildirmek,”

MADDE 42- 7245 sayılı Kanunun 7 ncı maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(6) Çarşı ve mahalle bekçisi durdurduğu kişi üzerinde veya aracında silah veya kendisinin veya başkasının yaşamını tehlikeye sokabilecek bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli şüphenin varlığı hâlinde, kendisine veya başkasına zarar verilmesini önlemek amacıyla kişiler üzerinde yoklama suretiyle el ile dıştan kontrol yapabilir. Araçlarda ise aracın dışarıdan bakıldığında içerisi görünen bölümlerini kontrol edebilir. Bu amaçla kişinin üzerindeki elbisenin çıkarılması veya aracın, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez.”

MADDE 43- 7245 sayılı Kanunun 12 ncı maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Çarşı ve mahalle bekçilerinin haftalık çalışma süresi kırk saattir. Personel yetersizliği, görev yoğunluğu ve benzeri durumlarda emniyet ve asayişin gerektirdiği hâllerin ortaya çıkması halinde valinin onayı ile haftalık kırk saatlik çalışma süresi en fazla elli altı saate kadar artırılabilir. Belirtilen durumların ortadan kalkması ile fazla çalışılan süre istirahat süresine eklenir.”

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 43- 7245 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen (b) ve (g) bentleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“b) Görev bölgeleri içerisinde bulunan konut, işyeri veya araçların güvenliğini temin edecek tedbirleri almak,”

“g) Görev saatleri içinde görevlendirildikleri bölgede tespit ettikleri kabahat fiillerini önlemek ve genel kolluğa bildirmek,”

MADDE 44- 7245 sayılı Kanunun 7 ncı maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(6) Çarşı ve mahalle bekçisi durdurduğu kişi üzerinde veya aracında silah ya da kendisinin veya başkasının yaşamını tehlikeye sokabilecek bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli şüphenin varlığı hâlinde, kendisine veya başkasına zarar verilmesini önlemek amacıyla kişiler üzerinde yoklama suretiyle el ile dıştan kontrol yapabilir. Araçlarda ise aracın dışarıdan bakıldığında içerisi görünen bölümlerini kontrol edebilir. Bu amaçla kişinin üzerindeki elbisenin çıkarılması veya aracın, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez.”

MADDE 45- 7245 sayılı Kanunun 12 ncı maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Çarşı ve mahalle bekçilerinin haftalık çalışma süresi kırk saattir. Personel yetersizliği, görev yoğunluğu ve benzeri durumlarda emniyet ve asayişin gerektirdiği hâllerin ortaya çıkması hâlinde valinin onayı ile haftalık kırk saatlik çalışma süresi en fazla elli altı saate kadar artırılabilir. Belirtilen durumların ortadan kalkması ile fazla çalışılan süre istirahat süresine eklenir.”

(Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu ve
Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile
85 Milletvekilinin Teklifi)

“(3) Çarşı ve mahalle bekçileri olağanüstü hâl, terör, toplumsal olaylar, doğal afet, salgın hastalık, mevsim koşulları ve benzeri durumlarda güvenlik veya kamu düzeni ile görevi etkileyen zorunluluk hâllerinin ortaya çıkması halinde Bakan Onayı ile ikinci fıkrada belirtilen zaman dilimi dışında çalıştırılabilir.”

MADDE 44- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki (II) sayılı Cetvelinin 3 üncü sırasına “Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanı,” ibaresi eklenmiş, 4 üncü sırasında yer alan “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanı,” ibaresi çıkarılmış ve aynı sıraya “Sosyal Güvenlik Kurumu Başkan Yardımcısı,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkan Yardımcısı,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 45- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 46- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(3) Çarşı ve mahalle bekçileri olağanüstü hâl, terör, toplumsal olaylar, doğal afet, salgın hastalık, mevsim koşulları ve benzeri durumlarda güvenlik veya kamu düzeni ile görevi etkileyen zorunluluk hâllerinin ortaya çıkması hâlinde İçişleri Bakanının onayı ile ikinci fıkrada belirtilen zaman dilimi dışında çalıştırılabilir.”

MADDE 46- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı Cetvelin (3) numaralı sırasına “Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanı,” ibaresi eklenmiş, (4) numaralı sırasında yer alan “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanı,” ibaresi çıkarılmış ve aynı sıraya “Sosyal Güvenlik Kurumu Başkan Yardımcısı,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkan Yardımcısı,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 47- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 48- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.